

**СРПСКИ ПРАВОСЛАВНИ МАНАСТИР ПРИВИНА ГЛАВА И ЦРКВЕНА ОПШТИНА ЈАМЕНА
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ ЕПАРХИЈЕ СРЕМСКЕ**

ОСНОВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА ЗА

**ГЈ “ШУМЕ СРПСКОГ ПРАВОСЛАВНОГ МАНАСТИРА ПРИВИНА ГЛАВА И ЦРКВЕНЕ ОПШТИНЕ
ЈАМЕНА”**

(2027 – 2036)

Нови Сад, 2026.год.

САДРЖАЈ:

<u>1</u>	<u>УВОД</u>	<u>5</u>
<u>1.1</u>	<u>Уводне информације и напомене</u>	<u>5</u>
<u>1.2</u>	<u>Топографске прилике</u>	<u>6</u>
<u>1.2.1</u>	<u>Географски положај</u>	<u>6</u>
<u>1.2.2</u>	<u>Границе</u>	<u>6</u>
<u>1.2.3</u>	<u>Површина</u>	<u>7</u>
<u>1.3</u>	<u>Имовинско – правно стање</u>	<u>7</u>
<u>1.3.1</u>	<u>Списак катастарских парцела</u>	<u>7</u>
<u>1.4</u>	<u>Рељеф и геоморфолошке карактеристике</u>	<u>8</u>
<u>1.5</u>	<u>Хидрографске и хидролошке карактеристике</u>	<u>9</u>
<u>1.6</u>	<u>Климатски услови</u>	<u>9</u>
<u>1.7</u>	<u>Опште карактеристике шумских екосистема</u>	<u>15</u>
<u>1.8</u>	<u>Антропогени утицај на шумске екосистеме</u>	<u>16</u>
<u>2</u>	<u>СТАЊЕ ШУМА И АНАЛИЗА СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА</u>	<u>16</u>
<u>2.1</u>	<u>Стање шума</u>	<u>16</u>
<u>2.1.1</u>	<u>Стање шума по политичким општинама</u>	<u>16</u>
<u>2.1.2</u>	<u>Стање шума по намени</u>	<u>16</u>
<u>2.1.3</u>	<u>Стање састојина по газдинским типовима и узгојним групама</u>	<u>17</u>
<u>2.1.4</u>	<u>Стање шума по пореклу и очуваности</u>	<u>21</u>
<u>2.1.5</u>	<u>Стање састојина по мешовитости</u>	<u>25</u>
<u>2.1.6</u>	<u>Стање састојина по врсти дрвећа</u>	<u>26</u>
<u>2.1.7</u>	<u>Стање шума по дебљинској структури</u>	<u>29</u>
<u>2.1.8</u>	<u>Стање шума по старости</u>	<u>32</u>
<u>2.1.9</u>	<u>Стање вештачки подигнутих састојина</u>	<u>38</u>
<u>2.1.10</u>	<u>Здравствено стање и угроженост шума од штетних утицаја</u>	<u>38</u>
<u>2.1.11</u>	<u>Стање необраслих површина</u>	<u>40</u>
<u>2.1.12</u>	<u>Расадничка производња и семенски објекти</u>	<u>40</u>
<u>2.1.13</u>	<u>Фонд и стање дивљачи</u>	<u>40</u>
<u>2.1.14</u>	<u>Стање заштићених делова природе</u>	<u>40</u>
<u>2.1.15</u>	<u>Отвореност шумског фонда саобраћајницима</u>	<u>44</u>
<u>2.1.16</u>	<u>Општи осврт на затечено стање</u>	<u>44</u>
<u>2.2</u>	<u>ДОСАДАШЊЕ ГАЗДОВАЊЕ</u>	<u>47</u>
<u>2.2.1</u>	<u>Промена шумског фонда</u>	<u>47</u>
<u>2.2.1.1</u>	<u>Промена шумског фонда по површини</u>	<u>47</u>
<u>2.2.1.2</u>	<u>Промена шумског фонда по запремини</u>	<u>47</u>
<u>2.2.2</u>	<u>Однос планираних и остварених радова у претходном уређајном периоду</u>	<u>49</u>
<u>2.2.2.1</u>	<u>Досадашњи радови на обнови и гајењу</u>	<u>49</u>
<u>2.2.2.2</u>	<u>Досадашњи радови на заштитит шума</u>	<u>49</u>
<u>2.2.2.3</u>	<u>Досадашњи радови на кориштењу шума</u>	<u>50</u>
<u>2.2.2.4</u>	<u>Досадашњи радови на одржавању и изградњи саобраћајница</u>	<u>51</u>
<u>2.2.2.5</u>	<u>Кориштење других шумских потенцијала</u>	<u>51</u>
<u>2.2.2.6</u>	<u>Општи осврт на досадашње газдовање</u>	<u>51</u>
<u>2.3</u>	<u>Вредност шума</u>	<u>53</u>
<u>2.3.1</u>	<u>Вредност дрвета на пању</u>	<u>53</u>
<u>2.3.2</u>	<u>Вредност младих састојина (без запремине)</u>	<u>54</u>

2.3.3	Укупна вредност шума	55
3	ФУНКЦИЈА ШУМА, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА	55
3.1	Функције шума и намена површина	55
3.2	Циљеви газдовања шумама	56
3.2.1	Општи циљеви газдовања шумама	57
3.2.2	Посебни циљеви газдовања шумама	58
3.2.2.1	Биолошки циљеви	58
3.2.2.2	Производни циљеви	67
3.2.2.3	Техничко-организациони циљеви	67
3.2.2.4	Уређајни циљеви	67
3.3	Мере за постизање циљева газдовања шумама	67
3.3.1	Узгојне мере	67
3.3.2	Уређајне мере	68
4	ПЛАНОВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА	69
4.1	ПЛАНОВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА	69
4.1.1	План гајења шума	69
4.1.1.1	План обнављања и подизања нових шума	69
4.1.1.2	Садни материјал	69
4.1.1.3	План неге шума	70
4.1.2	План заштите шума	70
4.1.2.1	План заштите шума од штетних инсеката и биљних болести	71
4.1.2.2	План заштите шума од стоке	71
4.1.2.3	План заштите шума од дивљачи	71
4.1.2.4	План заштите шума од човека	71
4.1.2.5	План заштите шума од пожара	71
4.1.3	План коришћења шума	72
4.1.3.1	План сеча обнављања шума	72
4.1.3.2	План проредних сеча	75
4.1.3.3	Планирани укупни принос	77
4.1.4	План изградње и одржавања шумских саобраћајница	80
4.1.5	План уређивања шума	81
4.1.6	План развоја ловства	81
4.1.7	План кориштења осталих шумских производа	82
4.2	Економско – Финансијска анализа	82
4.3.	Трошкови производње – просечно годишње	84
4.4.	Формирање укупног прихода	86
4.4.1.	Билансирање потребних и слободних средстава	88
4.5.	Очекивани ефекти планираног газдовања	88
5	НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА	89
5.1	Прикупљање теренских података	89
5.2	Обрада података	90
5.3	Израда карата	90
5.4	Израда текстуалног дела Основе газдовања шумама	90
6	ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	91

1. УВОД

1.1. УВОДНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И НАПОМЕНЕ

Основа газдовања шумама је плански документ за десетогодишње газдовање шумама, који приказује стање шума, досадашње газдовање одређене циљеве газдовања, обим планираних радова, као и мере за постизање циљева. Обавеза израде основе газдовања шумама проистиче из Закона о шумама („Сл. гл. РС“ бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18-др.закон).

Шуме и шумско земљиште Газдинске јединице „Шуме Српског православног манастира Привина Глава и црквене општине Јамена“ је у власништву Српског православног манастира „Привина Глава и црквене општине Јамена“, епархије Сремске. Према административно политичкој подели припада Сремском округу, а налази се на територији општине Шид у атару Катастарске општине Привина Глава и Јамена. По просторно шумарској подели улази у састав НП „Фрушка гора“. За ову газдинску јединицу ово је друго уређивање. Формирана је од шума и шумског земљишта које су у процесу реституције враћене Манастиру Привина Глава (делимично решење Дирекције за реституцију број 46-00-01494/08 од 05.10.2016. године), а раније су припадале Газдинској јединици „Липовача-Ворово-Шидско церје“ и то одељења или делови одељења 55-57 и 59-65, те делови одељења 20, газдинске јединице Рађеновци – Нови . Прикупљање података за израду ове Основе газдовања шумама извршено је у току 2025. године, по јединственој методологији која се користи при уређивању државних шума, користећи Кодни приручник за информациони систем о шумама Србије, а исти су софтверски обрађени. Важење ове основе за следећи уређајни период је 01.01.2027.-31.12.2036. године.

Основа газдовања шумама за газдинску јединицу „Шуме Српског православног манастира Привина Глава и црквене општине Јамена“ урађена је у складу са следећим законским и подзаконским актима:

- Закон о шумама („Сл. гл. РС“ бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18-др.закон);
 - Правилник о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници („Сл. гл. РС“ бр. 18/24);
 - Правилник о начину и времену вршења дознаке, додељивању, облику и садржини дозначног жига и жига за шумску кривицу, обрасцу дозначне књиге, односно књиге шумске кривице, као и о условима и начину сече у шумама („Сл. гл. РС“ бр. 110/21);
 - Правилник о шумском реду („Сл. гл. РС“ бр. 38/11, 75/16, 94/17, 87/2021-24);
 - Правилник о облику и садржини шумског жига, обрасцу пропратнице, односно отпремнице, условима и начину жигосања посеченог дрвета, начину вођења евиденције и начину жигосања, односно обележавања четинарских стабала намењених за новогодишње и друге празнике („Сл. гл. РС“ бр. 93/16);
 - Правилник о садржини средњорочног плана заштите шума од биљних болести и штеточина („Сл. гл. РС“ бр. 36/11);
- Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа („Сл. гл. РС“ бр. 135/04, 8/05-исправка, 41/09);
 - Правилник о квалитету репродуктивног материјала топола и врба („Сл. гл. РС“ бр. 76/09);
 - Правилник о признавању полазног материјала и контроли производње репродуктивног материјала шумског дрвећа („Сл. гл. РС“ бр. 76/05, 105/05, 83/09);
- Закон о заштити природе („Сл. гл. РС“ бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18-др.закон, 71/2021);
 - Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Сл. гл. РС“ бр. 35/10);
 - Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Сл. гл. РС“ бр. 5/10, 47/11,32/16, 98/16);
 - Уредба о еколошкој мрежи („Сл. гл. РС“ бр. 102/10);
 - Уредба о режимима заштите („Сл. гл. РС“ бр. 31/12);
 - Одлука о стављању под заштиту биљних врста као природних реткости („Сл. гл. РС“ бр. 11/90, 49/91);
- Закон о заштити животне средине („Сл. гл. РС“ бр. 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-Одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон);
 - Правилник о начину обележавања заштићених природних добара („Сл. гл. РС“ бр. 30/92, 24/94, 17/96);
 - Уредба о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне („Сл. гл. РС“ бр. 31/05, 45/05-исправка, 22/07, 38/08, 9/10, 69/11, 95/18-др.закон);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Сл. гл. РС“ бр. 135/04, 36/09);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Сл.гл. РС“ бр. 135/04, 88/10);
 - Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Сл. гл. РС“ бр. 114/08);

- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Сл. гл. РС“ бр. 135/04, 25/15, 109/21);
- Закон о потврђивању Конвенције о биолошкој разноврсности („Сл. лист СРЈ-Међународни уговори“ бр. 11/01);
- Закон о потврђивању Конвенције о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта („Сл. гл РС-Међународни уговори“ бр. 102/07);
- Закон о дивљачи и ловству („Сл. гл. РС“ бр. 18/10, 95/18-др.закон, 92/23-др.закон);
 - Правилник о мерама за спречавање штете од дивљачи и штете на дивљачи и поступку и начину утврђивања штете („Сл. гл. РС“ бр. 2/12);
 - Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња („Сл. гл. РС“, бр. 72/10);
- Закон о водама („Сл. гл. РС“ бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18, 95/18-др.закон);
 - Правилник о садржини и обрасцу захтева за издавање водних аката, садржини мишљења у поступку издавања водних услова и садржини извештаја у поступку издавања водне дозволе („Сл. гл. РС“, бр. 72/17, 44/18-др.закон, 12/22);
- Законом о пољопривредном земљишту („Сл. гл. РС“ бр. 62/06, 65/08-др.закон, 41/09, 112/15, 80/17, 95/18-др.закон);
- Закон о планирању и изградњи („Сл.гл.РС“ бр.72/09, 81/09-испр., 64/10-Одлука УС, 24/11, 121/12, 42/13-Одлука УС, 50/13-Одлука УС, 98/13 - Одлука УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/2019, 37/19 – др.закон, 9/20 и 52/21 и 62/23);
- Закон о путевима („Сл.гл.РС“ бр. 41/18, 95/18-др.закон);
- Закон о заштити од пожара („Сл. гл. РС“ бр. 111/09, 20/15, 87/18, 87/18-др.закон);
- Закон о просторном плану Републике Србије од 2010-2020 („Сл. гл. РС“ бр. 88/10);
- Закон о накнадама за коришћење јавних добара („Сл. гл. РС“ бр. 95/18);
- Регионални просторни план АПВ („Сл. лист АПВ» бр. 22/11);

Министарство заштите животне средине, донело је Решење број: 03493672 2024 14850 004 001 501 100 од 26.02.2025. године о условима заштите природе за израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Шуме Српског православног манастира Привина Глава и црквене општине Јамена“. Приликом израде основе (приказ стања, одређивања циљева и мера, израде планова и смерница) за газдинску јединицу „Шуме Српског православног манастира Привина Глава и црквене општине Јамена испоштовани су сви услови и мере наведене у решењу Министарства заштите животне средине као и Закона о националним парковима („Службени гласник РС“ бр. 84/15, 95/18), а решење је саставни део основе.

Министарство заштите животне средине, издало је и мишљење о угарађености услова бр. _____ . године.

1.2. ТОПОГРАФСКЕ ПРИЛИКЕ

1.2.1. ПОЛОЖАЈ

Газдинска јединица „Шуме Српског православног манастира Привина Глава“ лежи између 19° 17'06'' и 19° 19'23'' источне географске дужине и 45° 07'40'' и 45° 09'12'' северне географске ширине.

Газдинска јединица простире се у непосредној близини сеоских насеља Привина Глава, Бикић До и Јамена.

1.2.2. ГРАНИЦЕ

Ова газдинска јединица састоји се из два комплекса. Први, већи комплекс сачињавају одељења 1-7 а други одељења 8-10.

Први комплекс обухвата одељења 1-7 а граница почиње на раскршћу два шумска пута, (један од манастира Привина Глава води ка сеоском насељу Баћинци а други ка потезу званом „Селиште“), одакле кривудава креће на исток у дужини од 1.450 м. Ту се граница сусреће са тракторским путем који води ка северу и прати га око 2.300 м. Ту га напушта, окреће по равном терену ка северозападу и обилазећи брдо скреће на југ ка „Јошиној води“. Двеста метара пре „Јошине воде“ граница нагло скреће на запад и кривудава, правеће полукруг, излази на Опатовину. Одавде креће на југ и кривудајући после 2.500 м поново излази на пут који води ка манастиру. Пратећи пут, после 200 м долази до почетне тачке.

Други комплекс (8-10 одељење) надкриљује Манастир Привина Глава као и сеоско насеље Привина Глава и енклавиран је између државног и приватног поседа. Одсеци 10j,k су енклава у југозападном делу села Јамена. Све границе ове газдинске јединице обележене су на терену према важећим стандардима.

1.2.3. ПОВРШИНА

Укупна површина ГЈ „Шуме Српског православног манастира Привина Глава и црквене општине Јамена“ износи 359,03 ха. Шуме и шумско земљиште заузимају површину од 357,09 ха или 99,5 % од укупне површине земљишта поседа газдинске јединице, док остало земљиште заузима површину од 0,07 ха или < 0,1 % од укупне површине земљишта поседа газдинске јединице.

Структура површина шуме и шумског земљишта је:

- шуме и шумске културе заузимају површину од 268,94 ха или 99,2 % од површине шуме и шумско земљиште, односно 99,1 % од укупне површине газдинске јединице,
- шумско земљиште заузима површину од 2,24 ха или 0,8 % од површине шуме и шумско земљиште, односно 0,8 % од укупне површине газдинске јединице.
- површине осталог земљишта класификоване су као за остале сврхе, површине 0,19 ха или 100 % од површине осталог земљишта и 0,1 % у односу на укупну површину газдинске јединице.

Табела 1. Структура површина

УКУПНА ПОВРШИНА	ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ				ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ		
	Свега	Шума	Шумска култура	Шумско земљиште	Свега	Неплодно	За ост.сврхе
ха	359,03	358,96	357,09	1,87	0,07		0,07
%	100,0	100,0	99,5	0,5	< 0,1		< 0,1

Табела 2. Однос обрасле и необрасле површине

ГЈ	Обрасло		Необрасло	
	ха	%	ха	%
Укупно	359,03	99,5	1,94	0,5

Степен обраслости површине шумом и шумским културама од 99,5 %, генерално и са аспекта структуре необраслих површина, односно могућности за повећање шумовитости, може се сматрати повољним.

1.3. ИМОВИНСКО-ПРАВНО СТАЊЕ

1.3.1. ПОСЕДОВНО СТАЊЕ

У површину газдинске јединице ушле су катастарске парцеле које су власништво Српског православног манастира Привина Глава и црквене општине Јамена - Епархије Сремске СПЦ, а уписане су у лист непокретности 716 и 713 за катастарску општину Привина Глава, те 1100 за катастарску општину Јамена општине Шид. Спорних површина по питању власништва нема. Списак катастарских парцела са површинама је ажуриран на основу детаљних катастарских планова и ажурираних спискова парцела сајта Републичког геодетског завода www.katastar.rgz.gov.rs, а приказан по поменутих катастарским општинама у наредним табелама према броју парцеле, површини.

Табела 3. Списак катастарских парцела

Редни број	Општина	Катастарска општина	Број парцеле	Бр. Дела парцеле	Површина дела m ²	Удео	Површина Удела	Број листа	Одељење (одсек)
1	Шид	КО Привина Глава	365	1	10089	1/1	3827	716	9 (01)
2	Шид	КО Привина Глава	1391	1	3974	1/1	3974	716	10 (f)
3	Шид	КО Привина Глава	1392	1	1129	1/1	1129	716	10 (f)
4	Шид	КО Привина Глава	1431	1	636595	1/1	636595	713	9 (a, b, c, d, e, f), 10 (a, b, c, d, e, f, g, h, i)
5	Шид	КО Привина Глава	1069	1	3594	1/1	3594	713	8 (02-deo, 03)
6	Шид	КО Привина Глава	1138	1	2646330	1/1	2646330	713	1 (a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l), 2 (a, b, c, d, e, f), 3 (a, b, c, d, e, f, 01), 4 (a, b, c, d, e, f, g), 5(a, b, c, d, e, f), 6 (a, b, c, d, e, f), 7 (a, b, c, d, e, 01)

<u>Редни број</u>	<u>Општина</u>	<u>Катастарска општина</u>	<u>Број парцеле</u>	<u>Бр. Дела парцеле</u>	<u>Површина дела m²</u>	<u>Удео</u>	<u>Површина Удела</u>	<u>Број листа</u>	<u>Одељење (одсек)</u>
7	Шид	КО Привина Глава	1141 део	1	453120		235531	713	8 (a, b, c, d, e, f, g, 01, 2-deo)
УКУПНО КО ПРИВИНА ГЛАВА							3530980		
8	Шид	КО Јамена	2722/2	1	59305	1/1	59305	1100	10 (j, k)
УКУПНО КО ЈАМЕНА							59305		
УКУПНО ПОСЕД							3590285		

Површина газдинске јединице у претходном уређајном периоду је износила 361,43 ха, док је сада 359,03 ха. Површина је мања за 2,40 ха. Разлика је настала јер је део површине газдинске јединице који је припадао чистинама одељења 10, а које су обухватале манастир Привину Главу, конак, пратећу инфраструктуру и објекте, баште, њиве, изузет из површине ове основе газдовања шумама. А такође је придодата површина КО Јамена овој основи у површини 5,93 ха.

1.4. РЕЉЕФ И ГЕОМОРФОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Фрушка Гора спада у ниске планине и са геоморфолошког становишта има више целина. Највиши врх је Црвени чот (539 м.н.в.), а изражене су четири терасе на вертикалном профилу овог планинског ланца:

- 450 - 539 m надморске висине,
- 380 - 400 m надморске висине,
- 310 - 360 m надморске висине и
- 180 - 250 m надморске висине.

Од највиших делова терен се периклинално спушта, образујући терасе које су одвојене стрмим одсецима на северној и нешто блажим на јужној страни. Геолошка подлога у овом делу профила су: шкриљци, филити, серпентини, периодити, кристаласти шкриљци, андезити, дацити. Ниске падине покривене су најчешће лесом, а виши положаји језерско маринским наслагама. Ниже положаје карактеришу лесне заравни на холоценом и плеистоценом лесу, које на најнижим положајима чини барски лес.

Значајни врхови поред Црвеног чота су: Змајевац (453 м.н.в.) и Венац (444 м.н.в.). Релативно широки гребени одвојени су великим бројем потока у усеченим долинама.

Према Катастру бујичних токова Фрушке Горе (Ђоровић М.) у морфолошком погледу у овој газдинској јединици могу се издвојити две основне целине:

1. јединствени планински венац изграђен од старијих палеозојских и мезозојских творевина, избраздан са многобројним водотоцима и јаругама, које се веома стрмо спуштају до зоне контакта са терцијерним и кварталним заравнима,
2. лесне заравни које заједно са лесним и терцијерним творевинама окружују планинске платое. Преко ових заравни се ублажују основне црте рељефа у које су усечене долине водотока, карактеристичног облика типичног за лесне заравни,
3. алувијалне равни Дунава и Саве које имају посебан значај за развој рељефа на овом подручју, а такође и велики значај за хидролошке прилике терена.

Напред наведене карактеристике идентичне су и за ову газдинску јединицу, односно она обухвата сликове неколико привремених потока који се уливају у Шидину а смер тока им је ка северу и даље ка Шиду. Главне експозиције у овој газдинској јединици су северна, источна и западна. Највиши врх ове јединице је у петом одељењу (182 m нв) а најнижа тачка је унутар одељења 10j (28 m нв). У складу са разноврсном геолошком подлогом и израженим флорногеографским и климатским разликама и типови земљишта су веома различити, а у овој газдинској јединици јављају се следећа земљишта:

1. **Земљишта на лесу** заузимају знатне површине и заступљена је цела еволуцијско генетичка серија: сирозем на лесу (регосол): (А)-С → парарендзина на лесу: А-С → огајњачена парарендзина на лесу: А-А/(В)-С → гајњача: А- (В)-С → гајњача у лесивирању: А1А3-Вt/(В)-(В)- С → лесивирана гајњача: А1 -А3-Вt- Вt/(В)-С → лесиве-псеудоглејајњача: А1 -А3g-Вt- Вt/(В)-С. Такође, на подручју Фрушке Горе заступљени су и излужени чернозем: А -АС -С и лесивирани чернозем: А1 -А3-А/Вt- АС-С. Овај стадијум представља други правац еволуције чернозема који не иду правцем огајњачавања већ лесивирања чернозема. Овај правац је у нас је знатно ређи и углавном се појављује у различитим заједницама храста китњака.

Све проучене парарендзине на лесу, у односу на дубину, деле се на плитке, средње дубоке и дубоке. У целини посматрано, парарендзине су земљишта која су еволуционо генетски слабије развијена од чернозема. Моћност солума је мања него код чернозема. А хоризонт код парарендзина достиже моћност највише 30-40

ст, а постоје и друге разлике као што су: боја, структура, гранулометријски састав, додно- ваздушне и друге особине. Најразвијеније земљиште на лесу је лесивирана гајњача и то са варијантама: плића-сувља, типична и лесивепсеудоглеј гајњача.

2. Земљишта на киселим силикатним стенама заузимају знатна пространства и често су веома различита због разлика у особинама супстрата, нарочито пешчара и шкриљаца. Типови ових земљишта су:

- хумусно-силикатно са два подтипа и то: еутрично хумусносиликатно земљиште (мулранкер) и дистрично хумусносиликатно земљиште (модер ранкер) и
- кисело смеђе (дистрично смеђе) земљиште.
- С обзиром на особине и производни потенцијал, на Фрушкој Гори издвојена су и проучена следећа кисела смеђа земљишта: плитка и скелетна кисела смеђа земљишта, типична кисела смеђа земљишта и лесивирана (илимеризована) кисела смеђа земљишта.

3. Делувијум који представља делувијални материјал који је раније нанет и сталожен у најнижим деловима рељефа, депресијама, увалама и сл. У основи се разликују две групе делувијума. Једну чине они који не садрже калцијум карбонат (бескарбонатни делувијум), а други они који га садрже (карбонатни делувијум). Без обзира на то о којој се варијанти делувијума ради, све су оне у границама одређених одступања. то су по правилу веома дубока земљишта (често дубока и преко 100 cm) изузетно повољних особина (физичких и хемијских). Код ових земљишта су, захваљујући њиховој дубини и повољним механичким саставом, с једне, и микроклиматским приликама станишта, с друге стране, јако добри водно-ваздушни услови.

1.5. ХИДРОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Простор Фрушке Горе обилује великим бројем водотока који су основним планинским гребеном раздвојени у два слива - савски и дунавски, који као целине обухватају читав низ мањих сливова. Са гледишта хидролошких карактеристика значајно се разликују два наведена слива. Водотоци, а тиме и сливови северне стране су стрми и кратки, са скоро непосредним (у подножју планине) ушћем у Дунав. Сливови који гравитирају ка реци Сави су дужи, по страни са мање израженим нагибима терена и у сремској равници већи број сливова прелази у мелиорационе канале, од којих је већина коришћена као реципијент система за одводњавање. Према Катастру бујичних токова Фрушке Горе (1987.год.) реци Сави гравитира 17 мањих или већих речица и потока (сливова), а реци Дунаву 39 потока и поточића (односно њихових сливова). Највећи број водотока има сталну воду преко читаве године, а велики број је несталног карактера (бујичног) и активан је само у време великих киша. При ниским водостајима, посебно на јужној страни, протицање воде је врло споро и у доњим токовима имају карактер забарених и запушених канала. Према Катастру извора на Фрушкој Гори је регистровано 187 извора, од чега се 115 налази у дунавском сливу, а 72 у савском. Издашност извора је различита и креће се у границама од 0,1 до 60 литара у минути. Многи од регистрованих извора располажу чистом и питком водом, а од укупног наведеног броја многи су каптирани (уређени). Карактеристика микрорељефа газдинске јединице „Шуме Српског православног манастира Привина Глава“ је израженост, што истовремено значи и присуство и израженост водотока у њој. У целини гледано газдинска јединица припада сливу Саве, а локално чине је неколико мањих привремених водотокова који су активни током одређених делова године.

1.6. КЛИМАТСКИ УСЛОВИ

Клима газдинске јединице „Шуме Српског православног манастира Привина Глава и црквене општине Јамена“ условљена је њеним географским положајем, усамљеношћу Фрушке горе у Панонском базену, рељефом и висином масива. Фрушка Гора није висока планина, али својим положајем, обликом и присуством шумске вегетације има великог утицаја на стварање специфичне локалне климе. По свом географском положају Фрушка Гора припада области умерено - континенталне климе. На овом масиву се сусрећу утицаји континенталне климе, који долазе из северних и источних степских области и западне влажне атланске климе. За приказ климатолошких параметара преузети су подаци са метеоролошких станица у Сремској Митровици и Новом Саду (Римски Шанчеви) за временски период 1991 - 2020 година. Метеоролошка станица у Сремској Митровици налази се на 19° 33' E георафске дужине и 45° 06' N георафске ширине, на надморској висини од 82 m, метеоролошка станица у Новом Саду (Римски Шанчеви) налази се на 19° 51' E георафске дужине и 45°20' N георафске ширине, на надморској висини од 84 m. У наредним табелама дате су просечне вредности са претходно наведених метеоролошких станица.

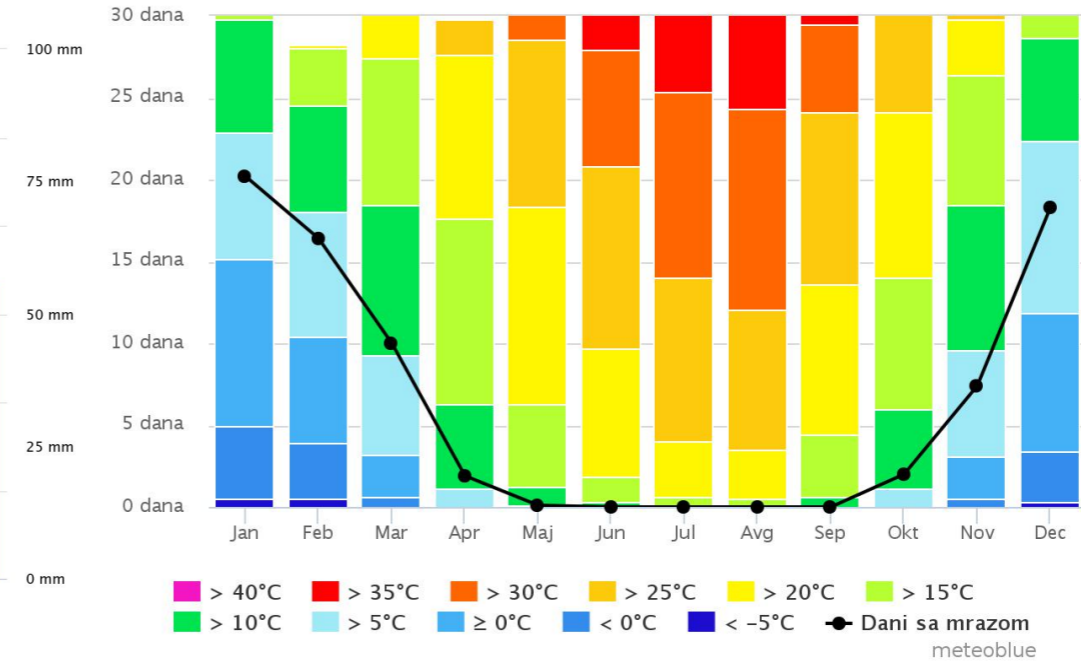
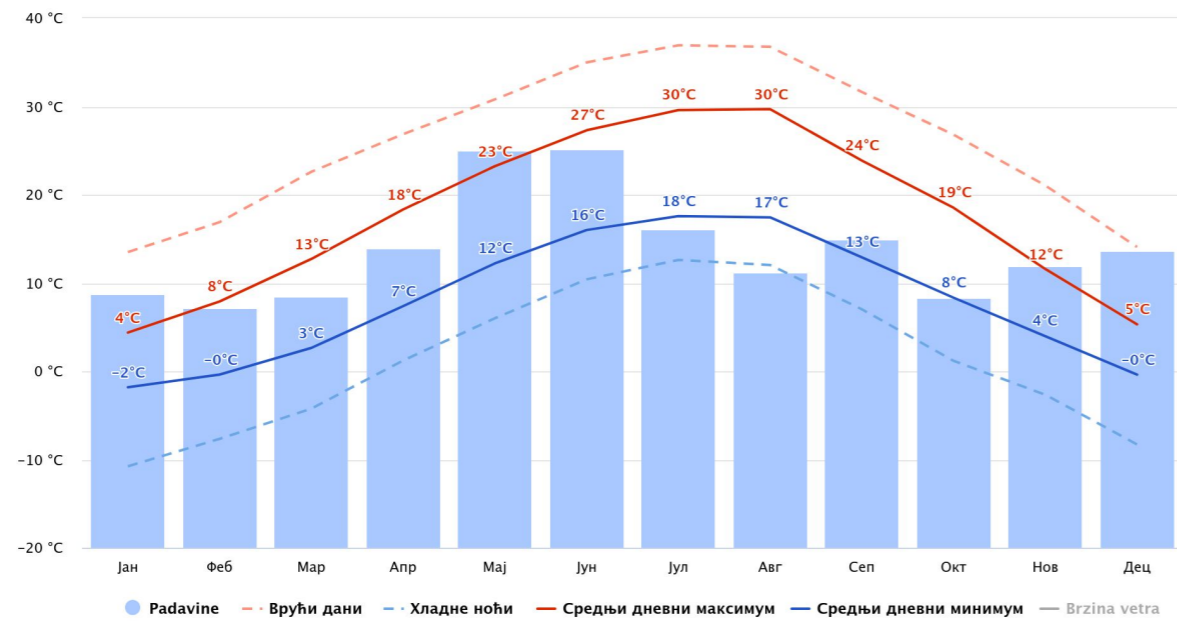
На овом месту су такође приказани метеограми климатских прилика карактеристичних за ову газдинску јединицу (www.meteoblue.com).

Температура ваздуха

Температура ваздуха је веома битан климатски елеменат који заједно са осталим директно утиче на опстанак и развој шумске и друге вегетације.

Erdevik

45.12°N, 19.41°E (120 м н.в.).
Model: ERA5T.

Средња температура ваздуха -

Средња температура ваздуха по месецима и средња годишња температура, апсолутни максимуми и минимуми температуре по месецима, као и годишње вредности, затим средњи број мразних и тропских дана приказани су у табели.

Табела бр.4. Температура ваздуха - просечне вредности за период 1991-2020 година

Параметар	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
Нормална вредност	0,7	2,3	7,0	12,4	17,3	20,8	22,3	22,2	17,1	12,0	6,8	1,7	11,9
Средња максимална	4,3	7,1	13,0	18,6	23,3	26,8	28,9	29,3	24,0	18,5	11,5	5,1	17,5
Средња минимална	-2,6	-1,8	1,7	6,4	11,3	14,6	15,8	15,7	11,5	7,1	3,1	-1,3	6,8
Апсолутни максимум	18,3	23,0	28,3	31,5	34,4	37,2	41,2	39,7	37,5	29,8	25,0	19,6	41,2
Апсолутни минимум	-23,6	-27,6	-18,5	-7,0	0,9	4,6	7,0	7,3	0,5	-6,1	-10,8	-22,7	-23,6
Ср. бр. мразних дана	21,0	16,8	10,5	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,8	7,1	17,5	76,1
Ср. бр. тропских дана	0,0	0,0	0,0	0,3	1,8	8,0	12,9	13,7	3,3	0,0	0,0	0,0	39,8

Из табеларног прегледа види се да средња годишња температура ваздуха за посматрани период износи 11,9 C°, најмања средња месечна температура је у јануару месецу и износи 0,7 C°, а највиша средња месечна температура је у јулу од 22,3 C°. Највиша средња максимална вредност за посматрани период је у августу месецу и износи 29,3 C°, док је најмања средња минимална вредност температуре ваздуха у јануару и износи -2,6 C°.

Апсолутне екстремне температуре ваздуха крећу се од -27,6 C° до 42,1 C°, са апсолутним колебањем за дате вредности од 69,7 C°. Температуре испод 0 C° јављају се од октобра до априла, просечан број мразних дана током године за посматрани период је 76,1 дан. Средњи годишњи број тропских дана (температура ваздуха преко 30 C°) износи 39,8 дана.

Разлике између апсолутних максималних и апсолутних минималних температура ваздуха упућују на апсолутно колебање температуре у обухваћеном временском периоду.

Термички градијент (t °C/100 m) - Опадање температуре ваздуха на сваких 100 метара висинске разлике (вертикални термички градијент) највеће је у току пролећа, док је мање зими.

Мали термички градијенти у току зиме последица су јаког хлађења равничарских предела, тако да се често образују инверзије температуре.

Релативна температура ваздуха - виша је у другој половини године него у првој. Ово указује на континенталност климе на подручју Фрушке горе.

Релативна влажност ваздуха

Релативна влажност ваздуха представља степен zasiћености ваздуха воденом паром. Она је основни показатељ влажности ваздуха. Ваздух је најчешће у нашим крајевима зими влажан, а лети сув. Релативна влажност, поред тога што утиче на температуру, условљава испаравање воде и потребу за њом. Већа релативна влажност условљава мању температуру и обрнуто.

Табела бр. 5. Релативна влажност ваздуха (%), просечне вредности за период 1991.-2020. године

Просек годишње (%)	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
	86,7	81,0	71,7	67,3	68,5	70,6	69,5	68,6	73,4	77,8	83,3	87,7	75,5

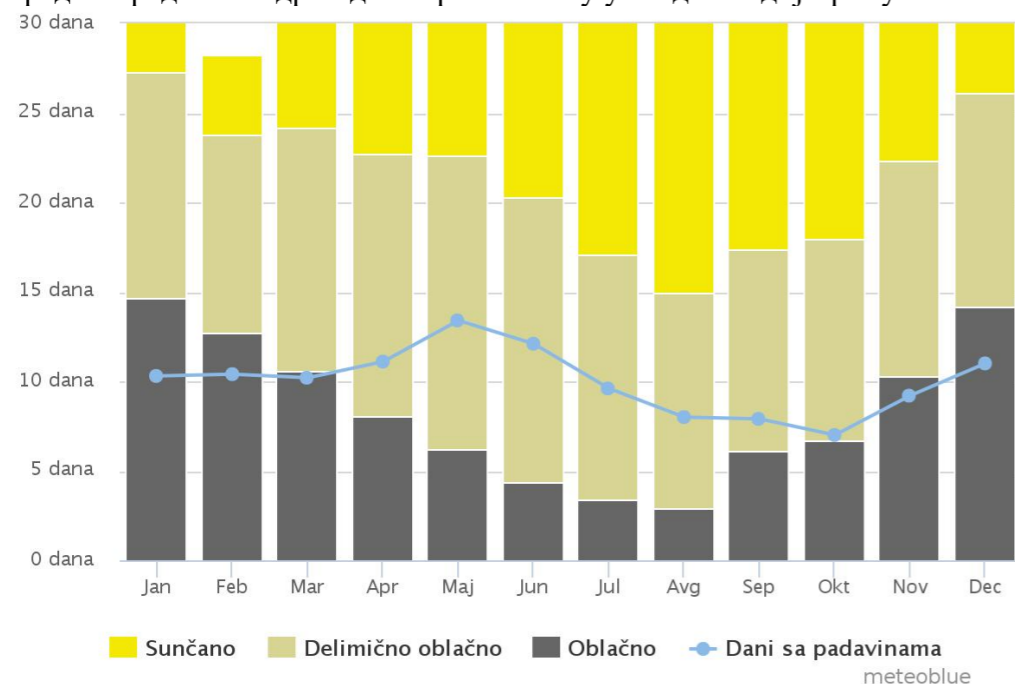
Средња годишња релативна влажност ваздуха износи 75,5 %, са највећом средњом месечном релативном влажношћу од 87,7 % у децембру и најмањом средњом месечном релативном влажношћу од 67,3 % у месецу априлу.

Облачност

Облачност као појава подразумева покривеност небеског свода облацима, а изражава се у десетим деловима од укупне вредности. Облачност непосредно или посредно утиче на укупан климат једног подручја. Непосредно штити земљу од претераног сунчевог зрачења, а такође смањује интензитет земљине радијације. Оваквим својим деловањем утиче и на температуру у конкретном подручју. Најмања облачност за цело подручје Фрушке горе (као и за ову газ. јединицу) је у августу, а највећа у децембру месецу.

Средњи број ведрих дана - за дане са облачношћу мањом од 2/10 кажемо да су ведри.

Средње вредност ведрих дана приказане су у следећем дијаграму:

Временска димензија глобалног Сунчевог зрачења мери се помоћу хелиографа и изражава се у дневном, месечном, сезонском и годишњем броју часова сијања Сунца.

Табела 6-броја ведрих и облачних дана.

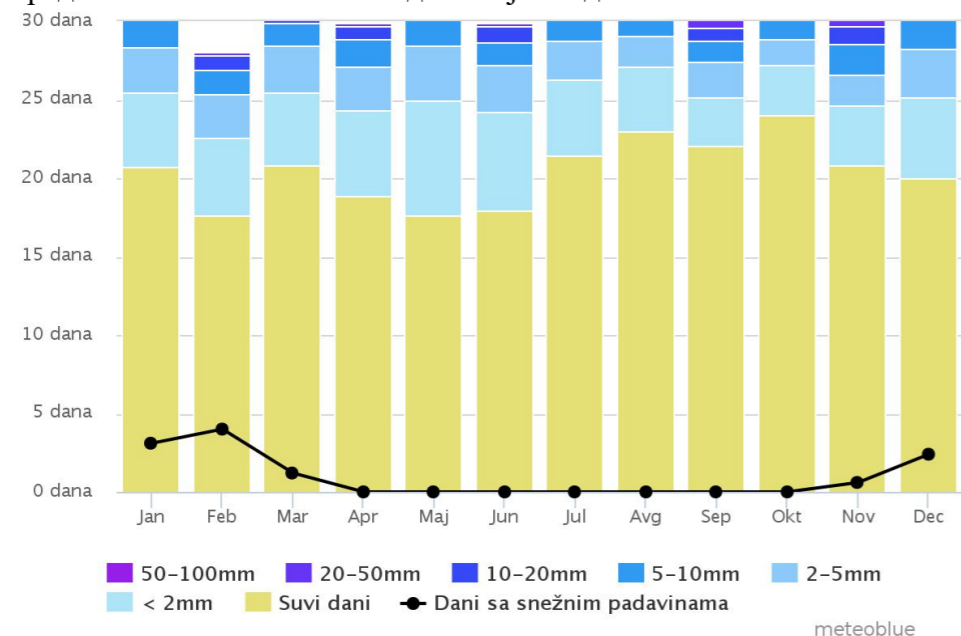
	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (h)													
Просек	67.9	100.6	164.1	205.8	257.3	284.8	316.2	298.9	207.1	160.9	94.7	59.4	2217.7
Број ведрих дана	3.2	4.5	5.6	5.7	5.4	6.6	10.3	12.3	7.8	7.8	4.2	2.7	76.1
Број облачних дана	14.5	10.2	8.5	6.8	5.8	4.5	3.2	2.5	5.3	6.5	11.0	15.0	93.8

Најсунчанији месец у току године је август, док најмање сунца у току године има у децембру. Ведрих дана у току године је 76,1, док је облачних 93,8. Јесен је сунчанији од пролећа.

Падавине

Количина падавина и њихов распоред у току године су важан елемент који карактерише климу једног краја, а тиме и условљава живот на земљи. Падавине директно утичу на влажност ваздуха, а њихова расподела зависи од кретања ваздушних маса.

Средња месечна количина падавина је следећа:

Падавине директно утичу на влажност ваздуха, а њихова расподела зависи од кретања ваздушних маса. Средње количине падавина по месецима и годишње за посматрани период дате су у следећој табели.

Табела бр.7. Просечне вредности падавина за период 1991-2020 година

ПАДАВИНЕ (mm)													
Параметар	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
Ср. месечна сума	38,5	35,5	38,1	45,7	72,7	83,8	63,9	55,3	57,7	57,7	50,2	47,4	646,5
Мах. дневна сума	34,5	28,4	33,1	43,5	95,5	86,9	67,9	53,0	52,9	56,8	48,0	37,1	95,5
Ср. бр. дана ≥ 0.1 mm	12,1	10,5	10,6	11,2	13,4	11,1	9,9	8,1	10,1	10,1	10,8	12,9	130,8
Ср. бр. дана ≥ 10.0 mm	0,9	0,8	1,1	1,2	2,1	2,8	2,1	1,9	2,1	1,8	1,7	1,4	19,6
ПОЈАВЕ (број дана са....)													
Снегом	6,6	5,8	2,8	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	2,0	5,0	22,6
Снежним покривачем	10,3	7,8	2,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,6	5,8	27,7
Маглом	6,5	3,5	1,1	1,0	0,4	0,9	0,8	1,0	1,7	3,9	5,5	6,9	32,9
Градом	0,0	0,1	0,0	0,1	0,3	0,2	0,1	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,9

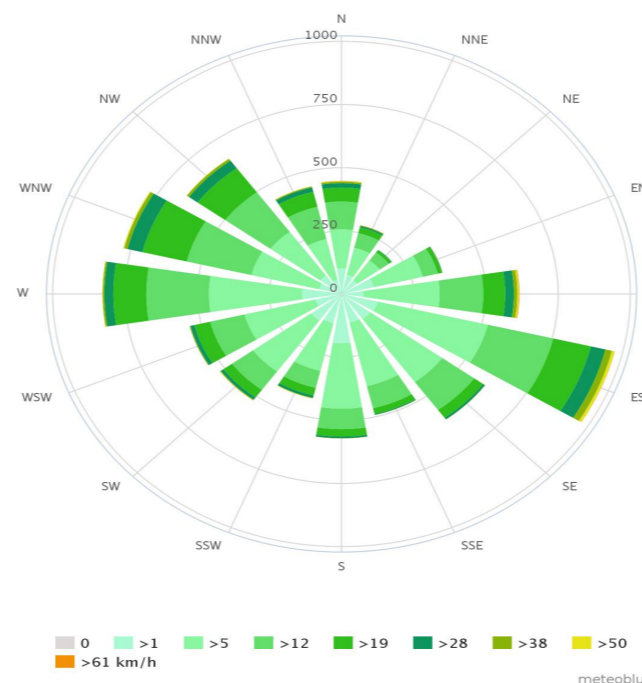
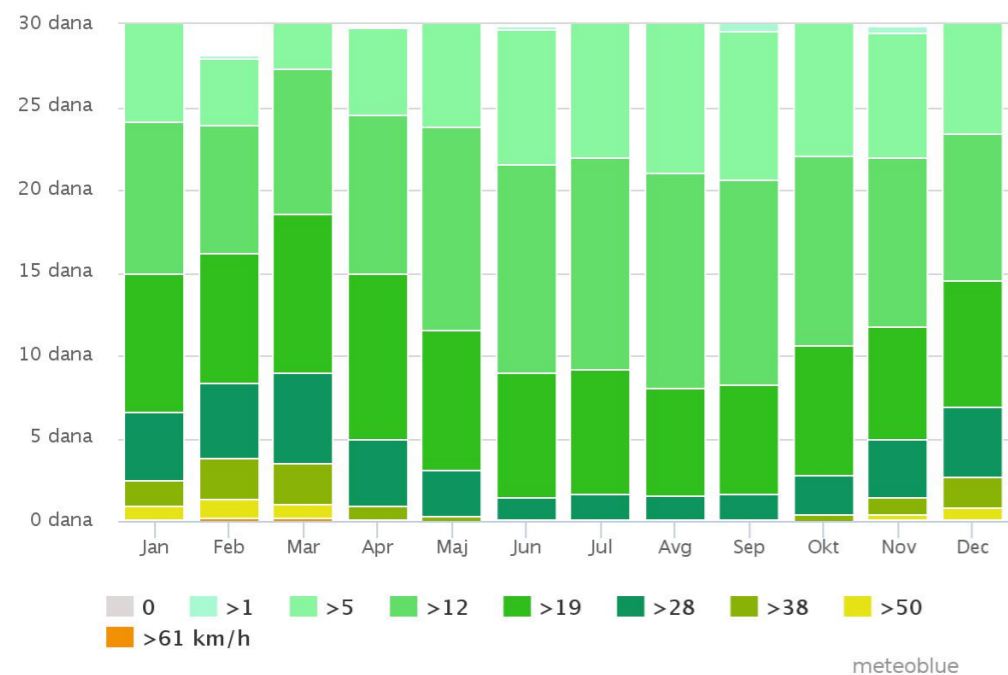
Средње годишња количина падавина за посматрани период износи 646,5 mm, са највећом средњом месечном количином падавина од 95.5 mm у мају месецу, и најмањом средњом месечном количином падавина од 28,4 mm у фебруару месецу. Од укупне средње количине падавина на вегетациони период долази 379,1 mm падавина или 58,9 %.

Просечано су 22,6 дана годишње забележене снежне падавине, а 27,7 дана је забележен снежни покривач. Такође, појава магле је просечно забележена 32,9 дана годишње.

Индекс суше(1) - представља величину која је функција температуре и висине падавина. Према овој функцији (према de Marten-у) индекс суше за ову газдинску јединицу износи 31. Оваква вредност указују на повољне услове за успевање многих култура и шумских биљака.

Ветар

Ветар је један од најважнијих климатских елемената. Ветар преноси карактеристике оне климе одакле дува, а директно утиче на температуру, влажност ваздуха, облачност и падавине. За подручје Фрушке горе (као и за ову газ. јединицу) карактеристично је да на северној страни преовладавају западни ветрови, а затим ветрови из запада - југозапада и југоисточног правца. Релативне честине ветра по правцима и тишине у промилима и средње брзине ветра у m/s 1981-2020.год.

Релативна честина одређених категорија брзине (m/s) по правцима

правац / брзина	0.1-2	2.1-5	5.1-9	>9.1
N	1.1	4.8	0.7	0.2
NNE	0.8	5.5	0.7	0.2
NE	1.2	6.5	0.6	0.2
ENE	1.2	4.9	0.6	0.1
E	1.7	6.8	1.1	0.3
ESE	0.7	2.5	0.3	0.1
SE	0.7	1.8	0.4	0.3
SSE	0.5	2.8	1.2	0.5
S	1.0	5.0	1.9	1.4
SSW	1.0	4.7	1.3	0.9
SW	1.1	7.3	1.3	0.6
WSW	0.8	4.9	0.7	0.1
W	0.8	2.9	0.2	0.0
WNW	0.6	2.1	0.1	0.0
NW	0.8	2.7	0.2	0.1
NNW	0.6	2.3	0.2	0.0

НАПОМЕНА Случајеви када се одређена појава није јавила и када је релативна честина 0 су у табелама обојени белом бојом

Табела 8-Приказ средње месечне брзине ветрова.

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Г.
Средња месечна брзина ветра	4,2	4,2	4,3	4,3	3,7	3,6	3,3	3,2	3,4	4,0	4,1	4,4	3,9

Табела 9-Приказ релативне чистине категорије ветрова.

Анализа климатских услова у односу на човека

Поред основних намена националног парка, значајно место заузима рекреациона функција шуме (уз одређен режим коришћења). Поред природне опремљености простора, режим и обим коришћења условљавају инфраструктура и климатски услови. На основу биоклиматске формуле извршено је биоклиматско зонирање простора Фрушке горе према степену подношљивости и притом су издеференциране следеће зоне:

- зона осећаја тешко подношљиве хладноће;
- зона осећаја хладноће;
- зона осећаја лаке хладноће;
- зона осећаја удобности;
- зона осећаја највеће удобности;
- зона осећаја топлоте;
- зона осећаја јаче топлоте;

– зона осећаја тешко подношљиве топлоте.

Констатовано је да делови Фрушке горе изнад 300 м. н. в. карактерише осећај тешко подношљиве хладноће, а положаје испод наведене висине осећај подношљиве хладноће. Насупрот овоме, у летњем периоду положаје изнад 300 м.н.в. карактерише осећај удобности, а делове испод ове висине карактерише осећај највеће удобности.

У јесењим условима, делове изнад 350 м.н. в. карактерише осећај теже подношљиве хладноће (ово се може прихватити као констатација за касни јесењи период). Делови од 250 - 350 м.н.в. карактеришу се осећајем хладноће, а нижи положаји осећајем лаке хладноће.

У зимским условима Фрушка гора (иако релативно ниска планина) има планинску климу, коју карактерише осећај тешко подношљиве хладноће.

Наведено зонирање се може позитивно оценити као оквирно сагледавање пријатности и подношљивости климатских особина за боравак људи у простору националног парка, али, и гледано у односу на климатске прилике додирног простора, Фрушка гора се одликује далеко повољнијом климом (са гледишта људског осећаја, посебно у летњем периоду) од осталих контактних зона у ширем смислу. Ова газдинска јединица налази се у висинском интервалу од 28-182 м.н.в..

1.7. ОПШТЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ШУМСКИХ ЕКОСИСТЕМА

У протеклом периоду извршена су веома опсежна, синтезна еколошка и развојно-производна проучавања шума и шумских станишта на подручју Националног парка “Фрушка Гора”, са циљем да се дефинишу еколошке јединице и типови шума и шумских станишта (Јовић Н., Томић З., Јовић Д., Јовановић Б., Кнежевић М., Банковић С., Медаревић М. 1985.-1988.). Као резултат наведених истраживања проучено је и дефинисано 65 различитих еколошких јединица које су, на бази сличности у развојно-производним карактеристикама, груписане у 33 различита типа шуме. Географски положај на јужном ободу Панонске низије, величина масива, врло развијен рељеф, геолошко-петрографска и педолошка, те макро и микроклиматска разноврсност, уз богату палеоботаничку и синдинамску прошлост, учинили су да је Фрушка Гора еколошки и вегетацијски веома сложен систем. Ипак, у свој тој разноврсности могу да се уоче и извесне закономерности у просторном распореду (посебно вертикалном) комплекса типова шума, а у оквиру њих еколошких целина и јединица:

- А. Комплекс (појас) алувијалних-хигрофилних типова шума,
- Б. Комплекс (појас) ксеромезофилних китњаково-грабових и других типова шума,
- В. Комплекс (појас) мезофилних букових типова шума,
- Г. Комплекс (појас) ксеротермних и ксеро-мезофилних храстових типова шума.

У газдинској јединици регистрована су 3 типа шума, чији опис следи.

Тип шуме 135 : Тип шуме лужњака, граба и цера са липом (*Carpino-Quercetum roboris tilietesum*) на гајњачи до лесивираној гајњачи

Ова шума представља стабилну, флористички богату мезофилну заједницу високе продуктивности. Едафски услови су идентични као у типичној шуми лужњака, граба и цера (исто земљиште), с тим што липе, граб и леска вероватно, својим лишћем утичу на побољшање особина хумусно-акумулативног хоризонта, а засеном спречавају исушивање земљишта.

Међусобне односе лужњака, цера и липа на овом станишту карактерише подједнака прирасна способност, као и да цер овде не испољава предност у односу на лужњак – ни у фази обнављања, ни током развоја састојина. Ако су обновљени у исто време, или чак да се лужњак обновио нешто касније, ипак је током целог производног циклуса равноправан или приметно надмоћан. Иначе, лужњак на овом станишту постиже импозантне димензије. У старости састојина између 90 и 100 година средње састојински пречници лужњака износе око 40 до 45 цм, а средње висине око 32 м. Величина текућег запреминског прираста у том периоду креће се између 10 и 11 м³/ха годишње. Значајно је констатовати да величина годишње производње не зависи знатније од учешћа у смеси главних врста дрвећа.

Тип шуме 138: Тип шуме лужњака и граба у терестричним условима (ван речног полоја) (*Tilio-Carpino-Quercetum roboris*) у долинама на делувијумима

Шума се јавља на дну увала (ограници Фрушке Горе – терени у реону Лежимира и Ердевика), на заравњеном терену, или на хладнијим странама, на малим нагибима. Условљена је већом влажношћу и нижим температурама ваздуха и земљишта.

Спрат дрвећа је добро склопљен и најчешће садржи оба едефикатора, али понекад, углавном антропогено условљено, недостају или граб или лужњак. Уз едефикаторе у спратовима дрвећа и жбуња овде се јавља велики број дрвенастих врста: бела липа, клен, дивља трешња, граб, брекиња, црна зова и др. Спрат приземне флоре одликује се великом покривношћу и присуством многих мезофита, па чак и хигрофита. Уз скуп мезофита, карактеристичан за заједницу свезе *Carpinion betuli* и неке ксерофите из суседних заједница, ову шуму посебно карактеришу фацијеси врсте *Galeobdolon luteum* и присуство хигрофита: *Glechoma hederacea*, *Rumex sanguines*, *Aegopidium podagraria*.

Микрорељеф и микроклимат са једне, и карактеристике делувијума и земљишта образованих на њему са друге стране, условљавају да се овде ради о највлажнијим, односно најмезофилнијим стаништима тврдих лишћара у подножју Фрушке Горе. Делувијуми су у оваквим еколошким јединицама представљени карбонатним и бескарбонатним варијантама, а бескарбонати даље : бескарбонатним делувијалним наносом; делувијумом са израженим процесима хумификације и процесима огајњачавања. Све су ово веома дубока земљишта (преко 100 цм) са изузетно повољним особинама (и физичким и хемијским). Посебно су добри водно-ваздушни услови у земљишту, који су проузроковани, са једне стране великом дубином земљишта и повољним механичким саставом,

а са друге и микростаништем, које је поред редовног, обезбеђено и допунским (доњи делови нагиба, депресије, увале и сл.) влажењем.

Све наведено доприноси да лужњак у овом типу шуме, уколико шума није девастирана, може да постигне веома високу производност. Може се оценити да она , с обзиром на проучене услове станишта, може да буде и највиша на проученом терену.

Тип шуме 139: Тип шуме лужњака, граба и цера са липама (*Tilio-Carpino-Quercetum robori-cerris pauperum*) на парарендзини, огајњаченој парарендзини и хумусној гајњачи

У овом типу шуме обједињене су две еколошке јединице лужњака: шуме граба и цера са црним јасеном на парарендзини на лесу на нагибу и на заравни на гајњачама. Земљишта су у оба случаја плитка и сува, тако да је шума осиромашена флористички. Састојине су нешто мањег склопа и висина и са већим учешћем ксеротермних врста. Деградација земљишта и вегетације су последица антропогених утицаја. Надморске висине се крећу од 130- 215 м. Поред парарендзина на лесу јављају се и даље еволуционе фазе: огајњачене парарендзине и хумусне гајњаче. Међутим, у поређењу са типичном шумом лужњака, граба и цера на гајњачи, састојине у овом типу шуме су још увек знатно сувље и осиромашене. Велики утицај и улогу у свему овоме има и слабија развијеност земљишта.

1.8. АНТРОПОГЕНИ УТИЦАЈ НА ШУМСКЕ ЕКОСИСТЕМЕ

Без обзира на унутрашњу хетерогеност (еколошку, историјску, културну и сваку другу), Национални парк “Фрушка Гора” представља јединствен простор на којем се сучељавају различити и бројни интереси, односно захтеви за његово коришћење. У већини случајева последице таквих коришћења излазе из оквира појединих делова комплекса, па се морају посматрати на нивоу целог Националног парка, што је у даљем тексту, у генералним цртама, и урађено. Стихијска урбанизација и привредни развој довели су до свеопштег притиска на, доскора углавном, пољопривредне и шумске површине, односно на простор који се у те сврхе искључиво користио до пре непуних 100 година.

Све чињенице, указују на многоструке интересе различитих корисника и делатности у односу на шумски простор, у конкретним условима простор Националног парка. При томе, неопходно је истаћи да сви наведени корисници простора Националног парка, односно њихова делатност, непосредно је у конфликту са основном наменом парка и тиме угрожава његове основне природне вредности. Изражена конфликтност тиме непосредно ограничава основне делатности организације која газдује Фрушком Гором, отежавајући услове за рад у циљу обезбеђења основних функција конкретног простора. Пратећи негативни ефекти су знатно умањење естетске вредности предела, а тиме и укупне вредности и природне опремљености шуме за рекреацију, односно умањење вредности очуване природне и животне средине.

2.0. СТАЊЕ ШУМА И АНАЛИЗА СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА

2.1. СТАЊЕ ШУМА

2.1.1. СТАЊЕ ШУМА ПО ОПШТИНАМА

У наредној табели дајемо приказ стања шума унутар ове газдинске јединице по Општинама. Подаци су приказани за обрасту површину коју обухвата ова газдинска јединица 357,09 ha .

Табела 9. Стање газдинске јединице по општинама

Општина	Глобална намена	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
		ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
Шид	10 - Шуме и шумска станишта са производном функцијом	5,93	1,7%	1,971,2	3,2%	332,4	51,7	5,0%	8,7	2,6
	17 - Национални парк	351,16	98,3%	59,000,3	96,8%	168,0	982,7	95,0%	2,8	1,7
	УКУПНО ГЈ	357,09	100,0%	60,971,4	100,0%	170,7	1,034,3	100,0%	2,9	1,7

Газдинска јединица простира се на територији општине Шид. Просечна запремина износи 170,7 m3/ha, а прираст 2,9 m3/ha.

2.1.2 СТАЊЕ ШУМА ПО НАМЕНСКИМ ЦЕЛИНАМА (ОСНОВНА НАМЕНА)

У складу са глобалном наменом подручја Фрушке Горе и специфичностима њених појединих делова, како је већ поменуто , извршено је и функционално реонирање простора газдинске јединице при чему су дефинисана три режима заштите и коришћења:

17 – ГЛОБАЛНА НАМЕНА – НАЦИОНАЛНИ ПАРК

59- НАЦИОНАЛНИ ПАРК - РЕЖИМ ЗАШТИТЕ II СТЕПЕНА

60- НАЦИОНАЛНИ ПАРК - РЕЖИМ ЗАШТИТЕ III СТЕПЕНА

10 – ШУМЕ И ШУМСКА СТАНИШТА СА ПРОИЗВОДНОМ ФУНКЦИЈОМ

Заступљеност појединих наменских целина по површини, запремини и запреминском прирасту приказана је у наредном табеларном прегледу.

Табела 10. Стање газдинске јединице по наменским целинама

Основна намена	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
10 - производња дрвета	5,93	1,7	1,971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
59 - Национални парк - II степена заштите	264,15	74,0	46,687,1	76,6	176,7	756,0	73,1	2,9	1,6
60 - Национални парк - III степена заштите	87,01	24,4	12,313,2	20,2	141,5	226,6	21,9	2,6	1,8
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60,971,4	100,0	170,7	1,034,3	100,0	2,9	1,7

Зоне заштите утврђене су са аспекта потребе очувања и унапређивања шума, као једне од основних вредносних категорија Националног парка „Фрушка гора” и у овој газдинској јединици. У газдинској јединици већинско учешће имају подручја II степена заштите са 74 % укупне обрасле површине. Подручја III степена заштите утврђена су на 24,4 % обрасле површине и производња дрвета на 1,7%. Производни показатељи, исказани кроз просечне вредности запремине и текућег запреминског прираста, посматрано на нивоу целе газдинске јединице, релативно су ниски. Овакви показатељи су логични с обзиром на доминантно изданачко порекло, старосну структуру ових шума и производни потенцијал појединих станишта. Просечна запремина на нивоу газдинске јединице је 170,7 m3/ha, а просечан запремински прираста је 2,9 m3/ha. Уколико погледамо вредности у односу на претходну основу газдовања шумама видећемо да је просечна запремина на нивоу газдинске јединице износила 265,4 m3/ha, а просечан запремински прираста је 6,2 m3/ha. Метод одређивања прираста је и у старој и у подацима прикупљеним 2025 године одређиван по истом методу таблица (функција) процента запреминског прираста, док су подаци самог премега утврђивани кроз две различите методологије прикупљања података за израду основе газдовања шумама. Оно што је евидентно јесте да је дошло до пада просечне запремине и запреминског прираста на нивоу газдинске јединице. О самим могућим разлозима овог негативног стања више ћемо говорити у поглављу 2.2. Анализа и оцена газдовања у претходном уређајном периоду.

2.1.3 СТАЊЕ САСТОЈИНА ПО ГАЗДИНСКИМ ТИПОВИМА И УЗГОЈНИМ ГРУПАМА

Површинска заступљеност појединих газдинских типова у оквиру ове газдинске јединице је мала. Међутим, суштинске разлике (тип шуме, врсте дрвећа, порекло састојина), условиле су потребу њиховог издвајања. Садашње стање на нивоу газдинске јединице по издвојеним газдинским типовима је следеће:

Табела 11. Стање газдинске јединице по газдинским типовима и узгојним групама

Газдински тип шуме	Узгојна група	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V	
		ha	%	V	%	V/ha	Iv	%	Iv/ha	%	
1210. Вештачки подигнуте плантаже тополе	6. Зрела - регенерација	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6	
1210. Вештачки подигнуте плантаже тополе		5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6	
2410. Високе мешовите шуме лужњака	4. Средњедобна састојина	2,02	0,6	509,4	0,8	252,2	9,0	0,9	4,4	1,8	
2410. Високе мешовите шуме лужњака		2,02	0,6	509,4	0,8	252,2	9,0	0,9	4,4	1,8	
2620. Изданацке мешовите шуме храстова	5. Дозревајућа састојина	3,03	0,8	497,1	0,8	164,1	9,2	0,9	3,0	1,8	
2620. Изданацке мешовите шуме храстова	6. Зрела - регенерација	87,29	24,4	18.056,6	29,6	206,9	267,6	25,9	3,1	1,5	
2620. Изданацке мешовите шуме храстова		90,32	25,3	18.553,8	30,4	205,4	276,8	26,8	3,1	1,5	
2621. Изданацке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара	5. Дозревајућа састојина	34,07	9,5	8.773,8	14,4	257,5	135,1	13,1	4,0	1,5	
2621. Изданацке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара		34,07	9,5	8.773,8	14,4	257,5	135,1	13,1	4,0	1,5	
2721. Изданацке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	2. Рани младик	6,60	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
2721. Изданацке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	3. Касни младик	27,71	7,8	4.600,8	7,5	166,0	107,7	10,4	3,9	2,3	
2721. Изданацке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	4. Средњедобна састојина	25,68	7,2	3.944,8	6,5	153,6	83,9	8,1	3,3	2,1	
2721. Изданацке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	5. Дозревајућа састојина	30,28	8,5	5.143,7	8,4	169,9	81,8	7,9	2,7	1,6	
2721. Изданацке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	6. Зрела - регенерација	75,36	21,1	11.139,3	18,3	147,8	157,1	15,2	2,1	1,4	
2721. Изданацке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара		165,63	46,4	24.828,6	40,7	149,9	430,6	41,6	2,6	1,7	
2810. Високе мешовите шуме ОТЛ	4. Средњедобна састојина	2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7	2,6	2,1	
2810. Високе мешовите шуме ОТЛ		2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7	2,6	2,1	
2820. Изданацка мешовите шуме ОТЛ	4. Средњедобна састојина	0,81	0,2	148,3	0,2	183,1	3,0	0,3	3,8	2,1	
2820. Изданацка мешовите шуме ОТЛ	6. Зрела - регенерација	28,89	8,1	3.923,8	6,4	135,8	51,6	5,0	1,8	1,3	
2820. Изданацка мешовите шуме ОТЛ		29,70	8,3	4.072,1	6,7	137,1	54,7	5,3	1,8	1,3	

Газдински тип шуме	Узгојна група	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V
		ha	%	V	%	V/xa	Iv	%	Iv/ha	%
2920. Издавачке мешовите шуме багрема	2. Рани младик	2,50	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2920. Издавачке мешовите шуме багрема	4. Средњедобна састојина	23,04	6,5	1.730,6	2,8	75,1	63,1	6,1	2,7	3,6
2920. Издавачке мешовите шуме багрема	6. Зрела - регенерација	0,63	0,2	71,8	0,1	114,0	2,5	0,2	3,9	3,4
2920. Издавачке мешовите шуме багрема		26,17	7,3	1.802,4	3,0	68,9	65,6	6,3	2,5	3,6
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара	4. Средњедобна састојина	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7
31211. Високе мешовите шуме борова-Високе шуме лишћара и четинара		0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7
УКУПНО		357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0	2,9	1,7

У оквиру газдинске јединице најзаступљенији газдински типови шума су:

- 2721. Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара, површине 165,63 ha (46,4%), са просечном запремином 149,9 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 2,6 m³/ha,
Узгојна група :
 - Рани младик заступљен са 1,8 % у површини.
 - Касни младик заступљен са 7,8 % у површини, са просечном запремином од 166 m³/ha, и запреминским прирастом 3,9 m³/ha
 - Средњедобна састојина заступљен је са 7,2 % у површине, са просечном запремином од 153,6 m³/ha, и запреминским прирастом 3,3 m³/ha
 - Дозревајућа састојина заступљена је са 8,5 % површине, са просечном запремином од 169,9 m³/ha, и запреминским прирастом 2,7 m³/ha
 - Зрела – регенерација заступљена је са 21,1 % површине, са просечном запремином од 147,8 m³/ha, и запреминским прирастом 2,1 m³/ha
- 2620. Издавачке мешовите шуме храстова, површине 90,32 ha (25,3%), са просечном запремином 205,4 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 3,1 m³/ha.
 - Дозревајућа састојина заступљена је са 0,8 % површине, са просечном запремином од 164,1 m³/ha, и запреминским прирастом 3,0 m³/ha
 - Зрела – регенерација заступљена је са 24,4 % површине са просечном запремином од 206,9 m³/ha, и запреминским прирастом 3,1 m³/ha.
- 2621. Издавачке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара, површине 34,07 ha (9,5 %), са просечном запремином 257,5 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 4,0 m³/ha.
 - Дозревајућа састојина заступљена је са 9,5 % у површини са просечном запремином од 257,5 m³/ha, и запреминским прирастом 4,0 m³/ha.,
- 2820. Издавачке мешовите шуме ОТЛ, површине 29,7 ha (8,3 %), са просечном запремином 137,1 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 1,8 m³/ha.
 - Средњедобна састојина заступљена је са 0,2 % у површини са просечном запремином од 183,1 m³/ha, и запреминским прирастом 3,8 m³/ha.,
 - Зрела – регенерација заступљена је са 8,1 % у површини са просечном запремином од 135,8 m³/ha, и запреминским прирастом 1,8 m³/ha.,
- 2920. Издавачке мешовите шуме багрема, површине 26,17 ha (7,3%), са просечном запремином 68,9 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 2,5m³/ha,
Узгојна група :
 - Рани младик заступљен са 0,7 % у површини.
 - Средњедобна састојина заступљен је са 6,5 % у површине, са просечном запремином од 75,1 m³/ha, и запреминским прирастом 2,7 m³/ha.
 - Зрела – регенерација заступљена је са 0,2 % површине, са просечном запремином од 114 m³/ha, и запреминским прирастом 3,9 m³/ha

Табела 12. Стање газдинских типова по основној намени

Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
10 - производња дрвета									
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
10 - производња дрвета	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
59 - Национални парк - II степена заштите									
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	0,6	509,4	0,8	252,2	9,0	0,9	4,4	1,8
2620 - Издавачке мешовите шуме храстова	67,71	19,0	14.372,0	23,6	212,3	210,3	20,3	3,1	1,5
2621 - Издавачке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара	27,63	7,7	7.044,7	11,6	255,0	105,5	10,2	3,8	1,5
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	132,23	37,0	20.399,5	33,5	154,3	367,4	35,5	2,8	1,8

Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7	2,6	2,1
2820 - Изданачка мешовите шуме ОТЛ	28,81	8,1	3.901,3	6,4	135,4	52,9	5,1	1,8	1,4
2920 - Изданачке мешовите шуме багрема	2,50	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
31211 - Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7
59 - Национални парк - II степена заштите	264,15	74,0	46.687,1	76,6	176,7	756,0	73,1	2,9	1,6
60 - Национални парк - III степена заштите									
2620 - Изданачке мешовите шуме храстова	22,61	6,3	4.181,8	6,9	185,0	66,5	6,4%	2,9	1,6
2621 - Изданачке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара	6,44	1,8	1.729,1	2,8	268,5	29,6	2,9%	4,6	1,7
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	33,40	9,4	4.429,1	7,3	132,6	63,2	6,1%	1,9	1,4
2820 - Изданачка мешовите шуме ОТЛ	0,89	0,2	170,8	0,3	191,9	1,8	0,2%	2,0	1,0
2920 - Изданачке мешовите шуме багрема	23,67	6,6	1.802,4	3,0	76,1	65,6	6,3%	2,8	3,6
60 - Национални парк - III степена заштите	87,01	24,4	12.313,2	20,2	141,5	226,6	21,9%	2,6	1,8
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0%	2,9	1,7
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0%	8,7	2,6
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	0,6	509,4	0,8	252,2	9,0	0,9%	4,4	1,8
2620 - Изданачке мешовите шуме храстова	90,32	25,3	18.553,8	30,4	205,4	276,8	26,8%	3,1	1,5
2621 - Изданачке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара	34,07	9,5	8.773,8	14,4	257,5	135,1	13,1%	4,0	1,5
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	165,63	46,4	24.828,6	40,7	149,9	430,6	41,6%	2,6	1,7
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7%	2,6	2,1
2820 - Изданачка мешовите шуме ОТЛ	29,70	8,3	4.072,1	6,7	137,1	54,7	5,3%	1,8	1,3
2920 - Изданачке мешовите шуме багрема	26,17	7,3	1.802,4	3,0	68,9	65,6	6,3%	2,5	3,6
31211 - Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3%	8,9	3,7
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0%	2,9	1,7

У оквиру шума издвојених у II степен заштите најзаступљенији газдински типови су:

- 2721 – Изданачке мешовите шуме липа – Високе шуме липе и осталих лишћара, површине 132,23 ha (37 %), са просечном запремином 154,3 m³/ha.
- 2620 - Изданачке мешовите шуме храстова , површине 67,71 ha (19 %), са просечном запремином 212,3 m³/ha.
- 2820 – Изданачке мешовите шуме ОТЛ, површине 28,81 ha (8,1 %), са просечном запремином 135,4 m³/ha.

У оквиру шума издвојених у III степен заштите најзаступљеније газдински типови су:

- 2920 – Изданачке мешовите шуме багрема, површине 23,67 ha (6,6 %), са просечном запремином 76,1 m³/ha.
- 2620 – Изданачке мешовите шуме храстова , површине 22,61 ha (6,3 %), са просечном запремином 185,0 m³/ha.
- 2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара, површине 33,40 ha (9,4 %), са просечном запремином 132,6 m³/ha.

Табела 13. Сатње узгојних група по основној намени

Намена основна	Узгојна група	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V %
		ha	%	V	%	V/ha	Iv	%	Iv/ha	
10. Производња дрвета	6. Зрела - регенерација	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
Укупно		5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
59. Национални парк - II степен заштите	2. Рани младик	9,10	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Намена основна	Узгојна група	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V
		ha	%	V	%	V/ha	Iv	%	Iv/ha	%
59. Национални парк - II степен заштите	3. Касни младик	27,71	7,8	4.600,8	7,5	166,0	107,7	10,4	3,9	2,3
59. Национални парк - II степен заштите	4. Средњедобна састојина	31,76	8,9	5.062,8	8,3	159,4	107,0	10,3	3,4	2,1
59. Национални парк - II степен заштите	5. Дозревајућа састојина	57,34	16,1	12.138,4	19,9	211,7	187,5	18,1	3,3	1,5
59. Национални парк - II степен заштите	6. Зрела - регенерација	138,24	38,7	24.885,2	40,8	180,0	353,8	34,2	2,6	1,4
Укупно		264,15	74,0	46.687,1	76,6	176,7	756,0	73,1	2,9	1,6
60. Национални парк - III степен заштите	4. Средњедобна састојина	23,04	6,5	1.730,6	2,8	75,1	63,1	6,1	2,7	3,6
60. Национални парк - III степен заштите	5. Дозревајућа састојина	10,04	2,8	2.276,2	3,7	226,7	38,6	3,7	3,8	1,7
60. Национални парк - III степен заштите	6. Зрела - регенерација	53,93	15,1	8.306,4	13,6	154,0	125,0	12,1	2,3	1,5
Укупно		87,01	24,4	12.313,2	20,2	141,5	226,6	21,9	2,6	1,8
Укупно газдинска јединица	2. Рани младик	9,10	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	3. Касни младик	27,71	7,8	4.600,8	7,5	166,0	107,7	10,4	3,9	2,3
	4. Средњедобна састојина	54,80	15,3	6.793,3	11,1	124,0	170,1	16,4	3,1	2,5
	5. Дозревајућа састојина	67,38	18,9	14.414,6	23,6	213,9	226,1	21,9	3,4	1,6
Укупно	6. Зрела - регенерација	198,10	55,5	35.162,7	57,7	177,5	530,5	51,3	2,7	1,5
Укупно		357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0	2,9	1,7

У оквиру шума издвојених у II степен заштите (74 %) најзаступљеније узгојне групе су:

- 6. Зрела - регенерација, површине 138,24 ha (38,7 %), са просечном запремином 180,0 m³/ha.
- 5. Дозревајућа, површине 57,34 ha (16,1 %), са просечном запремином 211,7 m³/ha.
- 4. Средњедобна , површине 31,76 ha (8,9 %), са просечном запремином 159,4 m³/ha.

У оквиру шума издвојених у III степен заштите (24,4 %) најзаступљеније узгојне групе су:

- 4. Средњедобна , површине 23,04 ha (6,5 %), са просечном запремином 75,1 m³/ha.
- 5. Дозревајућа, површине 10,04 ha (2,8 %), са просечном запремином 226,7 m³/ha .
- 6. Зрела - регенерација, површине 53,93 ha (15,1 %), са просечном запремином 154,0 m³/ha .

На нивоу газдинске јединице најзаступљеније су следеће узгојне групе:

- 6. Зрела - регенерација, површине 198,10 ha (55,5 %), са просечном запремином 177,5 m³/ha.
- 5. Дозревајућа, површине 67,38 ha (18,9 %), са просечном запремином 213,9 m³/ha.
- 4. Средњедобна , површине 54,80 ha (15,3 %), са просечном запремином 124,0 m³/ha.

Оно на шта нас упућују претходни подаци јесте да узгојна група зрелих састојина чини 55,5 % укупне површине под шумом, те је показатељ о великом и значајном учешћу зрелих и презрелих састојине, те да је значајно одсуство младих и средњедобних састојина.

Табела 14. Стање газдинских типова на нивоу газдинске јединице

Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0%	8,7	2,6
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	0,6	509,4	0,8	252,2	9,0	0,9%	4,4	1,8
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	90,32	25,3	18.553,8	30,4	205,4	276,8	26,8%	3,1	1,5
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	34,07	9,5	8.773,8	14,4	257,5	135,1	13,1%	4,0	1,5
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	165,63	46,4	24.828,6	40,7	149,9	430,6	41,6%	2,6	1,7
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7%	2,6	2,1
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	29,70	8,3	4.072,1	6,7	137,1	54,7	5,3%	1,8	1,3

Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
2920 - Изданацке мешовите шуме багрема	26,17	7,3	1.802,4	3,0	68,9	65,6	6,3%	2,5	3,6
31211 - Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3%	8,9	3,7
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0%	2,9	1,7

У оквиру шума ове газдинске јединице најзаступљенији газдински типови су:

- 2721 – Изданацке мешовите шуме липа – Високе шуме липе и осталих лишћара, површине 165,63 ha (46,4 %), са просечном запремином 149,9 m³/ha.
- 2620 - Изданацке мешовите шуме хрстова , површине 90,32 ha (25,3 %), са просечном запремином 205,4 m³/ha.
- 2621 – Изданацке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара , површине 34,07 ha (9,5 %), са просечном запремином 257,5 m³/ha.
- 2820 – Изданацке мешовите шуме ОТЛ, површине 29,7 ha (8,3 %), са просечном запремином 137,1 m³/ha.
- 2920 – Изданацке мешовите шуме багрема , површине 26,17 ha (7,3 %), са просечном запремином 68,9 m³/ha.

Оно што закључујемо из претходно наведеног јесте да је учешће газдинског типа 2721 - Изданацке мешовите шуме липа – Високе шуме липе и осталих лишћара значајно у укупној површини и износи 46,4 %, а такође газдински тип 2920 – Изданацке мешовите шуме багрема у укупној површини учествује са 7,3 %.

2.1.4. СТАЊЕ ШУМА ПО ПОРЕКЛУ И ОЧУВАНОСТИ

У зависности од степена очуваности, а независно од порекла, све састојине ове газдинске јединице сврстане су у три категорије-очуване, разређене и девастиране састојине. Стање шума по пореклу и очуваности, на нивоу основне намене и сумарно на нивоу газдинске јединице, приказано је у наредним табелама.

Састојине по пореклу се разврставају на:

- високе шуме (настале из семена);
- вештачки подигнуте шуме (настале садњом или сетвом);
- изданацке шуме.

Састојине по очуваности су разврстане:

- очуване – које по степену обраслости, здравственом стању и квалитету могу дочекати зрелост за сечу;
- разређене – састојине са мањим степеном обраслости, доброг здравственог стања и квалитета и могу дочекати зрелост за сечу;
- девастиране – превише разређена састојина;

Табела 15. Стање шума по пореклу и очуваности

Очуваност/Основна намена/Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
10 - производња дрвета									
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
1 - очувана састојина	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
Вештачки подигнута састојина меких лишћара	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
10 - производња дрвета	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
59 - Национални парк - II степена заштите									
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7	2,6	2,1
1 - очувана састојина	2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7	2,6	2,1
2621 - Изданацке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	3,38	0,9	723,7	1,2	214,1	14,0	1,4	4,1	1,9
2 - разређена састојина	3,38	0,9	723,7	1,2	214,1	14,0	1,4	4,1	1,9
Вештачки подигнута састојина тврдох лишћара	6,23	1,7	1.087,6	1,8	174,6	21,5	2,1	3,4	2,0
31211 - Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7

Очуваност/Основна намена/Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
1 - очувана састојина	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7
Вештачки подигнута састојина четинара	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	8,14	2,3	238,1	0,4	29,2	4,0	0,4	0,5	1,7
1 - очувана састојина	8,14	2,3	238,1	0,4	29,2	4,0	0,4	0,5	1,7
Висока природна састојина меких лишћара	8,14	2,3	238,1	0,4	29,2	4,0	0,4	0,5	1,7
2621 - Изданачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	24,25	6,8	6.321,0	10,4	260,7	91,5	8,8	3,8	1,4
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	0,6	509,4	0,8	252,2	9,0	0,9	4,4	1,8
2 - разређена састојина	26,27	7,4	6.830,5	11,2	260,0	100,5	9,7	3,8	1,5
Висока природна састојина тврдох лишћара	26,27	7,4	6.830,5	11,2	260,0	100,5	9,7	3,8	1,5
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	63,77	17,9	11.429,3	18,7	179,2	233,3	22,6	3,7	2,0
1 - очувана састојина	63,77	17,9	11.429,3	18,7	179,2	233,3	22,6	3,7	2,0
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	30,84	8,6	5.383,2	8,8	174,6	82,7	8,0	2,7	1,5
2 - разређена састојина	30,84	8,6	5.383,2	8,8	174,6	82,7	8,0	2,7	1,5
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	29,48	8,3	3.348,9	5,5	113,6	47,4	4,6	1,6	1,4
3 - девастирана (превише разређена) састојина	29,48	8,3	3.348,9	5,5	113,6	47,4	4,6	1,6	1,4
Изданачка природна састојина меких лишћара	124,09	34,8	20.161,4	33,1	162,5	363,4	35,1	2,9	1,8
2920 - Изданачке мешовите шуме багрема	2,50	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2820 - Изданачка мешовите шуме ОТЛ	0,81	0,2	148,3	0,2	183,1	3,0	0,3	3,8	2,1
2620 - Изданачке мешовите шуме хрстова	4,06	1,1	1.318,0	2,2	324,6	21,4	2,1	5,3	1,6
1 - очувана састојина	7,37	2,1	1.466,3	2,4	199,0	24,4	2,4	3,3	1,7
2820 - Изданачка мешовите шуме ОТЛ	23,49	6,6	3.286,7	5,4	139,9	44,8	4,3	1,9	1,4
2620 - Изданачке мешовите шуме хрстова	52,11	14,6	11.720,9	19,2	224,9	170,9	16,5	3,3	1,5
2 - разређена састојина	75,60	21,2	15.007,6	24,6	198,5	215,7	20,9	2,9	1,4
2820 - Изданачка мешовите шуме ОТЛ	4,51	1,3	466,3	0,8	103,4	5,0	0,5	1,1	1,1
2620 - Изданачке мешовите шуме хрстова	11,54	3,2	1.333,0	2,2	115,5	18,0	1,7	1,6	1,4
3 - девастирана (превише разређена) састојина	16,05	4,5	1.799,3	3,0	112,1	23,1	2,2	1,4	1,3
Изданачка природна састојина тврдох лишћара	99,02	27,7	18.273,3	30,0	184,5	263,2	25,4	2,7	1,4
59 - Национални парк - II степена заштите	264,15	74,0	46.687,1	76,6	176,7	756,0	73,1	2,9	1,6
60 - Национални парк - III степена заштите									
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	3,60	1,0	547,1	0,9	152,0	9,0	0,9	2,5	1,6
2 - разређена састојина	3,60	1,0	547,1	0,9	152,0	9,0	0,9	2,5	1,6
Висока природна састојина меких лишћара	3,60	1,0	547,1	0,9	152,0	9,0	0,9	2,5	1,6
2621 - Изданачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	6,44	1,8	1.729,1	2,8	268,5	29,6	2,9	4,6	1,7
1 - очувана састојина	6,44	1,8	1.729,1	2,8	268,5	29,6	2,9	4,6	1,7
Висока природна састојина тврдох лишћара	6,44	1,8	1.729,1	2,8	268,5	29,6	2,9	4,6	1,7
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	11,37	3,2	1.943,4	3,2	170,9	27,8	2,7	2,4	1,4

Очуваност/Основна намена/Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
2 - разређена састојина	11,37	3,2	1.943,4	3,2	170,9	27,8	2,7	2,4	1,4
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	18,43	5,2	1.938,6	3,2	105,2	26,4	2,6	1,4	1,4
3 - девастирана (превише разређена) састојина	18,43	5,2	1.938,6	3,2	105,2	26,4	2,6	1,4	1,4
Изданачка природна састојина меких лишћара	29,80	8,3	3.882,0	6,4	130,3	54,2	5,2	1,8	1,4
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	23,67	6,6	1.802,4	3,0	76,1	65,6	6,3	2,8	3,6
2620 - Издавачке мешовите шуме храстова	7,86	2,2	1.576,0	2,6	200,5	25,6	2,5	3,3	1,6
1 - очувана састојина	31,53	8,8	3.378,4	5,5	107,1	91,1	8,8	2,9	2,7
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	0,89	0,2	170,8	0,3	191,9	1,8	0,2	2,0	1,0
2620 - Издавачке мешовите шуме храстова	14,75	4,1	2.605,8	4,3	176,7	41,0	4,0	2,8	1,6
2 - разређена састојина	15,64	4,4	2.776,6	4,6	177,5	42,7	4,1	2,7	1,5
Изданачка природна састојина тврдох лишћара	47,17	13,2	6.155,0	10,1	130,5	133,8	12,9	2,8	2,2
60 - Национални парк - III степена заштите	87,01	24,4	12.313,2	20,2	141,5	226,6	21,9	2,6	1,8
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0	2,9	1,7

Према пореклу састојине ове газдинске јединице заузимају површину од 357,09 ha, а најзаступљеније су:

- Издавачка природна састојина тврдох лишћара, учешће у површини 40,9 %, просечна запремина 167,1 m³/ha, запремински прираст 2,7 m³/ha,
- Издавачка природна састојина меких лишћара, учешће у површини 43,1 %, просечна запремина 156,2 m³/ha, запремински прираст 2,7 m³/ha,
- Висока природна састојина тврдох лишћара, учешће у површини 9,2 %, просечна запремина 261,7 m³/ha, запремински прираст 4,0 m³/ha,
- Висока природна састојина меких лишћара, учешће у површини 3,3 %, просечна запремина 66,9 m³/ha, запремински прираст 1,1 m³/ha.

Табела 16. Стање шума по очуваности

Очуваност	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
1 - очувана састојина	126,43	35,4	20.672,6	33,9	163,5	445,1	43,0	3,5	2,2
2 - разређена састојина	166,70	46,7	33.212,0	54,5	199,2	492,4	47,6	3,0	1,5
3 - девастирана (превише разређена) састојина	63,96	17,9	7.086,8	11,6	110,8	96,9	9,4	1,5	1,4
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0	2,9	1,7

Према степену очуваности најзаступљеније су разређене састојине и заузимају површину од 166,7 ha или 46,7 % од укупне површине састојина газдинске јединице, просечне дрвне залихе 199,2 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 3,0 m³/ha и очуване састојине са површином 126,43 ha или 35,4 % од укупне површине састојина газдинске јединице, просечне дрвне залихе 163,5 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 3,5 m³/ha, док је значајно присуство девастираних превише разређених састојина и заузимају површину од 63,96 ha или 17,9 % укупне површине газдинске јединице, просечне дрвне запремене 110,8 m³/ha и текућим запреминским прирастом 1,5 m³/ha. Услови под којима је настала ова значајна површина девастираних састојина јесте последица олује из 2023. годину која је овој газдинској јединици нанела озбиљне негативне ефекте. Према подацима из основе газдовања шумама 2017 – 2026 године, а према степену очуваности најзаступљеније су биле очуване састојине и заузимале 62,5 % од укупне површине састојина газдинске јединице, просечне дрвне залихе 255,3 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 6,5 m³/ha и разређене састојине са 37,5 % од укупне површине састојина газдинске јединице, просечне дрвне залихе 282,2 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 5,8 m³/ha. Из овога видимо да је између два уређивања дошло до значајне промене структура састојина по очуваности, те да је просечна запремина по ha мања за 35,7 %. Посматрајући ове параметре између два уређивања видимо да је газдинска јединица претрпела значајне промене у односу на очуваност. Тако да као што је и утврђено на терену приликом вршења радова на прикупљању таксационих података можемо рећи да је значајно повећање разређених, те категорије девастираних састојина последица олујног невремена из 2023. године, када је дошло до страдања значајних очуваних и већ разређених површина шумског фонда на читавој површини газдинске јединице, одељењу 1-10, а тако и шире код суседних корисника овог подручја. Затим и чињенично стање утврђено на терену где услед суша и старости је дошло до значајне природне редукције крошњи стабала (око 55 % састојина ове газдинске јединице су зреле и презреле).

Табела 17. Стање шума по пореклу и очуваности

Порекло/Очуваност	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
1 - очувана састојина	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
Веишачки подигнута састојина меких лишћара	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
1 - очувана састојина	2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7	2,6	2,1
2 - разређена састојина	3,38	0,9	723,7	1,2	214,1	14,0	1,4	4,1	1,9
Веишачки подигнута састојина тврдых лишћара	6,23	1,7	1.087,6	1,8	174,6	21,5	2,1	3,4	2,0
1 - очувана састојина	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7
Веишачки подигнута састојина четинара	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7
1 - очувана састојина	8,14	2,3	238,1	0,4	29,2	4,0	0,4	0,5	1,7
2 - разређена састојина	3,60	1,0	547,1	0,9	152,0	9,0	0,9	2,5	1,6
Висока природна састојина меких лишћара	11,74	3,3	785,2	1,3	66,9	13,0	1,3	1,1	1,6
1 - очувана састојина	6,44	1,8	1.729,1	2,8	268,5	29,6	2,9	4,6	1,7
2 - разређена састојина	26,27	7,4	6.830,5	11,2	260,0	100,5	9,7	3,8	1,5
Висока природна састојина тврдых лишћара	32,71	9,2	8.559,6	14,0	261,7	130,0	12,6	4,0	1,5
1 - очувана састојина	63,77	17,9	11.429,3	18,7	179,2	233,3	22,6	3,7	2,0
2 - разређена састојина	42,21	11,8	7.326,6	12,0	173,6	110,5	10,7	2,6	1,5
3 - девастирана (превише разређена) састојина	47,91	13,4	5.287,5	8,7	110,4	73,8	7,1	1,5	1,4
Изданачка природна састојина меких лишћара	153,89	43,1	24.043,4	39,4	156,2	417,6	40,4	2,7	1,7
1 - очувана састојина	38,90	10,9	4.844,7	7,9	124,5	115,5	11,2	3,0	2,4
2 - разређена састојина	91,24	25,6	17.784,2	29,2	194,9	258,4	25,0	2,8	1,5
3 - девастирана (превише разређена) састојина	16,05	4,5	1.799,3	3,0	112,1	23,1	2,2	1,4	1,3
Изданачка природна састојина тврдых лишћара	146,19	40,9	24.428,3	40,1	167,1	397,0	38,4	2,7	1,6
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0	2,9	1,7

Према пореклу састојине ове газдинске јединице заузимају површину од 357,09 ha, а најзаступљеније су:

- Изданачка природна састојина тврдых лишћара, учешће у површини 40,9 %, просечна запремина 167,1 m³/ha, запремински прираст 2,7 m³/ha,
- Изданачка природна састојина меких лишћара, учешће у површини 43,1 %, просечна запремина 156,2 m³/ha, запремински прираст 2,7 m³/ha,
- Висока природна састојина тврдых лишћара, учешће у површини 9,2 %, просечна запремина 261,7 m³/ha, запремински прираст 4,0 m³/ha,
- Висока природна састојина меких лишћара, учешће у површини 3,3 %, просечна запремина 66,9 m³/ha, запремински прираст 1,1 m³/ha.

Учешће изданачких шума од 84 % у укупној површини шума ове газдинске јединице, чини је доста неповољном према структури порекла састојина.

2.1.5. СТАЊЕ ШУМА ПО МЕШОВИТОСТИ

Табела 18. Стање шума по мешовитости

Мешовитост/Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
10 - производња дрвета									
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
1 - Чиста састојина	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
10 - производња дрвета	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
59 - Национални парк - II степена заштите									
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	27,63	7,7	7.044,7	11,6	255,0	105,5	10,2	3,8	1,5
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	132,23	37,0	20.399,5	33,5	154,3	367,4	35,5	2,8	1,8
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	2,50	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	28,81	8,1	3.901,3	6,4	135,4	52,9	5,1	1,8	1,4
31211 - Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7	2,6	2,1
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	67,71	19,0	14.372,0	23,6	212,3	210,3	20,3	3,1	1,5
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	0,6	509,4	0,8	252,2	9,0	0,9	4,4	1,8
2 - Мешовита састојина	264,15	74,0	46.687,1	76,6	176,7	756,0	73,1	2,9	1,6
59 - Национални парк - II степена заштите	264,15	74,0	46.687,1	76,6	176,7	756,0	73,1	2,9	1,6
60 - Национални парк - III степена заштите									
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	6,44	1,8	1.729,1	2,8	268,5	29,6	2,9	4,6	1,7
1 - Чиста састојина	6,44	1,8	1.729,1	2,8	268,5	29,6	2,9	4,6	1,7
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	33,40	9,4	4.429,1	7,3	132,6	63,2	6,1	1,9	1,4
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	23,67	6,6	1.802,4	3,0	76,1	65,6	6,3	2,8	3,6
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	0,89	0,2	170,8	0,3	191,9	1,8	0,2	2,0	1,0
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	22,61	6,3	4.181,8	6,9	185,0	66,5	6,4	2,9	1,6
2 - Мешовита састојина	80,57	22,6	10.584,1	17,4	131,4	197,0	19,0	2,4	1,9
60 - Национални парк - III степена заштите	87,01	24,4	12.313,2	20,2	141,5	226,6	21,9	2,6	1,8
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0	2,9	1,7
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	6,44	1,8	1.729,1	2,8	268,5	29,6	2,9	4,6	1,7
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1,7	1.971,2	3,2	332,4	51,7	5,0	8,7	2,6
1 - Чиста састојина	12,37	3,5	3.700,3	6,1	299,1	81,2	7,9	6,6	2,2
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	27,63	7,7	7.044,7	11,6	255,0	105,5	10,2	3,8	1,5
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	165,63	46,4	24.828,6	40,7	149,9	430,6	41,6	2,6	1,7
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	26,17	7,3	1.802,4	3,0	68,9	65,6	6,3	2,5	3,6
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	29,70	8,3	4.072,1	6,7	137,1	54,7	5,3	1,8	1,3
31211 - Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	0,40	0,1	96,3	0,2	240,6	3,6	0,3	8,9	3,7
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	2,85	0,8	364,0	0,6	127,7	7,5	0,7	2,6	2,1

Мешовитост/Газдински тип	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
2620 - Издавачке мешовите шуме храстова	90,32	25,3	18.553,8	30,4	205,4	276,8	26,8	3,1	1,5
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	0,6	509,4	0,8	252,2	9,0	0,9	4,4	1,8
2 - Мешовита састојина	344,72	96,5	57.271,1	93,9	166,1	953,1	92,1	2,8	1,7
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0	2,9	1,7

Стање најзаступљенијих газдинских типова према мешовитости је следеће:

Мешовите :

- 2721. Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липа и осталих лишћара, површине 165,63 ha (46,4 %), са просечном запремином 149,9 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 2,6 m³/ha.
- 2620. Издавачке мешовите шуме храстова , површине 90,32 ha (25,3 %), са просечном запремином 205,4 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 3,1 m³/ha.
- 2820. Издавачке мешовите шуме ОТЈ, површине 29,70 ha (8,3 %), са просечном запремином 137,1 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 1,8 m³/ha.

Чисте:

- 2621. Издавачке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара, површине 6,44 ha (1,8 %),
- 1210. Вештачки подигнуте плантаже тополаповршине 5,93 ha (1,7 %),

Табела 19. Стање шума по мешовитости

Мешовитост	Површина		Запремина			Запремински прираст			Iv/V (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
1 - Чиста састојина	12,37	3,5	3.700,3	6,1	299,1	81,2	7,9	6,6	2,2
2 - Мешовита састојина	344,72	96,5	57.271,1	93,9	166,1	953,1	92,1	2,8	1,7
УКУПНО ГЈ	357,09	100,0	60.971,4	100,0	170,7	1.034,3	100,0	2,9	1,7

Шумама ове газдинске јединице према учешћу врста дрвећа доминирају мјешовите састојине са 96,5 %. просечне дрвне залихе 166,1 m³/ha и текућег запреминског прираста 2,8 m³/ha, док чисте састојине заузимају 3,5 % . Са становишта интегралног газдовања састојинама може се констатовати да је ово врло повољан омер учешћа мешовитих састојина, ако је познато да је у мешовитим састојинама лакше одржати физиолошку стабилност и заштиту састојине. Нужно је напоменути да преовлађујуће издавачко порекло ових шума не омогућује потпуно коришћење иначе високог потенцијала већине станишта, па је потребно, у складу са ограничењима која намећу поједини режими заштите, у дужем временском периоду (како би се обезбедила функционална трајност приноса), извршити њихово превођење у високи узгојни облик.

2.1.6 СТАЊЕ ШУМА ПО ВРСТАМА ДРВЕЋА

На подручју Националног парка „Фрушка Гора“ регистрован је велики број врста дрвећа, што говори о разноврсности шумских заједница и облика у којима се јављају, било као едификатори у појединим типовима шума било као пратеће врсте, појединачно и ретко примешане и заступљене са претходним. Антропогено условљено у Националном парку доминира сребрнаста липа, а затим следе китњак, лужњак, цер и граб, док је учешће осталих бројних врста дрвећа минимално. При свему овоме, доминантна заступљеност аутохтоних у однос на унете врсте може се оценити повољном са аспекта глобалне намене парка и специфичних намена његових појединих делова. Племенити лишћари (јавор, бели јасен, пољски брест, црни орах), воћкарице (трешња, домаћи орах) и жбунасте врсте (леска, дрен, пасдрен, руј, жешља, глогови и тд.) својим присуством додатно увећавају вредност шумског фонада и доприносе његовој биолошкој стабилности. Заступљеност врста дрвећа (15) на нивоу газдинске јединице, приказана је у наредној табели.

Табела 20. Стање по врстама дрвећа по наменским целинама

Врста дрвета	Запремина		Запремински прираст		Iv/v (%)
	m3	%	m3	%	
10 - производња дрвета					
топола I-214	1.971,2	3,2	51,7	5,0	2,6
10 - производња дрвета	1.971,2	3,2	51,7	5,0	2,6
59 - Национални парк - II степена заштите					
остали тврди лишћари	119,2	0,2	3,6	0,4	3,1
трешња	522,7	0,9	10,7	1,0	2,0
цер	21.804,7	35,8	304,4	29,4	1,4
клен	1.106,6	1,8	31,4	3,0	2,8
граб	7.362,9	12,1	96,1	9,3	1,3
бели јасен	122,8	0,2	2,9	0,3	2,4
бели бор	76,5	0,1	3,0	0,3	4,0
китњак	381,0	0,6	6,4	0,6	1,7
црни јасен	180,5	0,3	2,5	0,2	1,4
багрем	40,2	0,1	0,9	0,1	2,1
медунац	46,8	0,1	0,6	0,1	1,3
црни бор	18,9	< 0,1	0,7	0,1	3,7
сребрна липа	13.646,1	22,4	271,8	26,3	2,0
пољски брест	48,3	0,1	1,0	0,1	2,1
лужњак	1.209,9	2,0	19,9	1,9	1,6
59 - Национални парк - II степена заштите	46.687,1	76,6	756,0	73,1	1,6
60 - Национални парк - III степена заштите					
остали тврди лишћари	28,3	< 0,1	0,8	0,1	2,8
трешња	15,4	< 0,1	0,2	< 0,1	1,3
цер	4.279,1	7,0	67,3	6,5	1,6
клен	213,2	0,3	6,7	0,7	3,2
граб	1.309,7	2,1	14,9	1,4	1,1
брекиња	11,9	0,0	0,2	< 0,1	1,8
китњак	799,5	1,3	13,8	1,3	1,7
црни јасен	26,5	< 0,1	0,3	< 0,1	1,0
багрем	1.381,1	2,3	54,3	5,2	3,9
сребрна липа	3.931,9	6,4	62,1	6,0	1,6
пољски брест	67,0	0,1	1,3	0,1	1,9
лужњак	249,5	0,4	4,8	0,5	1,9
60 - Национални парк - III степена заштите	12.313,2	20,2	226,6	21,9	1,8
УКУПНО ГЈ	60.971,4	100,0	1.034,3	100,0	1,7

У оквиру наменске целине 59 - Национални парк - II степена заштите највеће учешће у укупној запремини имају цер (35,8 %), сребрна липа (22,4 %), граб (12,1 %), лужњак (2 %), док је појединачно учешће других врста мање од 2,0 %.

У оквиру наменске целине 60 - Национални парк - III степена заштите највеће учешће у укупној запремини имају цер (7,0 %), сребрна липа (6,4 %), граб (2,1 %), багрем (2,3 %), док је учешће других врста мање од 2,0 %.

Табела 21. Стање по врстама дрвећа на нивоу газдинске јединице

Врста дрвета	Запремина		Запремински прираст		Iv/V (%)
	m3	%	m3	%	
остали тврди лишћари	147,5	0,2	4,4	0,4	3,0
трешња	538,1	0,9	10,9	1,1	2,0
цер	26.083,9	42,8	371,6	35,9	1,4
клен	1.319,8	2,2	38,2	3,7	2,9
граб	8.672,7	14,2	111,0	10,7	1,3
брекиња	11,9	< 0,1	0,2	< 0,1	1,8
бели јасен	122,8	0,2	2,9	0,3	2,4
бели бор	76,5	0,1	3,0	0,3	4,0
китњак	1.180,6	1,9	20,3	2,0	1,7
црни јасен	207,0	0,3	2,7	0,3	1,3
багрем	1.421,3	2,3	55,1	5,3	3,9
медунац	46,8	0,1	0,6	0,1	1,3
црни бор	18,9	< 0,1	0,7	0,1	3,7
сребрна липа	17.578,0	28,8	333,9	32,3	1,9
пољски брест	115,4	0,2	2,3	0,2	2,0
лужњак	1.459,4	2,4	24,7	2,4	1,7
топола I-214	1.971,2	3,2	51,7	5,0	2,6
УКУПНО ГЈ	60.971,4	100,0	1.034,3	100,0	1,7

Највећи дио запремине и запреминског прираста у овој газдинској јединици чини цер (42,8 % по запремини и 35,9 % по запреминском прирасту), сребрна липа (28,8% по запремини и 32,3 % по запреминском прирасту), граб (14,2 % по запремини и 10,7 % по запреминском прирасту), китњак (1,9 % по запремини и 2,0 % по запреминском прирасту), лужњак (2,4 % по запремини и 2,4 % по запреминском прирасту). Све остале врсте дрвећа имају учешће у укупној запремини испод 2 %. Оваква доминантна заступљеност аутохтоних врста и минимално учешће унетих врста може се оценити повољном са гледишта биолошке стабилности ових шума.

У односу на бројност врста, стање шума може се окарактерисати као функционално повољно, међутим, њихова процентуална заступљеност не обезбеђује добру функционалност, па се може оценити као неповољна са аспекта биолошке стабилности ових шума.

Дугорочно гледано, нужно је потребно извршити утицај на повећање разноврсности (веће учешће пратећих врста у мешовитости) врста унутар већег дела површина под липовим састојинама, те мерама неге штити и форсирати ретке и пратеће врсте дрвећа. Чисте и мјешовите састојине са процентуално већим учешћем липе и граба у омјеру смјесе показале су се након олује 2023. године као веома нестабилне, јер су и највише страдале и на њима су се највише манифестовао негативан утицај олујног ветра. Тако да су страдале не само дозревајуће и зреле састојине липе , већ и средњедобне састојине.

2.1.7. СТАЊЕ ШУМА ПО ДЕБЉИНСКОЈ СТРУКТУРИ

Стање шума по дебљинској структури у првом реду зависи од биолошких особина врста дрвећа, старости стабала и састојина и конкретних станишних услова и на овом месту приказано је детаљно по дебљинским разредима на нивоу газдинске јединице.

Табела 22. Стање дебљинске структуре по врстама дрвећа

Врста дрвета	Запремина (m3)	ДЕБЉИНСКИ РАЗРЕДИ									
		О	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
		< 10 cm	11-20 cm	21-30 cm	31-40 cm	41-50 cm	51-60 cm	61-70 cm	71-80 cm	81-90 cm	> 90 cm
10 - производња дрвета											
топола I-214	1.971,2	0,0	5,9	76,0	1.021,3	778,0	90,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10 - производња дрвета	1.971,2	0,0	5,9	76,0	1.021,3	778,0	90,0	0,0	0,0	0,0	0,0
59 - Национални парк - II степена заштите											
багрем	40,2	0,0	6,8	12,8	0,0	20,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
бели бор	76,5	0,0	24,1	52,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
бели јасен	122,8	0,0	14,7	38,9	32,8	0,0	36,3	0,0	0,0	0,0	0,0
граб	7.362,9	24,7	1.362,7	1.392,2	1.727,1	1.584,4	674,9	427,9	100,5	51,0	17,6
китњак	381,0	0,0	4,5	17,9	73,3	109,5	79,6	96,3	0,0	0,0	0,0
клен	1.106,6	10,8	452,4	237,0	254,3	82,9	69,3	0,0	0,0	0,0	0,0
лужњак	1.209,9	0,0	153,1	85,1	170,7	216,2	121,3	197,9	81,3	115,4	68,9
медунац	46,8	0,0	0,0	0,0	0,0	19,6	27,1	0,0	0,0	0,0	0,0
остали тврди лишћари	119,2	0,9	41,8	31,6	25,6	16,9	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0
пољски брест	48,3	0,0	13,9	34,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
сребрна липа	13.646,1	32,5	3.763,1	3.166,3	1.578,8	2.069,2	1.459,3	956,2	390,5	124,0	106,2
трешња	522,7	0,0	140,3	239,6	72,6	0,0	0,0	70,1	0,0	0,0	0,0
цер	21.804,7	0,0	187,4	1.057,7	2.515,6	5.617,3	6.956,6	3.451,6	845,7	416,3	756,6
црни бор	18,9	0,0	4,9	7,4	0,0	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
црни јасен	180,5	15,6	83,1	44,3	35,6	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
59 - Национални парк - II степена заштите	46.687,1	84,5	6.252,8	6.417,5	6.486,4	9.745,1	9.426,9	5.199,9	1.418,0	706,6	949,4
60 - Национални парк - III степена заштите											
багрем	1.381,1	15,8	719,2	561,4	84,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
брекиња	11,9	0,0	0,0	0,0	11,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
граб	1.309,7	0,0	72,3	366,0	584,9	196,2	68,1	16,5	0,0	5,7	0,0
китњак	799,5	0,0	0,1	51,6	223,0	278,1	223,3	8,7	6,4	8,4	0,0
клен	213,2	12,0	82,7	62,1	27,6	0,0	28,8	0,0	0,0	0,0	0,0
лужњак	249,5	0,0	12,8	54,6	69,0	96,5	16,6	0,0	0,0	0,0	0,0
остали тврди лишћари	28,3	0,0	5,4	9,5	4,8	1,6	2,6	4,5	0,0	0,0	0,0
пољски брест	67,0	0,0	0,0	67,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
сребрна липа	3.931,9	0,0	115,1	583,2	1.181,6	1.250,8	576,2	193,3	9,7	6,2	15,7
трешња	15,4	0,0	0,0	0,0	15,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Врста дрвета	Запремина	Д Е Б Љ И Н С К И Р А З Р Е Д И									
		О	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	(m3)	< 10 cm	11-20 cm	21-30 cm	31-40 cm	41-50 cm	51-60 cm	61-70 cm	71-80 cm	81-90 cm	> 90 cm
цер	4.279,1	0,0	17,3	400,8	1.408,7	1.425,8	748,0	152,6	83,6	25,0	17,3
црни јасен	26,5	0,0	5,3	11,6	9,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
60 - Национални парк - III степена заштите	12.313,2	27,8	1.030,2	2.167,8	3.621,1	3.249,0	1.663,6	375,7	99,7	45,3	33,0
УКУПНО ГЈ	60.971,4	112,3	7.288,9	8.661,2	11.128,9	13.772,1	11.180,5	5.575,6	1.517,7	751,9	982,4
остали тврди лишћари	147,5	0,9	47,2	41,0	30,3	18,5	5,0	4,5	0,0	0,0	0,0
цер	26.083,9	0,0	204,7	1.458,5	3.924,3	7.043,1	7.704,6	3.604,2	929,3	441,3	773,9
трешња	538,1	0,0	140,3	239,6	88,0	0,0	0,0	70,1	0,0	0,0	0,0
клен	1.319,8	22,8	535,1	299,1	281,9	82,9	98,0	0,0	0,0	0,0	0,0
граб	8.672,7	24,7	1.434,9	1.758,2	2.312,0	1.780,6	743,1	444,4	100,5	56,7	17,6
брекиња	11,9	0,0	0,0	0,0	11,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
бели јасен	122,8	0,0	14,7	38,9	32,8	0,0	36,3	0,0	0,0	0,0	0,0
бели бор	76,5	0,0	24,1	52,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
китњак	1.180,6	0,0	4,6	69,4	296,2	387,6	302,9	105,0	6,4	8,4	0,0
црни јасен	207,0	15,6	88,4	55,9	45,3	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
багрем	1.421,3	15,8	726,0	574,2	84,6	20,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
медунац	46,8	0,0	0,0	0,0	0,0	19,6	27,1	0,0	0,0	0,0	0,0
црни бор	18,9	0,0	4,9	7,4	0,0	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
сребрна липа	17.578,0	32,5	3.878,2	3.749,5	2.760,4	3.320,0	2.035,5	1.149,5	400,2	130,1	122,0
пољски брест	115,4	0,0	13,9	101,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
лужњак	1.459,4	0,0	166,0	139,6	239,7	312,7	137,9	197,9	81,3	115,4	68,9
топола I-214	1.971,2	0,0	5,9	76,0	1.021,3	778,0	90,0	0,0	0,0	0,0	0,0
УКУПНО	60.971,4	112,3	7.288,9	8.661,2	11.128,9	13.772,1	11.180,5	5.575,6	1.517,7	751,9	982,4

У овој газдинској јединици у целини доминирају стабла III, IV и V дебљинског разреда, чија запремина учествује са 59 % у односу на укупну што је разумљиво ако се у обзир узме раније истакнута чињеница да по пореклу доминирају изданачке шуме.

Дебљинска структура ове газдинске јединице може се сматрати средње повољном, а карактерише је следеће:

- стабла врста дрвећа (сребрне липе, цер, лужњак, граб) достижу прсне пречнике и преко 80 cm;
- стабла пратећих врста дрвећа достижу димензије преко 60 cm;
- доминирају запремине средње јаких стабала, при чему је знатно учешће и запремине танких стабала.

Присуство стабала јаким димензија основних, пратећих и других врста дрвећа указује на висок производни потенцијал станишта (далеко боље би био искоришћен у шумама високог узгојног облика), а шира дистрибуција запремине у појединим газдинским типовима на диверзитет унутар врсте.

Оваква структура запремине, као што је већ поменуто, последица је порекла састојина, њихове старости, особина врста дрвећа које их граде, узгојног облика, станишних услова и досадашњег газдинског третмана .

Табела 23. Стање дебљинске структуре по газдинским типовима

Газдински тип	Запремина	Д Е Б Љ И Н С К И Р А З Р Е Д И									
		О	І	ІІ	ІІІ	ІV	V	VI	VII	VIII	IX
	(m3)	< 10 cm	11-20 cm	21-30 cm	31-40 cm	41-50 cm	51-60 cm	61-70 cm	71-80 cm	81-90 cm	> 90 cm
10 - производња дрвета											
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	1.971,2	0,0	5,9	76,0	1.021,3	778,0	90,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10 - производња дрвета	1.971,2	0,0	5,9	76,0	1.021,3	778,0	90,0	0,0	0,0	0,0	0,0
59 - Национални парк - II степена заштите											
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	509,4	0,0	30,9	54,9	162,7	189,9	71,1	0,0	0,0	0,0	0,0
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	14.372,0	18,4	736,8	677,9	2.055,5	3.613,5	4.401,5	1.772,0	465,5	131,3	499,6
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	7.044,7	13,0	474,1	288,0	786,0	2.036,1	2.267,5	921,5	122,3	136,4	0,0
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	20.399,5	53,1	4.583,4	4.904,2	3.071,3	3.228,3	2.031,8	1.808,1	406,7	203,7	109,0
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	364,0	0,0	54,9	159,2	98,6	0,0	20,0	31,3	0,0	0,0	0,0
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	3.901,3	0,0	328,9	281,0	312,3	677,4	635,0	667,0	423,5	235,3	340,8
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
31211 - Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара	96,3	0,0	43,9	52,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
59 - Национални парк - II степена заштите	46.687,1	84,5	6.252,8	6.417,5	6.486,4	9.745,1	9.426,9	5.199,9	1.418,0	706,6	949,4
60 - Национални парк - III степена заштите											
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	4.181,8	0,8	42,4	700,2	1.292,3	1.339,8	610,5	127,3	68,6	0,0	0,0
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	1.729,1	0,0	50,0	174,5	828,8	542,9	133,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	4.429,1	0,0	85,5	576,2	1.299,8	1.305,0	865,0	225,6	20,7	18,4	33,0
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	170,8	0,0	1,2	9,8	26,4	46,9	26,4	22,8	10,5	26,9	0,0
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	1.802,4	27,1	851,1	707,1	173,9	14,4	28,8	0,0	0,0	0,0	0,0
60 - Национални парк - III степена заштите	12.313,2	27,8	1.030,2	2.167,8	3.621,1	3.249,0	1.663,6	375,7	99,7	45,3	33,0
УКУПНО ГЈ	60.971,4	112,3	7.288,9	8.661,2	11.128,9	13.772,1	11.180,5	5.575,6	1.517,7	751,9	982,4
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	1.971,2	0,0	5,9	76,0	1.021,3	778,0	90,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	509,4	0,0	30,9	54,9	162,7	189,9	71,1	0,0	0,0	0,0	0,0
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	18.553,8	19,1	779,2	1.378,1	3.347,8	4.953,3	5.012,0	1.899,2	534,1	131,3	499,6
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	8.773,8	13,0	524,1	462,5	1.614,7	2.578,9	2.400,4	921,5	122,3	136,4	0,0
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	24.828,6	53,1	4.668,8	5.480,4	4.371,1	4.533,3	2.896,8	2.033,7	427,3	222,1	142,0
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	364,0	0,0	54,9	159,2	98,6	0,0	20,0	31,3	0,0	0,0	0,0
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	4.072,1	0,0	330,1	290,8	338,7	724,3	661,4	689,9	434,0	262,2	340,8
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	1.802,4	27,1	851,1	707,1	173,9	14,4	28,8	0,0	0,0	0,0	0,0
31211 - Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара	96,3	0,0	43,9	52,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
УКУПНО ГЈ	60.971,4	112,3	7.288,9	8.661,2	11.128,9	13.772,1	11.180,5	5.575,6	1.517,7	751,9	982,4

Носиоци највећег дела запремине газдинске јединице јесу газдински тип 2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова, 2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара и 2621- Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара. Стабла унутар ова три газдинска типа достижу пречнике и преко 80 cm, што и без обзир ако знамо да су у питању највећим делом издавачке шуме указује на висок производни потенцијал станишта.

Табела 24-Стање девљинске структуре по Биолеју.

Дебљинска категорија	Пречник	Запремина	
	(cm)	m ³	%
1. Танак материјал	< 30 cm	16.062,5	26,3
2. Средње јак материјал	31 -50 cm	24.900,9	40,8
3. Јак материјал	> 50 cm	20.008,0	32,8
УКУПНО:		60.971,4	100,0

Како се из изнетог табеларног прегледа може запазити највеће учешће у укупној запремини има средње јак материјал (40,8 %), затим јак материјал (32,8 %), док учешће танког материјала има вредност (26,3 %). Како смо већ споменули да издавачке састојине учествују са 84 % у укупној површини, а знамо да стабла издавачких састојина не могу досећи знатне пречнике у оптималној опходњи као она семенског порекла исте врсте, те можемо закључити да се ради о састојинама које су највећим делом презреле и зреле. Тако да оваква структура запремине, као што је већ поменуто, последица је старости стабала, особина врста дрвећа, станишних услова и досадашњег газдинског третмана састојина ове газдинске јединице. Значајно учешће јаког материјала преко 50 cm (32,8%) показатељ је и да се ради о значајним разређеним састојинама унутар ове газдинске јединице.

2.1.8. СТАЊЕ ШУМА ПО СТАРОСНОЈ СТРУКТУРИ

Стање шума по старосној структурн (стварни размер добних разреда) приказано је у наредним табеларним прегледима. Ширина добних разреда износи за:

- високе природне и вештачки подигнуте састојине тврних лишћара (осим багрема) 20 год.
- издавачке састојине тврних лишћара (осим багрема) 10 год.
- издавачке и вештачки подигнуте састојине багрема, топола и врба 5 год.
- вештачки подигнуте састојине четинара 10 год.

Табела 25- Приказ стања за ширину добног разреда 5 година

Газдински тип	P	Укупно	ДОБНИ РАЗРЕДИ										
	V		Ia	Ib	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	Zv		m ³										
10 - производња дрвета													
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	P	5,93	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,93	0,00	0,00	0,00	0,00	
	V	1.971,2						1.971,2					
	Zv	51,7						51,7					
10 - производња дрвета	P	5,93		0,00		0,00	0,00	5,93	0,00		0,00		
	V	1.971,2					1.971,2						
	Zv	51,7					51,7						
59 - Национални парк - II степена заштите													
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	P	2,50		2,50		0,00	0,00	0,00	0,00		0,00		
	V	0,0		0,0									
	Zv	0,0		0,0									
59 - Национални парк - II степена	P	2,50		2,50		0,00	0,00	0,00	0,00		0,00		

Газдински тип	P	Укупно	Д О Б Н И Р А З Р Е Д И											
	V		I a	I b	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
	Zv		m3											
заштите	V	0,0		0,0										
	Zv	0,0		0,0										
60 - Национални парк - III степена заштите														
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	P	23,67		0,00		9,06	0,00	0,00	11,52		3,09			
	V	1.802,4				445,8			1.021,9		334,6			
	Zv	65,6				15,5			36,8		13,3			
60 - Национални парк - III степена заштите	P	23,67		0,00		9,06	0,00	0,00	11,52		3,09			
	V	1.802,4				445,8			1.021,9		334,6			
	Zv	65,6				15,5			36,8		13,3			
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	P	5,93		0,00		0,00	0,00	5,93	0,00		0,00			
	V	1.971,2						1.971,2						
	Zv	51,7						51,7						
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	P	26,17		2,50		9,06	0,00	0,00	11,52		3,09			
	V	1.802,4		0,0		445,8			1.021,9		334,6			
	Zv	65,6		0,0		15,5			36,8		13,3			
Укупно ширина добног разреда 5 година	P	32,10		2,50		9,06	0,00	5,93	11,52		3,09			
	V	3.773,5		0,0		445,8		1.971,2	1.021,9		334,6			
	Zv	117,2		0,0		15,5		51,7	36,8		13,3			

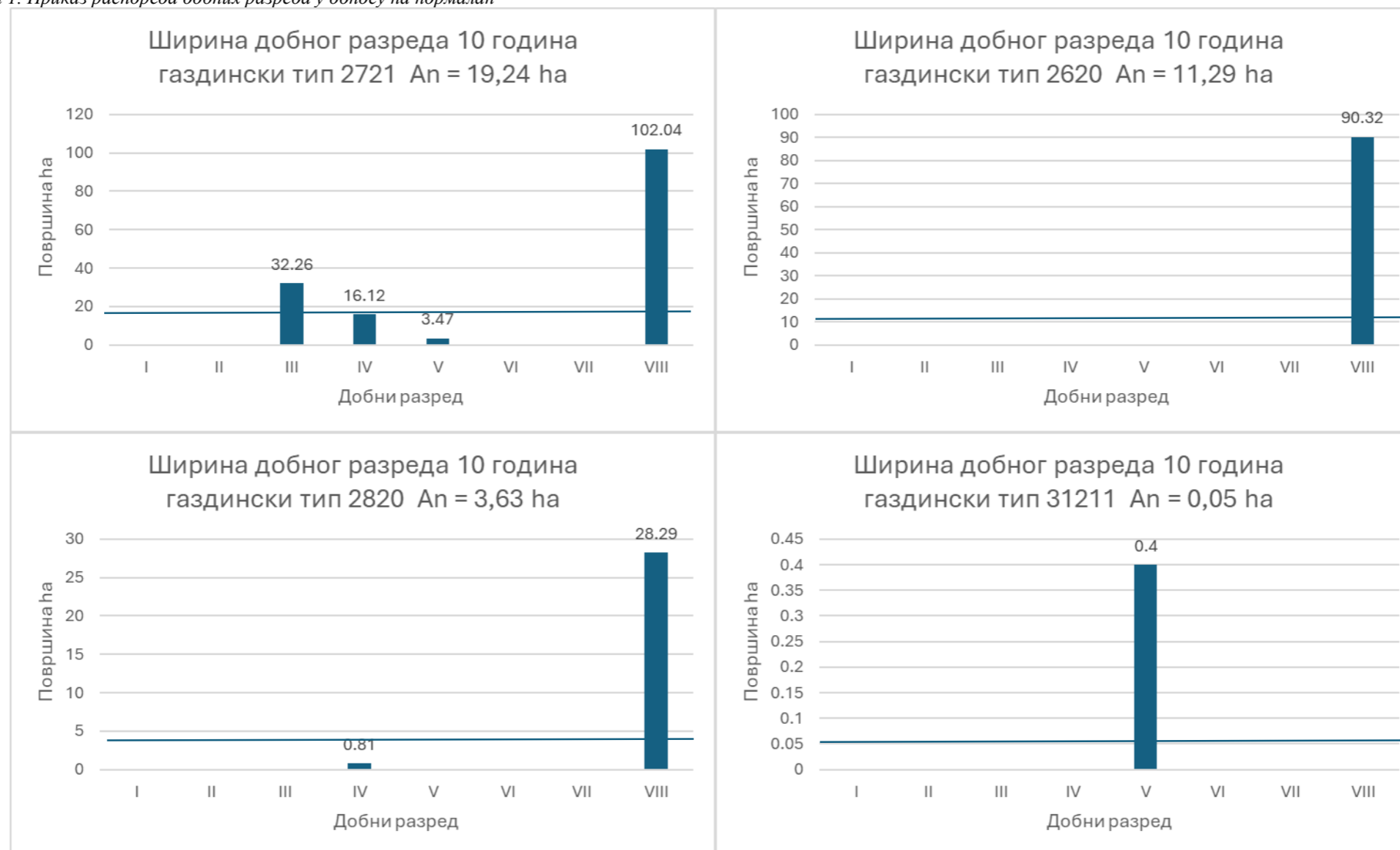
За ширину добног разреда 5 година газдински тип 2920 највеће површинско учешће је у VI добном разреду . За ширину добног разреда 5 година газдински тип 1210 највеће површинско учешће је у V добном разреду .

Табела 26- Приказ стања за ширину добног разреда 10 година

Газдински тип	P	Укупно	Д О Б Н И Р А З Р Е Д И										
	V		I a	I b	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	Zv		m3										
59 - Национални парк - II степена заштите													
2620 - Издавачке мешовите шуме храстова	P	67,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	67,71	0,00	0,00
	V	14.372,0									14.372,0		
	Zv	210,3									210,3		
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	P	124,09		0,00		32,26	16,12	3,47	0,00		72,24		
	V	20.161,4				5.070,5	2.614,4	622,6			11.853,9		
	Zv	363,4				118,9	56,2	12,6			175,7		
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	P	28,81		0,00		0,00	0,81	0,00	0,00		28,00		
	V	3.901,3					148,3				3.753,0		
	Zv	52,9					3,0				49,9		

Газдински тип	P	Укупно	Д О Б Н И Р А З Р Е Д И												
	V		I a	I b	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X		
	Zv		m3												
31211 - Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара	P	0,40		0,00		0,00		0,00		0,40	0,00		0,00		
	V	96,3							96,3						
	Zv	3,6							3,6						
59 - Национални парк - II степена заштите	P	221,01		0,00		32,26		16,93		3,87	0,00		167,95		
	V	38.530,9				5.070,5		2.762,7		718,9			29.978,9		
	Zv	630,1				118,9		59,2		16,1			435,9		
60 - Национални парк - III степена заштите															
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	P	22,61		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00		22,61		
	V	4.181,8											4.181,8		
	Zv	66,5											66,5		
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	P	29,80		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00		29,80		
	V	3.882,0											3.882,0		
	Zv	54,2											54,2		
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	P	0,89		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00		0,89		
	V	170,8											170,8		
	Zv	1,8											1,8		
60 - Национални парк - III степена заштите	P	53,30		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00		53,30		
	V	8.234,6											8.234,6		
	Zv	122,5											122,5		
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	P	90,32		0,00		0,00		0,00		0,00	0,00		90,32		
	V	18.553,8											18.553,8		
	Zv	276,8											276,8		
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	P	153,89		0,00		32,26		16,12		3,47	0,00		102,04		
	V	24.043,4				5.070,5		2.614,4		622,6			15.735,9		
	Zv	417,6				118,9		56,2		12,6			230,0		
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	P	29,70		0,00		0,00		0,81		0,00	0,00		28,89		
	V	4.072,1						148,3					3.923,8		
	Zv	54,7						3,0					51,6		
31211 - Високе мешовите шуме борова - Високе шуме лишћара и четинара	P	0,40		0,00		0,00		0,00		0,40	0,00		0,00		
	V	96,3								96,3					
	Zv	3,6								3,6					
Укупно ширина добног разреда 10 година	P	274,31		0,00		32,26		16,93		3,87	0,00		221,25		
	V	46.765,5				5.070,5		2.762,7		718,9			38.213,5		
	Zv	752,6				118,9		59,2		16,1			558,4		

Дијаграм 1. Приказ распореда добних разреда у односу на нормалан

За ширину добног разреда 5 година газдински тип 1210 највеће и једино површинско учешће је у V добном разреду. У питању су вештачки подигнуте плантаже тополе .

За ширину добног разреда 5 година газдински тип 2920 највеће површинско учешће је у I, II, VI, VIII добном разреду. У питању су састојине багрема.

За ширину добног разреда 10 година газдински тип 2721 највеће површинско учешће је у VIII (66,3 %) . Овакво учешће састојина у VIII добном разреду указује да преовладавају зреле и презреле састојине. Ако знамо да овај газдински тип учествује са 46,4 % укупне површине увиђамо ненормалност добних разреда овог газдинског типа те потребу да се у наредном уређајном периоду дио састојина пребаци у I добни разред, гдје би се ова површина смањила, поправио размер добних разреда, а повећала површина високих шума (што се првенствено односи на природно подмлађене састојине) .

За ширину добног разреда 10 година газдински тип 2620 површинско учешће је највеће и једино у VIII (100 %) добном разреду, у укупној површини учествује са 25,3 % . Указује да су у питању зреле и презреле састојине, те да с обзиром на велику израженост у ненормалности добних разреда биће потребно више од једног нормалног размера добних разреда планирати и потенцијално пребацивати у I добни разред (што се првенствено односи на природно подмлађене састојине) .

За ширину добног разреда 10 година газдински тип 2820 , највеће површинско учешће је у VIII (77,4 %) добном разреду, у укупној површини учествује са 5,9 % . Указује да су у питању зреле и презреле састојине, те да с обзиром на велику израженост у ненормалности добних разреда биће потребно више од једног нормалног размера добних разреда планирати и потенцијално пребацивати у I добни разред (што се првенствено односи на природно подмлађене састојине) .

За ширину добног разреда 10 година посматрано укупно за све газдинске типове свих наменских целина површинско учешће је највеће у VIII (97 %) добном разреду, у укупној површини учествује са 8,3 % . Указује да су у питању зреле и презреле састојине, те да с обзиром на велику израженост у ненормалности добних разреда биће потребно више од једног нормалног размера добних разреда планирати и потенцијално пребацивати у I добни разред (што се првенствено односи на природно подмлађене састојине) .

Табела 27- Приказ стања за ширину добног разреда 20 година

Газдински тип	P	Укупно	Д О Б Н И Р А З Р Е Д И										
	V		I a	I b	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	Zv		m3										
59 - Национални парк - II степена заштите													
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	P	2,02	0,00	0,00	0,00	0,00	2,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	V	509,4					509,4						
	Zv	9,0					9,0						
2621 - Издавачке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара	P	27,63		0,00		0,00	0,00	27,63	0,00		0,00		
	V	7.044,7						7.044,7					
	Zv	105,5						105,5					
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	P	8,14		6,60		1,54	0,00	0,00	0,00		0,00		
	V	238,1		0,0		238,1							
	Zv	4,0		0,0		4,0							
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	P	2,85		0,00		2,85	0,00	0,00	0,00		0,00		
	V	364,0				364,0							
	Zv	7,5				7,5							
59 - Национални парк - II степена заштите	P	40,64		6,60		4,39	2,02	27,63	0,00		0,00		
	V	8.156,1		0,0		602,0	509,4	7.044,7					
	Zv	125,9		0,0		11,5	9,0	105,5					
60 - Национални парк - III степена заштите													
2621 - Издавачке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара	P	6,44		0,00		0,00	0,00	6,44	0,00		0,00		
	V	1.729,1						1.729,1					
	Zv	29,6						29,6					
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	P	3,60		0,00		0,00	0,00	3,60	0,00		0,00		
	V	547,1						547,1					
	Zv	9,0						9,0					
60 - Национални парк - III степена заштите	P	10,04		0,00		0,00	0,00	10,04	0,00		0,00		
	V	2.276,2						2.276,2					
	Zv	38,6						38,6					
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	P	2,02		0,00		0,00	2,02	0,00	0,00		0,00		
	V	509,4					509,4						
	Zv	9,0					9,0						
2621 - Издавачке мешовите шуме храстова - Високе шуме храстова и осталих лишћара	P	34,07		0,00		0,00	0,00	34,07	0,00		0,00		
	V	8.773,8						8.773,8					
	Zv	135,1						135,1					
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	P	11,74		6,60		1,54	0,00	3,60	0,00		0,00		
	V	785,2		0,0		238,1		547,1					

Газдински тип	P	Укупно	Д О Б Н И Р А З Р Е Д И										
	V		I a	I b	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	Zv		m ³										
	Zv			0,0		4,0		9,0					
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	P	2,85		0,00		2,85	0,00	0,00	0,00		0,00		
	V	364,0				364,0							
	Zv	7,5				7,5							
Укупно ширина добног разреда 20 година	P	50,68		6,60		4,39	2,02	37,67	0,00		0,00		
	V	10.432,4		0,0		602,0	509,4	9.320,9					
	Zv	164,5		0,0		11,5	9,0	144,1					

Дијаграм 2. Приказ распореда добних разреда у односу на нормалан

За ширину добног разреда 20 година газдински тип 2621 највеће и једино површинско учешће је у V добном разреду, док је учешће у другима добним разредима изостало. У укупној површини овај газдински тип учествује са 9,5 %. Иако се налазе у V добном разреду дозревајуће састојине, оне су биле захваћене и од олујног ветра. Потпуно одсуство састојина у осталим добним разредима указује на потпуно одсуство младих састојина у различитим развојним фазама као и дела средњодобних састојина. С обзиром на велику израженост у ненормалности добних разреда код високих шума исказује се још једна потреба којим би се овај ефекат ублажио, а то је да се у наредном уређајном периоду дио изданаčkih зрелих и презрелих састојина природно обновљених пребаци у I добни разред који ће тада бити висока шума.

За ширину добног разреда 20 година газдински тип 2721 највеће површинско учешће је у I и V, затим II добном разреду, док је учешће у другима добним разредима изостало. У укупној површини овај газдински тип учествује са 46,4 %. С обзиром на велику израженост у ненормалности добних разреда код високих шума исказује се још једна потреба којим би се овај ефекат ублажио, а то је да се у наредном уређајном периоду дио изданаčkih зрелих и презрелих састојина природно обновљених пребаци у I добни разред који ће тада бити висока шума.

2.1.9. СТАЊЕ ВЕШТАЧКИ ПОДИГНУТИХ САСТОЈИНА

Табела 28- Приказ стања ВПС

Газдинска класа	Површина		Запремина			Запремински прираст			Piv (%)
	ha	%	m3	%	m3/ha	m3	%	m3/ha	
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	47,21	1.971,2	62,5	332,4	51,7	67,4	8,7	2,6
Вештачки подигнута састојина меких лишћара	5,93	47,21	1.971,2	62,5	332,4	51,7	67,4	8,7	2,6
2621 - Изданацке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	3,38	26,91	723,7	22,9	214,1	14,0	18,2	4,1	1,9
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	2,85	22,69	364,0	11,5	127,7	7,5	9,7	2,6	2,1
Вештачки подигнута састојина тврдох лишћара	6,23	49,60	1.087,6	34,5	174,6	21,5	28,0	3,4	2,0
31211 - Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	0,40	3,18	96,3	3,1	240,6	3,6	4,6	8,9	3,7
Вештачки подигнута састојина четинара	0,40	3,18	96,3	3,1	240,6	3,6	4,6	8,9	3,7
УКУПНО ГЈ	12,56	100,00	3.155,0	100,0	251,2	76,7	100,0	6,1	2,4

Укупна површина износи 12,56 ha , што у односу на укупну површину под шумом је 3,5 %. Просечне запремине 251,2 m³/ha, и запреминског прираста 6,1 m³/ha.

2.1.10. ЗДРАВСТВЕНО СТАЊЕ И УГРОЖЕНОСТ ШУМА ОД ШТЕТНИХ УТИЦАЈА

Све штетне факторе који се јављају у шумама ове газдинске јединице можемо груписати у три категорије:

1. фактори који се мерама газдовања не могу контролисати (промена климе, аерозагађења и сл.),
2. фактори који се непосредним мерама газдовања могу контролисати (овде првенствено спадају фактори који преко узгојних мера обезбеђују правилну изграђеност шумских екосистема) и
3. фактори који се мерама заштите могу контролисати (овде пре свега спадају патогене гљиве, штетни инсекти, паразитне цветнице, глодари и сл., тј. штетни биотички фактори који се директним мерама заштите могу држати под контролом).

Здравствено стање састојина газдинске јединице је осредње ка добром. Код појединих састојина јављају се и различити степени угрожености од абиотичких фактора као што су ветар, снег и мраз, а постоји и могућност појаве пожара. Све састојине су више или мање угрожене од дивљачи и инсеката.

С обзиром на постојеће здравствено стање, степена негованости и штетног утицаја абиотичких фактора, код великог броја врста дрвећа регистрована је и угроженост од фитопатолошких обољења, пре свега листа.

Абиотички штетни фактори

Болести изазване од фактора абиотичке природе називају се још и неинфективне болести. Овде убрајамо све оне поремећаје и оштећења која настају код биљака под утицајем неповољнијих климатских и едафских фактора.

Међу бројним хипотезама о угрожености и пропадању шумских екосистема, последњих деценија, све видније место заузимају она о загађењу ваздуха као узроку. Проучавања таложења страних примеса из атмосфере и њихових ефеката на екосистеме, уопште имају мултидисциплинарни карактер, јер укључују низ научних дисциплина. Ова истраживања обухватају изворе и емисију полутаната, њихов транспорт и трансформације, депозиције и утицај на различите рецепторе.

Истраживање утицаја полутаната на шумске екосистеме трају већ неколико година. На основу спроведених истраживања дошло се до следећих закључака:

- оштећење шума на подручју газдинске јединице у зависности од локалитета је више или мање изражено;
- на целом подручју националног парка дошло је у појединим годинама до колебања просечних вредности оштећења шума (класе 2 до 4), како према врстама дрвећа, тако и шумским заједницама.;
- јасно је доказано да колебања оштећења по годинама, зависи од "стартне позиције" стабала (класа оштећења 0 се помера у класу оштећења 2 и 3, а ове у класу 4);
- општи је закључак да су јако угрожене шуме на сувљим стаништима и рубовима шума, као и различити деградациони облици састојина хрста китњака;
- учесталост "киселих киша" и износ депозиције полутаната (особито сумпора и азота) делимично су прешли критични праг за настанак штета у шумским екосистемима. Оптерећеност лишћа (четина) шумског дрвећа сумпором и шумског земљишта са тешким металима (Pb, Cu, Zn, Cd), као и морфометријски показатељи карактеристика буковог и хрстовог лишћа и израчунати IAP на основу лишајске флоре, показују нормална загађења. Мада тешки метали у шумском земљишту за сада не представљају опасност за настанак видљивих оштећења шума, на њих у будуће треба рачунати и интензивно пратити, јер у вишегодишњем периоду показују тенденцију повећања концентрација;
- подаци о утицају полутаната на шумске екосистеме овог подручја нису довољни за објашњење феномена "сушења шума". Зато исто треба повезати са другим узрочним факторима,

као што су климатске промене, присуству болести и штеточина. Полутанти на подручју газдинске јединице су означени као предиспонирајући или пратећи штетни фактори, а веома ретко и као фактори који изазивају видљива оштећења. Зато су приметна њихова хронична дејства, док су акутна занемарљиво мала.

У комплексу су евидентирана и различита ентомолошка и фитопатолошка обољења која се, с обзиром на тренутну израженост и интензитет, могу сматрати потенцијалним угрожавајућим факторима. Такође, код појединих састојина јављају се и различити степени угрожености од абиотичких фактора као што су ветар, снег и мраз. Олујни ветар из 2023. године је направио значајна оштећења унутар састојина ове газдинске јединице. На површини од 256,8 ha, ове газдинске јединице, дознаком је утврђена маса од 11.461,0 m³ оштећених стабала. Неке састојине су значајније погођене, а неке блаже. Састојине липе и то средњедобне и дозревају су нарочито страдале. У току 2025. године дошло је до значајног сушења различитих врста хрстова, као последица суше претходних година, те недостатка дубинске влаге и опадања нивоа подземне воде. Дозначена дрвна маса износила је 764 m³ на површини од 39.57 ha.

Биотички штетни фактори

Међу штетним факторима биотичке природе за шуме ове газдинске јединице највећи значај имају паразитне гљиве (проузроковачи болести) и штетни инсекти којима је цела газдинска јединица изложена.

Најчешће болести

Највеће штете у шумама ове газдинске јединице настају од микоза (болести узрокованих паразитним гљивама), а у мањем степену и од вироза, бактериоза и паразитних цветница (нпр. имеле на храсту). У даљем тексту ће бити приказане болести у природним састојинама. Од лишћарских врста дрвећа, на подручју газдинске јединице највише је присутна липа и ова врста има јаку тенденцију ширења. На стаблима липе су констатоване следеће врсте паразитних и сапрофитских гљива: *Armillariella mellea* (проузрокује трулеж корена и приданка стабла), *Auricularia mesenterica* (изазива трулеж дрвета), *A. auricula-judae* (проузроковач трулежи), *Capnodium tiliae* (изазива чађавицу на лишћу), *Laetiporus sulphureus* (изазива мрку призматичну трулеж), *Mycosphaerella maculiphormis* (проузрокује оспичавост лишћа), *Trametes hirsuta* (изазива белу трулеж) и *T. versicolor* (изазива белу трулеж). На стаблима багрема (*Robinia pseudoacacia*) констатоване су 2 паразитне гљиве: *Armillariella mellea* (изазива трулеж корена и приданка стабла) и *Phoma pseudoacacia* (изазива некрозу коре). У састојинама различитих врста хрстова (китњака, лужњака, цер, медунца) констатована су сушења и пропадања стабала. Нема сумње да у процесу сушења стабала учествује више штетних фактора, а међу њима су доминантни старост стабала (поготову код стабала изданачког порекла) и стално присуство дефолијатора и паразитних гљива које се развијају у спроводним судовима (*Ophiostoma spp.*).

Најчешће штеточине

Од штеточина у шумама ове газдинске јединице највећи значај имају штетни инсекти и ситни глодари. У даљем тексту биће приказане најважније штеточине у састојинама.

У састојинама липе констатоване су бројне врсте инсеката, од којих највећи значај имају земљомерке мразовци, од којих су посебно значајни и чести велики мразовац (*Erannia defoliaria*) и мали мразовац (*Operophtera brumata*). Бројност мразоваца је потребно стално пратити у свим лишћарским шумама и ако дође до повећања бројности, потребно је спровести сузбијање, што је описано код штеточина хрстових састојина. У састојинама хрста китњака забележена је појава сушења, дефолијатори: зелени хрстов савијач (*Tortrix biridana*), мали мразовац (*Operophtera brumata*), велики мразовац (*Erannia defoliaria*) и губар (*Lymantria dispar*) и ксилофаге: хрстов сипац (*Scolytus intricatus*), велика хрстова стрижибуба (*Cerambyx cerdo*) и бројне врсте из фамилија *Cerambycidae* и *Buprestidae*. Појаву сушења хрста изазивају гљиве из рода *Ophiostoma spp.* Споре ових гљива преносе неки инсекти, од којих је најважнији хрстов сипац *Scolytus intricatus*. Имага сипца се развијају у физиолошки ослабелом, свеже посеченим или осушеним стаблима хрста, као и у лежавини грањевине и под кором пањева. Млада имага, када се развију из стабла осушеног од гљиве *Ophiostoma* рода на свом телу носе споре гљиве и одлазе у крошње здравих стабала, где се допунски хране кором младих грана. Том приликом преносе споре гљиве, која продире од врха ка основи хрстовог стабла изазивајући његово сушење. У фази сушења имага сипца насељавају такво стабло, под његовом кором оснивају потомство и зараза се из године у годину наставља, обично све већим интензитетом. Хрстови дефолијатори су последњих година у ниској бројности, међутим, све наведене констатоване врсте су склоне масовним размножавањима, када изазивају голобрсте хрстових шума, а изузев хрстовог савијача, и шума других лишћара. Зато је неопходно стално праћење бројности хрстових дефолијатора, како би се благовремено утврдио почетак градације неке од њих. У зависности од степена угрожености, шума од пожара шуме и шумско земљиште, према др. М. Васићу разврстани су у шест категорија:

I степен угрожености: Састојине и културе борова и ариша,

II степен угрожености: Састојине и културе смрче, јеле и других четинара,

III степен угрожености: Мешовите састојине и културе четинара и лишћара,

IV степен угрожености: Састојине хрста и граба,

V степен угрожености: Састојине букве и других лишћара,

VI степен угрожености: Шикаре, шибљаци и необрасле површине,

Табела 29. Стање степена угрожености од пожара

Степен угрожености	Површина (ha)	(%)
I	0,40	0,1
II	0,00	0,0
III	0,00	0,0
IV	124,39	34,6

Степен угрожености	Површина (ha)	(%)
V	232,30	64,7
VI	1,94	0,5
Укупно:	359,03	100,0

Највећи део ове газдинске јединице припада V степену угрожености од пожара (64,7 %), а затим следи степен IV (34,6 %) степена угрожености од пожара.

2.1.11. СТАЊЕ ОСТАЛИХ ПОВРШИНА

Необрасле површине заузимају 1,94 ha укупне површине ове газдинске јединице, те се однос обраслих и необраслих површина може сматрати повољним са аспекта глобалне намене и не треба га мењати током наредног уређајног раздобља. Начин коришћења осталих површина унутар газдинске јединице је следећи:

Табела 30. Стање осталих површина

Врста земљишта	Површина (ha)	%
Шумско земљиште	1,87	96,4
Њива	0,07	3,6
УКУПНО	1,94	100,0

2.1.12. СТАЊЕ СЕМЕНСКЕ И РАСАДНИЧКЕ ПРОИЗВОДЊЕ

На простору површине коју обухвата ова газдинска јединица нема изграђених расадника, те се саднице по потреби набављају из регистрованих расадника уз услов да испуњавају све пратеће законске и подзаконске акте. Семе се прикупља у годинама уroda, иако недовољно и често лошег стања и квалитета, те се и оно набавља сходно потребама.

2.1.13. СТАЊЕ ФОНДА ДИВЉАЧИ

На основу члана 21. Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Сл. лист АПВ“ број 4/2010 и 4/2011), члана 20. став 1. тачка 2. Закона о утврђивању надлежности Аутономне Покрајине Војводине (Сл. гласник РС“ број 99/2009), члан 6. став 1. тачка 1. и члана 34. став 2. Закона о дивљачи и ловству ("Службени гласник РС", бр. 18/2010), члана 5. става 1. и члана 9. Правилника о начину установљавања ловног подручја и ловства, условима за спровођење ловног газдовања, поступку спровођења јавног огласа, поступку за давање и одузимање права на газдовање ловиштем, садржаних уговора, утврђивању висине одговарајућих гаранција које је дужно да обезбеди правно лице пре закључивања уговора, као и условима и начину за давање ловног ревира у закуп („Сл. Гласник РС“ број 80/2010) Покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство донео је решење о установљавању:

Ловишта "Национални парк Фрушка гора" број: 104-324-213/2012-05 објављено у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине" бр. 7/12 од 24.01.2012. године. Ловиште је дато на газдовање Јавном предузећу „Национални парк Фрушка гора“ уговором број 104-324-213/2012-1 од 27.3.2012. године. Укупна површина ловишта износи према катастру корисника ловишта 25.518,45 хектара. Еколошке карактеристике, капацитет и бројно стање главних врста дивљачи, те списак трајно и ловостајем заштићених врста за цело ловиште Национални парк “Фрушка Гора” детаљно су изнети у Ловној основи . Детаљни подаци само за површине ове газдинске јединице се не могу дати јер је она само један мањи део великог ловишта.

2.1.14. СТАЊЕ ЗАШТИЋЕНИХ ДЕЛОВА ПРИРОДЕ

Министарство заштите животне средине издало је Решење о условима заштите природе број: Број: 003493672 2024 14850 004 001 501 100 од 26.02.2025. године.

У оквиру ове газдинске јединице Законом о националним парковима издвојени су и посебно обухваћени:

II степеном заштите обухваћен је највећи део шумског комплекса ове газдинске јединице који захтева специфичне мере неге и обнове нарушених шумских екосистема и станишта значајне флоре и фауне Фрушке Горе на којима су неопходне интервентне мере заштите и очувања.

III степеном заштите су обухваћене све остале површине унутар ове газдинске јединице.

У Просторном плану Националног парка набројане су ретке врсте флоре и фауне, које су као природне реткости обухваћене I степеном заштите и које се јављају на нивоу целог парка. У немогућности да се просторно прикажу, прилаже се њихов списак према наведеном плану:

Фауна

Фауна Фрушке горе је богата и разноврсна, али недовољно проучена, поготову група бескичмењака. Комплетно су само истражене група осоликих мува (Surphidae) и комарци (Culicidae) из реда Diptera. Као природне реткости су заштићени инсекти: јеленак (*Lucanus cervus*), риђи шумски мрав (Formicae rufa), хрстова стрижибуба (*Mormus funereus*), *Rosalia alpina* и др. За подручје Фрушке Горе су везане медитеранске и атланске врсте, највероватније древноперипанонског распрострањења којима је ово рефугијално станиште. Такве су врсте *Surphidae*, *Brachyopa insenilis*, *Muolepta potens*, *Neocnemodon brevidens*, чија су станишта издвојена за строги режим заштите. Опстанак врста *Cerambyx cerdo* и *Rosalia alpina*, као изразито монофагних врста стрижибуба, доведен је у питање услед нестајања станишта нерационалном сечом шума великих размера и необнављања хрстових шума на овим просторима.

Флора

Флористичко богатство карактерише око 1.500 врста васкуларне флоре. Од укупно 216 биљних врста, природних реткости, на Фрушкој Гори забележено је преко 40. У Црвеној књизи Флоре Србије ишчезлих и критичних угрожених таксона, са Фрушке Горе је 14 врста. Специфичност флоре Фрушке Горе огледа се у присуству терцијарних реликата: ловораста јеремичак (*Daphne laureola*), кадивка (*Kitaibelia vitifolia*), звончић (*Campanula lingulata*), пљевика (*Cheilanthes marantae*) и др., а од ксеротермних реликата степе, панонских ендемита и субендемита: татарско зеље (*Crambe tataria*), велика саса (*Pulsatilla vulgaris subsp. grandis*), гороцвет (*Adonis vernalis*), зимзелен (*Vinca herbacea*), бабалушка (*Sterbergia colchiciflora*) и др. Флористичко богатство употпуњује присуство 32 врсте из породице орхидеја (Orchidaceae), од укупно 64 забележених на територији Србије, од којих је 18 од међународног значаја за балканске просторе.

Законом о националним парковима успостављени су режими заштите првог, другог и трећег степена, и у оквиру њих одговарајуће забране и ограничења, такође у Националном парку се могу забранити и радови и активности који су иначе ограничени.

а. У режиму II (другог) степена заштите, поред мера за III степен забрањено је:

- 1) Изградња нових јавних путева;
- 2) Нарушавање и уништавање површина под травном вегетацијом, њихово преоравање и успостављање пољопривредне производње;
- 3) Уклањање травног покривача са површинским слојем земљишта;
- 4) Ноћење стада и постављање чобанских склоништа.

Ограничава се:

- 5) Изградња објеката и инфраструктуре, на потребе управљања заштићеним подручјем и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру;
- 6) Асфалтирање путева на реконструкцију постојећих асфалтираних путева;
- 7) Насипање шумских путева на употребу природних тврдих материјала;
- 8) Насипање шумских путева на трасе и деонице усклађене са циљевима очувања природних вредности;
- 9) Завршни сек на просторне целине не веће од 5 ha, са успостављањем заштитног појаса између сечина ширине најмање 30 m у периоду од 10 година, осим за потребе ревитализације;
- 10) Обнова шумских састојина у појасу од најмање 30 метара око подручја са режимом заштите I степена, на групимичну обнову аутохтоних врста;
- 11) Обављање радова и активности у околини подручја под режимом заштите I степена у периоду од 15. марта до 1. августа, на удаљеност већу од 150 m или радове и активности плански усклађене са потребом очувања вредности локалитета;
- 12) Пашарење, на просторно и временски ограничене активности, по посебном програму,
- 13) Кошење, на просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну;
- 14) Паљење вегетације на потребу ревитализације станишта, по посебном пројекту и условима заштите природе;
- 15) Лов у отвореним ловиштима, на просторно и временски ограничене активности на одржавању здравственог стања и бројности популација ловних врста;
- 16) Риболов на рекреативни, санациони риболов у научно-истраживачке сврхе и изловљавање алохтоних врста;
- 17) Туризам на просторно и временски ограничене активности, у складу са потребом очувања природних вредности;
- 18) Осветљавање простора на неопходно и усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности;
- 19) Употреба хемијских средстава на сузбијање пренамножених и инвазивних врста, болести и паразита у случајевима кад је немогуће применити алтернативно биолошко/механичко решење.

б. Режим заштите III (трећег) степена обухвата измењене екосистеме, постојеће објекте и инфраструктуру, туристичке и викенд зоне, као и просторе одрживог коришћења простора. У режиму III степена заштите забрањено је:

- 1) изградња објеката за депоновање радиоактивног и другог опасног отпада и других објеката којима би се могао загадити ваздух, вода и земљиште и угрозити флору и фауну;
- 2) радови и активности који могу имати значајан неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину, еколошки интегритет и естетска обележја предела;

- 3) узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање дивљих животиња;
- 4) уништавање и непланско уклањање и сакупљање дивљих биљака и гљива;
- 5) уношење алохтоних врста животиња у отвореном делу ловишта;
- 6) замена састојина аутохтоних врста дрвећа алохтоним;
- 7) вршити чисту сечу аутохтоних шумских састојина, осим за потребе ревитализације станишта;
- 8) сеча издвојених и репрезентативних јединки и група аутохтоних врста дрвећа;
- 9) пошумљавање и преоравање травних станишта, ливада и пашњака;
- 10) исушивати или затрпавати влажна станишта;
- 11) узимање геолошког и палеонтолошког материјала, осим за потребе научних истраживања;
- 12) експлоатација минералних сировина, осим подземних вода;
- 13) хемијско и физичко загађивање, депоновање чврстог и течног отпада;
- 14) испуштање непречишћених отпадних вода, као и вода испод квалитета који одговара II (β мезосапробној) класи;
- 15) коришћење локалних шумских путева за јавни саобраћај;
- 16) уништавање мобилијара уређених излетишта, информативних табли, излетничких стаза, туристичких пунктова и културно-историјских садржаја;
- 17) возња возила на моторни погон, других возила и превозних средстава изван путева, стаза и простора који су за то намењени, осим за службене потребе;
- 18) напасање стоке у шумама и на шумским ливадама, осим по посебним активностима ревитализације;
- 19) обављање осталих активности којим би се могле нарушити природне вредности Националног парка.

Ограничава се:

- 1) изградња објеката и инфраструктуре на потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката, постојећу викенд зону и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру;
- 2) промена намене површина, на потребе ревитализације и унапређења природних станишта;
- 3) активности на коповима на техничку и биолошку рекултивацију усклађену са потребама очувања природних вредности;
- 4) уношење алохтоних врста биљака на привремено одржавање постојећих састојина и неинвазивних врста за спречавање ерозије, појаве клизишта и обнове шумског земљишта на деградованим стаништима;
- 5) насељавање алохтоних врста животиња, на неинвазивне врсте на простору ограђених ловишта;
- 6) обављање радова и активности у околини подручја под режимом заштите I степена у периоду од 15. марта до 1. августа, на удаљеност већу од 150 m или радове и активности плански усклађене са потребом очувања вредности локалитета;
- 7) обнова шумских састојина у појасу од 30 метара око подручја са режимом заштите I степена, на групимичну обнову применом искључиво аутохтоних врста;
- 8) пашарење, на просторно и временски ограничене активности, по посебном програму;
- 9) кошење, на просторно и временски ограничене активности, уз примену заштитних мера за флору и фауну;
- 10) паљење вегетације на потребу ревитализације станишта, по посебном пројекту и условима заштите природе;
- 11) осветљавање простора на усмерено осветљавање објеката, приземних површина и површине земљишта, као и за потребе безбедности саобраћајница, туристичких садржаја и културно-историјских вредности;
- 12) употреба хемијских средстава на сузбијање пренамножених и инвазивних врста, болести и паразита у случајевима кад је немогуће применити алтернативно биолошко/механичко решење;
- 13) паркирање моторних возила и/или камп-приколица, постављање шатора, паљење ватре и кретање паса на активности усклађене са циљевима очувања и управљања;
- 14) туристичке активности на одрживе облике туризма и рекреације на за то уређеним локалитетима, објектима и стазама;
- 15) риболов на спортски, рекреативни, санациони, риболов у научно-истраживачке сврхе и изловљавање алохтоних врста, као и на порибљавање аутохтоним врстама за потребе реинтродукције.

Министарство заштите животне средине издало је Решење о условима заштите природе број: Број: 003493672 2024 14850 004 001 501 100 од 26.02.2025. године којим се дефинише следеће:

- 1) Предметна Основа, као и имплементација радова планираних истом, морају се извести у складу са Законом о националним парковима, Просторним планом подручја посебне намене „Фрушка гора”, Планом управљања ЈП „Национални парк Фрушка гора” за период од 2019 до 2028. године, Правилником о унутрашњем реду и чуварској служби у НП „Фрушка гора (,Службени гласник РС”, број 59/21.) и другим позитивним прописима;
- 2) На површинама у режиму заштите II степена ограничена је обнова шума код завршних секова на просторне целине не веће од 5 хектара са успостављањем заштитног појаса ширине најмање 30 метара у периоду од 10 година, осим за потребе ревитализације и обнова шумских састојина у појасу од најмање 50 метара око подручја са режимом заштите I степена на групимичну обнову аутохтоних врста (Просторни план подручја посебне намене „Фрушка гора”);

3) Утврђивањем оптималне шумовитости обезбедити очување и повећање површина под природном и/или полуприродном травном вегетацијом (пашњаци и ливаде). У складу са потребама управљања фондом крупне дивљачи, планирати чишћење и обнављање спонтано обраслих ливадских површина;

4) На основу члана 74. Закона о заштити природе, ради заштите станишта строго заштићених врста, укључујући и станишта (гнезда/легла/субпопулације) која се формирају у току важења Основе, одређују се следеће мере:

- Приликом дозначивања и извођења сеча, изоставити стабла у чијим се крошњама налазе видљива гнезда строго заштићених и заштићених врста птица;
- Очувати стабла са дупљама, као станишта строго заштићених врста (птице, дивља мачка, слепи мишеви);
- Приликом извођења сеча оставити 3 -8% мртвог дрвета (лежавине и дубећих стабала) од укупне дрвне масе, у различитим фазама разградње и хетерогене дебљинске структуре.

5) На стаништима која према Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС”, број 35/10), представљају приоритетна станишта, применити мере прописане цитираним Правилником. У складу са карактеристикама предметног подручја то подразумева:

- Очување природне мозаичности шумских, травних и водених површина;
- Очување природног састава и структуре шумских површина, укључујући присуство старих стабала, мртвог дрвета и стабала са дупљама;
- Обнову шума са остављањем мањих непосечених површина, нарочито дуж водотока и у рубним деловима шумског подручја;
- Газдовање шумама у складу са начелима сертификације шума;
- Издвајање и очување репрезентативних састојина приоритетних типова шумских станишта, нарочито састојина са ретким биљним врстама и заједницама на простору предметне газдинске јединице;
- Управљање и газдовање типовима станишта на начин којим се обезбеђује очување вегетацијског покривача који карактерише дато приоритетно станиште (пашњак/ливада/шума);
- Очување и спречавање превођења природних и полу-природних водених и влажних станишта у друге намене;
- Очување и побољшање повезаности водотокова, путем очувања природне вегетације и структуре обала, као и избором одговарајућих техничких решења са пропустима и мостовима приликом изградње и реконструкције шумских саобраћајница.

6) У примени хемијских средстава за заштиту биља, односно негу шума, морају се предузети организационе и техничке мере заштите земљишта и вода којима ће се обезбедити очување природних вредности подручја (нпр. забрана испирања амбалаже од средстава заштите и механизације у зони хидролошког утицаја на природна/полуприродна станишта, спречавање загађења вода путем аеросола и сл.);

7) Примена хемијских средстава у заштићеним подручјима може се вршити искључиво према члану 19. Закона, односно након прибављања потребних одобрења и сагласности;

8) Основу је потребно доставити доносиоцу Решења на мишљење о уграђености услова заштите природе.

Приликом израде Основе газдовања шумама, предвидети следеће забране:

1) На површинама у режиму заштите у режимима заштите II и III степена забрањено је вршити чисту сечу аутохтоних шумских састојина осим за потребе ревитализације станишта, сеча издвојених и репрезентативних јединки и група аутохтоних врста дрвећа, као и пошумљавање и преоравање травних станишта, ливада и пашњака;

2) Замена састојина аутохтоних врста дрвећа алохтоним, чиста сеча аутохтоних шумских састојина осим за потребе ревитализације станишта, сеча издвојених и репрезентативних јединки и група аутохтоних врста дрвећа, као и пошумљавање травних станишта, ливада и пашњака, на целокупној површини НП „Фрушка гора”;

3) Делимично или потпуно уклањање репрезентативних стабала дрвећа и примерака заштићених, ретких и у другом погледу значајних врста дрвећа и жбуња;

4) Приликом пошумљавања не уносити врсте које су на подручју Војводине препознате као инвазивне, као што су: јасенолисни јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus altissima*), копривић (*Celtis spp.*), дафина (*Elaeagnus angustifolia*), пенсилванијски јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), трновац (*Gleditsia triacanthos*), касна сремза (*Prunus serotina*), багрем (*Robinia pseudoacacia*) и сибирски брест (*Ulmus pumila*);

5) Планирати и спровести забрану било каквих активности у радијусу од 100m гнезда орла крсташа (*Aquila heliaca*) као и забрану сече шуме и кретања људи у радијусу од 300 m у периоду од 1. априла до 1. септембра. Наведена мера односи се и на гнезда која ће бити саграђена у периоду важења Основе;

6) Планирати и спровести забрану било каквих активности у радијусу од 100 m око гнезда орла белорепана (*Haliaeetus albicilla*), као и забрану сече шуме и кретања људи у радијусу од 200 m у периоду од 1. јануара до 1. јула. Наведена мера односи се и на гнезда која ће бити саграђена у периоду важења Основе;

7) Обезбедити трајну забрану било каквих активности у радијусу од 100 m око сваког гнезда црне роде (*Ciconia nigra*), црне луње (*Milvus migrans*) и осичара (*Pernis apivorus*), као и забрану сече и задржавања људи у радијусу од 250 m од гнезда у периоду од 20. марта до 10. августа. Наведена мера односи се и на гнезда која ће бити саграђена у периоду важења Основе;

Образложење

Епархија Сремска, Епархијски управни одбор, ул. Трг Бранка Радичевића бр. 8, 21205 Сремски Карловци, упутила је захтев Министарству заштите животне средине, за издавање услова заштите природе за израду Основе за газдовање шумама ГЈ „Шуме Српског православног манастира Привина Глава и црквене општине Јамена” за период од 2027. до 2036. године, у обухвату

Националног парка „Фрушка гора”. На основу члана 9. став 5. Закона о заштити природе, по захтеву Министарства заштите животне средине, Покрајински завод за заштиту природе издао је Стручну основу (03 бр. 019 4091/4 од 04.02.2025. године) по предметном захтеву. Констатовано је да се предметне активности планирају у Националном парку „Фрушка гора”, у режиму заштите II и III степена, односно у оквиру граница еколошки значајно подручја „Фрушка гора и Ковиљски рит” (бр. 14). еколошке мреже Републике Србије, као и у оквиру Емералд подручја „Фрушка гора” са класификационим кодом RS0000007. Такође ов је међународно значајно подручја за биљке - IPA (Important Plant Area) под називом „Фрушка гора”, међународно и национално значајно подручје за птице - IBA (Important Bird Area) под називом „Фрушка гора” са кодом RS0191BA, и одабрано подручје за дневне лептире - PBA (Prime Butterfly Area) под називом „Фрушка гора 07” према Уредби о еколошкој мрежи.

Просторним планом подручја посебне намене „Фрушка гора”, у поглављу „3.4.3.1 Заштићена подручја”, утврђене су дозвољене и забрањене активности. У режиму заштите II степена завршни сек је ограничен на просторне целине не веће од 5 ha, са успостављањем заштитног појаса између сечина ширине најмање 30 m у периоду од 10 година, осим за потребе ревитализације. На површинама у режиму заштите II и III степена забрањено је вршити чисту сечу аутохтоних шумских састојина осим за потребе ревитализације станишта, сеча издвојених и репрезентативних јединки и група аутохтоних врста дрвећа, као и пошумљавање и преоравање травних станишта, ливада и пашњака. На целокупном подручју НП „Фрушка гора”, такође је забрањено вршити замену састојина аутохтоних врста дрвећа алохтоним.

Очување генетског фонда шумског дрвећа, као један од циљева и обавеза у газдовању шумама, представља темељ очувања биолошке разноврсности и адаптивности шумских екосистема у условима станишних/климатских промена, а тиме и принципа одрживог газдовања шумама. Стога је мерама неге и обнове развој шумске вегетације потребно усмеравати у правцу формирања мешовитих заједница у складу са типолошком припадношћу састојине, а планом расадничке производње обезбедити одговарајућу количину и врсту садног материјала.

2.1.15. ОТВОРЕНОСТ ШУМСКОГ КОМПЛЕКСА САОБРАЋАЈНИЦАМА

Степен коришћења и успешност извођења радова у појединим шумским комплексима зависи, између осталог, и од отворености газдинске јединице шумским и јавним комуникацијама. Отвореност се оцењује одвојено, као спољашња и унутрашња отвореност.

Табела 31. Стање отворености шумским комуникацијама

Редни бр,	Путни правац	Укупна дужина (m)	Јавни пут (m)			Шумски пут (m)		Отвара одељења
			Путеви са асфалтном коловозном конструкцијом	Путеви са коловозном конструкцијом	Путеви без коловозне конструкције	Путеви са коловозном конструкцијом	Путеви без коловозне конструкције	
1	Кота 164,5 – 1k -1f – 1c – 1b – 1a - 1g	1.714	0	0	0	0	1.714	1
2	1d -2e-3c-Лазинац-граница 4/5	2.716	0	0	0	0	2.716	1,2,3,4,5
3	6 одељење – 5a/5b – 4 - Бингула	1.334	0	0	0	0	1.334	4,5,6
4	7 – Јоцина вода – 3d	1.178	0	0	0	0	1.178	7, 3
5	Липовача – 9 – 10 одељење	1.375	0	0	0	0	1.375	9,10
	Укупно:	8.317	0	0	0	0	8.317	

Асфалтни пут пролази до Манастира Привина Глава који се налази између шумских комплекса, на његасе наслања село. Са постојећом мрежом шумских и других путева, тренутна густина износи око 23,29 km/1000 ha али то су све љетни путеви који се у зимским и условима лоших временских услова не могу користити, те је кретање по њима ограничено на само суви период у току године. Газдинска јединица је оптерећна да сви дрви сортименти морају да се извозе са дистанцом већом од 2.5 km у једном правцу. Намеће се велика потреба за изградњом тврдог шумског камионског пута са коловозном конструкцијом:

- Изградњом новог камионског пута од улаза у 6 одељење, кроз 6c, границом 5a/5b до границе 5a/5b/4b (раскрсница), први крак продужава равно кроз 4 одељење, затим са раскрснице иде десни крак границом 4/5 одељења, затим леви крак границом 4/5, затим кроз 3, кроз 2 и до краја 1d одељења у дужини од 4.050 m.

2.1.16. АНАЛИЗА ЗАТЕЧЕНОГ СТАЊА САСТОЈИНА

Детаљна анализа стања шумског фонда ове газдинске јединице по бројним показатељима пружа могућност да се затечено стање, у целини посматрано, оцени као осредње. Резиме поменуте анализе, као основе за доношење оваквог закључка, је следећи:

1. Према Закону о националним парковима, а у складу са критеријумима еколошког вредновања, на простору газдинске јединице установљени су режими II и III степена заштите

- (основне намене “59” и “60”), који истовремено представља животно уточиште великог броја врста флоре и фауне, од којих су неке ретке, угрожене и врло вредне. Газдинска јединица простире се на територији општине Шид. Просечна запремина износи 170,7 m³/ha, а прираст 2,9 m³/ha;
2. У оквиру шума издвојених у II степен заштите најзаступљенији газдински типови су:
 - 2721 – Издавачке мешовите шуме липа – Високе шуме липе и осталих лишћара, површине 132,23 ha (37 %), са просечном запремином 154,3 m³/ha.
 - 2620 - Издавачке мешовите шуме храстова , површине 67,71 ha (19 %), са просечном запремином 212,3 m³/ha.
 - 2820 – Издавачке мешовите шуме ОТЛ, површине 28,81 ha (8,1 %), са просечном запремином 135,4 m³/ha.
 У оквиру шума издвојених у III степен заштите најзаступљеније газдински типови су:
 - 2920 – Издавачке мешовите шуме багрема, површине 23,67 ha (6,6 %), са просечном запремином 76,1 m³/ha.
 - 2620 – Издавачке мешовите шуме храстова , површине 22,61 ha (6,3 %), са просечном запремином 185,0 m³/ha.
 - 2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара, површине 33,40 ha (9,4 %), са просечном запремином 132,6 m³/ha.
 3. Према пореклу састојине ове газдинске јединице заузимају површину од 357,09 ha, а најзаступљеније су:
 - Издавачка природна састојина тврдих лишћара, учешће у површини 40,9 %, просечна запремина 167,1 m³/ha, запремински прираст 2,7 m³/ha,
 - Издавачка природна састојина меких лишћара, учешће у површини 43,1 %, просечна запремина 156,2 m³/ha, запремински прираст 2,7 m³/ha,
 - Висока природна састојина тврдих лишћара, учешће у површини 9,2 %, просечна запремина 261,7 m³/ha, запремински прираст 4,0 m³/ha,
 - Висока природна састојина меких лишћара, учешће у површини 3,3 %, просечна запремина 66,9 m³/ha, запремински прираст 1,1 m³/ha.
 Учешће издавачких шума од 84 % у укупној површини шума ове газдинске јединице, чини је доста неповољном према структури порекла састојина. Треба напоменути да преовлађујуће издавачко порекло ових шума не омогућује потпуно коришћење иначе високог потенцијала већине станишта, па је потребно, у складу са ограничењима која намећу поједини режими заштите, у дужем временском периоду (како би се обезбедила функционална трајност), извршити њихово превођење у високи узгојни облик.
 4. Према степену очуваности најзаступљеније су разређене састојине и заузимају површину од 166,7 ha или 46,7 % од укупне површине састојина газдинске јединице, просечне дрвне залихе 199,2 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 3,0 m³/ha и очуване састојине са површином 126,43 ha или 35,4 % од укупне површине састојина газдинске јединице, просечне дрвне залихе 163,5 m³/ha и текућим запреминским прирастом од 3,5 m³/ha, док је значајно присуство девастираних превише разређених састојина и заузимају површину од 63,96 ha или 17,9 % укупне површине газдинске јединице , просечне дрвне запреме 110,8 m³/ha и текућим запреминским прирастом 1,5 m³/ha. Услови под којима је настала ова значајна површина девастираних састојина јесте последица олује из 2023. годину која је овој газдинској јединици нанела озбиљне негативне ефекте.
 5. Шумама ове газдинске јединице према учешћу врста дрвећа доминирају мјешовите састојине са 96,5 %. просечне дрвне залихе 166,1 m³/ha и текућег запреминског прираста 2,8 m³/ha, док чисте састојине заузимају 3,5 % . Са становишта интегралног газдовања састојинама може се констатовати да је ово врло повољан омер учешћа мешовитих састојина, ако је познато да је у мешовитим састојинама лакше одржати физиолошку стабилност и заштиту састојине. Нужно је напоменути да преовлађујуће издавачко порекло ових шума не омогућује потпуно коришћење иначе високог потенцијала већине станишта, па је потребно, у складу са ограничењима која намећу поједини режими заштите, у дужем временском периоду (како би се обезбедила функционална трајност приноса), извршити њихово превођење у високи узгојни облик.
 6. Највећи дио запреме и запреминског прираста у овој газдинској јединици чини цер (42,8 % по запремини и 35,9 % по запреминском прирасту), сребрна липа (28,8% по запремини и 32,3 % по запреминском прирасту), граб (14,2 % по запремини и 10,7 % по запреминском прирасту), китњак (1,9 % по запремини и 2,0 % по запреминском прирасту), лужњак (2,4 % по запремини и 2,4 % по запреминском прирасту). Све остале врсте дрвећа имају учешће у укупној запремини испод 2 %. Оваква доминантна заступљеност аутохтоних врста и минимално учешће унетих врста може се оценити повољном са гледишта биолошке стабилности ових шума. У односу на бројност врста, стање шума може се окарактерисати као функционално повољно, међутим, њихова процентуална заступљеност не обезбеђује добру функционалност, па се може оценити као неповољна са аспекта биолошке стабилности ових шума. Дугорочно гледано, нужно је потребно извршити утицај на повећање разноврсности (веће учешће пратећих врста у мешовитости) врста унутар већег дела површина под липовим састојинама, те мерама неге штити и форсирати ретке и пратеће врсте дрвећа. Чисте и мјешовите састојине са процентуално већим учешћем липе и граба у омјеру смјесе показале су се након олује 2023. године као веома нестабилне, јер су и највише страдале и на њима су се највише манифестовао негативан утицај олујног ветра. Тако да су страдале не само зревајуће и зреле састојине липе , већ и средњедобне састојине.
 7. Највеће учешће у укупној запремини има средње јак материјал (40,8 %), затим јак материјал (32,8 %), док учешће танког материјала има вредност (26,3 %). Како смо већ споменули да издавачке састојине учествују са 84 % у укупној површини, а знамо да стабла издавачких састојина не могу досећи знатне пречнике у оптималној опходњи као она семенског порекла исте врсте, те можемо закључити да се ради о састојинама које су највећим делом презреле и зреле. Тако да оваква структура запреме, као што је већ поменуто, последица је старости стабала, особина врста дрвећа, станишних услова и досадашњег газдинског третмана састојина ове газдинске јединице.
 8. Просек запреме у газдинској јединици од 170,7 m³ /ha и текућег запреминског прираста од 2,9 m³ /ha, с обзиром да се претежно ради о издавачким шумама, може се оценити приближном стању у односу на општи просек у Србији, али и недовољним у односу на могућности станишта;
 9. За ширину доброг разреда 5 година газдински тип 1210 највеће и једино површинско учешће је у V добном разреду. У питању су вештачки подигнуте плантаже тополе . За ширину доброг разреда 5 година газдински тип 2920 највеће површинско учешће је у I, II, VI, VIIдобном разреду. У питању су састојине багрема.

За ширину добног разреда 10 година газдински тип 2721 највеће површинско учешће је у VIII (66,3 %) . Овакво учешће састојина у VIII добном разреду указује да преовладавају зреле и презреле састојине. Ако знамо да овај газдински тип учествује са 46,4 % укупне површине увиђамо ненормалност добних разреда овог газдинског типа те потребу да се у наредном уређајном периоду дио састојина пребаци у I добни разред, гдје би се ова површина смањила, поправио размер добних разреда, а повећала површина високих шума (што се првенствено односи на природно подмлађене састојине).

За ширину добног разреда 10 година газдински тип 2620 површинско учешће је највеће и једино у VIII (100 %) добном разреду, у укупној површини учествује са 25,3 % . Указује да су у питању зреле и презреле састојине, те да с обзиром на велику израженост у ненормалности добних разреда биће потребно више од једног нормалног размера добних разреда планирати и потенцијално пребацити у I добни разред (што се првенствено односи на природно подмлађене састојине).

За ширину добног разреда 10 година газдински тип 2820 , највеће површинско учешће је у VIII (77,4 %) добном разреду, у укупној површини учествује са 5,9 % . Указује да су у питању зреле и презреле састојине, те да с обзиром на велику израженост у ненормалности добних разреда биће потребно више од једног нормалног размера добних разреда планирати и потенцијално пребацити у I добни разред (што се првенствено односи на природно подмлађене састојине).

За ширину добног разреда 10 година посматрано укупно за све газдинске типове свих наменских целина површинско учешће је највеће у VIII (97 %) добном разреду, у укупној површини учествује са 8,3 % . Указује да су у питању зреле и презреле састојине, те да с обзиром на велику израженост у ненормалности добних разреда биће потребно више од једног нормалног размера добних разреда планирати и потенцијално пребацити у I добни разред (што се првенствено односи на природно подмлађене састојине).

10. Вештачки подигнуте састојине заузимају површина од 12,56 ha , што у односу на укупну површину под шумом је 3,5 % . Просечне запремине 251,2 m³/ha, и запреминског прираста 6,1 m³/ha и не представљају оптерећујући фактор за газдовање шумама, али су показатељ продуктивности станишта и могућности вештачког обнављања са циљем задржавања аутохтоних врста (лужњак, цер, медунац) у времену јасно израженог ширења станишта сребрене липе.

11. Здравствено стање ових састојина креће се од средњег ка добром, Што се тиче негованости, већи део састојине је добро његован, али се јавља дио средње негованих или ненегованих састојина. У комплексу су евидентирана и различита ентомолошка и фитопатолошка обољења која се, с обзиром на тренутну израженост и интензитет, могу сматрати потенцијалним угрожавајућим факторима;

12. Као директна последица олујног ветра (2023 г.) унутар газдинске јединице на површини од 256,8 ha ове газдинске јединице дознаком је утврђена маса од 11.461,0 m³ оштећених стабала. Неке састојине су значајније погођене, а неке блаже. Састојине липе и то средњедобне и дозревају су нарочито страдале. У току 2025. године дошло је до значајног сушења различитих врста храстова, као последица суше претходних година , те недостатка дубинске влаге и опадања нивоа подземне воде . Дозначена дрвна маса износила је 764 m³ на површини од 39.57 ha.

13. Процена од стране Института за низијско шумарство да је тренутно на нивоу читаве Фрушке горе сушење врста храстова око 100.000 м3.

Овај податка служи само као фактор показатеља обима сушења и не одражава тачан податак који је вероватно и већи, а након проведене дознаке на наведеном подручју биће утврђена тачна количина.

14. Стање дивљачи унутар ове газдинске јединице , може се оценити повољним, јер се основне врсте дивљачи (нарочито јеленске и срнеће) срећу као појединачни примерци и у мањим крдима, тако да је заштита и очување дивљачи (посебно ретких врста) приоритет ловног газдовања у наредном периоду;

14. Газдинску јединицу карактерише повољан однос обрасле и необрасле површине;

15. Простор овог комплекса довољно је отворен шумским комуникацијама, али недовољно са тврдим путевима са коловозном конструкцијом који су оперативни у току целе године, док сада на постојећим саобраћајницама без коловозне конструкције кретање зависи искључиво од временских услова и ограничен је на суви ди године.

Сагледавањем затеченог са функционално оптималним стањем (по правилу стање које обезбеђује функционалну трајност) потврђује изнету (општу) оцену стања шума ове газдинске јединице, а истовремено истиче и све проблеме који се очекују у будућем газдовању. У погледу међусобне повезаности и могућих последица по шумске екосистеме, а тиме и по већину осталих вредности које су биле разлог за проглашење Националног парка ови проблеми спадају у категорију веома озбиљних и акутних, тако да се њиховом решавању мора што пре приступити. Проблеми произилазе из следећих чињеница:

- доминантног учешћа липе у шумском фонду и њене даље експанзије на стаништима храстова,
- преовлађујућег учешћа изданаčkih шума, као узгојног облика који је у нескладу са функционалним оптимумом, биолошки је мање стабилан и не користи у пуној мери потенцијале станишта,
- веће присуство зрелих изданаčkih састојина,
- присуства разређених и у различитом степену деградираних састојина на делу површине газдинске јединице, појаве сушења шума, која нарочито угрожава храст китњак, лужњак, цер.

Како су изнете чињенице везане за знатну површину не само ове газдинске јединице већ и целог подручја Националног парка, а у контексту његовог општег друштвеног значаја, решавање проблема који из њих произилазе изискује координирано деловање научних, стручних и релевантних државних чинилаца .

2.2 АНАЛИЗА И ОЦЕНА ГАЗДОВАЊА У ПРЕТХОДНОМ УРЕЂАЈНОМ ПЕРИОДУ

У овом поглављу анализирани су промене шумског фонда ове газдинске јединице по површини, висини и структури инвентара до којих је дошло током претходног уређајног раздобља, као и реализовани радови на гајењу, заштити и коришћењу шума и њихов утицај на затечено стање шума. При томе је валидност изнетих констатација и закључака, произашлих из поменутих анализа, била условљена, пре свега, комплетношћу и поузданошћу евиденције газдовања шума.

2.2.1. ПРОМЕНА ШУМСКОГ ФОНДА

2.2.1.1. ПРОМЕНА ШУМСКОГ ФОНДА ПО ПОВРШИНИ

Промене су евидентирани код земљишта према намени, односно површина шума и шумског земљишта је мања за 0,11 ха, а површина осталог земљишта за 10,56 ха. Евидентирани разлике настале су из разлога што су из основе избачене парцеле и делови парцела на којима се налази манастир Шишатовац и пратећи објекти, као и башта и други инфраструктурни делови манастира у површини 10,67 ха. Приликом израде ове основе за снимање површина кориштена је ГПС технологија. Површина шума мања је за 0,11 ха, а земљишта за остале сврхе је мања за 10,56 ха.

Табела 32. Промена шумског фонда по површини

ВРСТА ЗЕМЉИШТА	УКУПНА ПОВРШИНА	ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ				ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ				
		Свега	Шума	Шумска култура	Шумско земљиште	Свега	Неплодно	За ост.сврхе	Туђе земљиште	Заузеће
Укупно	2016	361,43	353,06	348,31	2,66	2,09	8,37		8,37	
	2026	359,03	358,96	357,09	0,0	1,87	0,07		0,07	
	Разлика	- 2,40	+ 5,90	+ 8,78	- 2,66	- 0,22	- 8,30		- 8,30	

Укупна површина је мања за 2,40 ха. Разлика у површинама је настала из разлога што су из основе избачене парцеле и делови парцела из одјељења 10, чистине, на којима се налази манастир Привина Глава и пратећи објекти, као и башта и други инфраструктурни делови манастира. Површина шума већа је за 8,78 ха јер су додане парцеле КО Јамена под шумом, обрасле голети су кодирани као шума, а земљишта за остале сврхе је мања за 8,30 ха. На терену је све разграничено између различитих власника видно на стаблима и побијени колчићи у земљи.

2.2.1.2. ПРОМЕНЕ ШУМСКОГ ФОНДА ПО ЗАПРЕМИНИ

Примером 2016. год. утврђена је укупна запремина од 93.144,6 м³. Увећањем ове запремине за вредност периодичног запреминског прираста у протеклом уређајном раздобљу (2017-2026.год.) од 21.830,0 м³, те умањењем тако добијене суме за етат који је реализован у истом периоду и који је износио 17.764,0 м³, на крају 2026. год. очекивана је укупна запремина од 97.210,6 м³. Међутим, последњим примером је добијена запремина од 60.971,3 м³. Мањак у односу на очекивану запремину износи 36.239,3 м³ или 37,3 %.

Табела 33. Промена шумског фонда по запремини

Врста дрвећа	Запремина м ³ 2016	Зап. прираст м ³ 2016	Реализација м ³ 2017-2026	Очекивана запремина 2026 м ³	Добијена запремина 2026 м ³	Разлика	
						м ³	%
остали меки лишћари	54,8	18,0	0,0	72,8	0,0	-72,8	-100,0
лужњак	3.096,1	530,0	572,0	3.054,1	1.459,4	-1.594,7	-52,2
граб	15.665,0	3.343,0	3.381,0	15.627,0	8.672,7	-6.954,3	-44,5
цер	36.936,7	6.509,0	6.087,0	37.358,7	26.083,9	-11.274,8	-30,2
сребрна липа	29.822,4	8.456,0	5.964,0	32.314,4	17.578,0	-14.736,4	-45,6
трешња	179,8	41,0		220,8	538,1	317,3	143,7

Врста дрвећа	Запремина m ³ 2016	Зап. прираст m ³ 2016	Реализација m ³ 2017-2026	Очекивана запремина 2026 m ³	Добијена запремина 2026 m ³	Разлика	
						m ³	%
остали тврди лишћари	1.356,5	659,0	332,0	1.683,5	147,0	-1.536,5	-91,3
медунац	124,0	29,0		153,0	46,8	-106,2	-69,4
црни јасен	446,2	156,0	73,0	529,2	207,0	-322,2	-60,9
китњак	1.907,7	385,0	774,0	1.518,7	1.180,6	-338,1	-22,3
бели јасен	39,6	15,0		54,6	122,8	68,2	124,9
црни бор	17,5	10,0		27,5	18,9	-8,6	-31,3
бели бор	83,4	38,0		121,4	76,5	-44,9	-37,0
багрем	1.901,9	1.048,0	247,0	2.702,9	1.421,3	-1.281,6	-47,4
клен	1.186,6	438,0	325,0	1.299,6	1.319,8	20,2	1,6
пољски брест	326,4	155,0	9,0	472,4	115,4	-357,0	-76,0
брекиња				0,0	11,9	11,9	0,0
топола I - 214				0,0	1.971,2	1.971,2	0,0
УКУПНО	93.144,6	21.830,0	17.764,0	97.210,6	60.971,3	-36.239,3	-37,3

Првенствено да напоменемо да је од укупне површине газдинске јединице 357,09 ha, тоталним премером измерена површина од 82,26 ha или 23 % површине газдинске јединице. Премер је вршен у разређеним састојинама које су погођене олујним ветром у ком је вршена санација. Вишеструки су разлози мања дрвне масе у односу на очекивану.

- Дио разлике у дрвној маси сигурно је настао као последица примјене нове методологије и нови начин премера и прикупљања података у односу на претходно уређивање. Тако је таксациона граница за изданацке састојине 10 cm, а у претходној методологији је била 5 cm. С тога у свим састојинама имамо знатно мањи број стабала него према претходној методологији. Прираст иако се обрачунава на исти начин као и претходном методологијом је значајно мањи, али то није везано само за ову газдинску јединицу као изузетак већ је и код других разлитих корисника у њиховим газдинским јединицама (прираст 2016. године – 21.830,0 m³, а 2026. године – 10.343,0 m³ гдје је за 53 % овим уређивањем мањи). Мањи прираст је и последица стања састојине где су највећим делом зреле и презреле састојине, те последица девастације шума услед олујног ветра 2023. године који погодио ово подручје.

- Олуја која је погодила ову газдинску јединицу нанела је несагледиве последице чији ће се негативни ефекти нарочито манифестовати у будућности. У разређеним састојинама оштећена су дебела стабла која су на већ разређен склоп значајно нарушиле равномерност распореда стабала стварајући веће прогале.

- Тако је као директна последица олујног ветра унутар газдинске јединице и сушења страдало 12.226,0 m³ утврђено дознаком. Након јула 2023 године (олујни ветар) само су вршени радови на санацији негативних последица , док редовне сече након олује нису вршене унутар газдинске јединице док се нису санирала оштећења. У току 2025. године вршени су и радови на санирању негативних последица сушења у количини од 765,0 m³ . Ако погледамо реализацију редовног приноса за период 2017- 2023 године до олује, он је по површини извршен 100 %, али по запремини 81,7 %, што показује да се није могло прићи планираном приносу , а нарочито главном приносу 69,1 % , док је претходни био у нормали планираног приноса 110,6 % . Те је и ово један од разлога мерења тоталним премером дела површине газдинске јединице у разноврсним састојинама по очуваности, старошћу, вршеним или не вршеним радовима у њима.

- Од врста дрвећа највећа разлика је код сребрне липе гдје дрвна маса мања за 14.736,4 m³ или 45,6 % у односу на очекивану, затим цера гдје је дрвна маса мања за 11.274,8 m³ или 30,2 %, тако да можемо рећи посматрајући горњу табелу код свих осталих врста дрвећа запремина је мања од очекиване. Што показује да је тренд мање дрвне масе везан за све врсте дрвећа који указује на прикупљене податке добијене унутар два уређајна разобља по различитим методологијама.

- Тако да ако бисмо посматрали реализацију планираног и укупног извршеног редовног приноса до олује 2023. године (81%), затим масу која је утврђена након олује за санацију која је прешла плански принос у односу на мањак масе од очекиване ова разлика од око 37,3 % у оба случаја показује да се наведени подаци прате и приближно подударују, те да су везани за све врсте, а не само једну или две, три одређене главне врсте . Стога са сигурношћу можемо рећи да је олуја из 2023. године, затим различит начин , методологија и обрада прикупљених података те добијени подаци и највише утицала да оволику разлику у дрвној маси, а видимо да је и прираст мањи за 53 % у односу на претходно уређивање, те да се наведени подаци прате запремина - запремински прираст.

2.2.2. ОДНОС ПЛАНИРАНИХ И ОСТВАРЕНИХ РАДОВА У ДОСАДАШЊЕМ ГАЗДОВАЊУ

2.2.2.1. ДОСАДАШЊИ РАДОВИ НА ОБНОВИ И ГАЈЕЊУ

Упоредна анализа Плана гајења шума и Евиденције извршених радова по наведеном плану, као и реализација санација приказана је наредним табелама.

Табела 34. Евиденција извршених радова на обнови и гајењу

Врста рада	План	Реализација	Извршење %
	Р ha	Р ha	
прореда	113,49	49,14	43,3
обнова багрема котличењем	3,13	2,50	79,9
обнављање оплодним сечама	72,61	28,01	38,6
осветљавање подмлатка ручно	323,0	70,5	21,8
селективно крчење подраста ручно	79,12	23,5	29,7
попуњавање	6,51	32,63	501,2
Укупно	597,86	206,28	34,5

Из претходне табеле видимо да реализација плана гајења је извршена са 34,5 %. Радови на осветљавању подмлатка су извршени са 21,8 % у односу на план, овај рад је планиран да се ради три пута тако да за састојине које се раде сечама обнављања у 2025 и 2026 физички се не може урадити три пута до истека уређајног периода већ се ти радови настављају у наредном уређајном раздобљу. Исто тако у делу одсека није било урода жира и подмладак се није јавио те је вршено на деловима где га има. Вршено је попуњавање садницама китњака, мечије леске и горског јасена иако није било у плану унутар одсека где су се јавиле веће прогале након олује на површини од 26,12 ha. Случајни принос је извршен на површини од 296,37 ha. Редован принос након олује 2023. године није рађен већ само случајни принос, због тога је и реализација радова на гајењу мања, јер редовни радови нису рађени.

2.2.2.2. ДОСАДАШЊИ РАДОВИ НА ЗАШТИТИ ШУМА

Планирани радови на заштити шума реализовани су у потпуности:

Врста рада

- мониторинг појаве сушења шума по интензитету и правцу ширење,
- мониторинг штеточина ентомолошког и фитопатолошког порекла како би се извршила прогноза напада и правовремено планирале и организовале одговарајуће мере у условима евентуалне градације,
- противпожарна заштита мерама пропаганде,
- одржавање противпожарних путева у функционалном стању,
- даље развијање и унапређивање извештајне и дијагнозно-прогнозне службе,
- повремена едукација инжењера, техничара и лугара за препознавање штетних инсеката,
- довођење сечишта у ред и санирање потенцијалних жаришта сипаца поткорњака и других секундарних инсеката, укључујући и правовремено постављање и контролу ловних стабала за сипце поткорњаке,
- уклањање из састојине стабала А4 (сува), А3 (више од 70 % сувих грана) и А2 (суховрха) категорије,
- уклањање стабла са жбуновима имеле (храст) и попуњавање ових површина,
- сасецање стабљика бршљана у приданку (сва 40 ha),
- спречавање појаве пепелнице на природном подмладку у првим годинама развоја,
- одржавање против пожарних пруга, просека и путева.

2.2.2.3. ДОСАДАШЊИ РАДОВИ НА КОРИШЋЕЊУ ШУМА

Упоредном анализом Плана и Реализације у области коришћења шума, као и у претходном случају, може се констатовати извесно неслагање. Однос планираног и реализованог приноса дат је у наредним табелама.

Табела 35. Однос планираног и извршеног укупног редовног приноса 2017-2023 године

Врста дрвета	ГЛАВНИ ПРИНОС 2017-2023						ПРЕТХОДНИ ПРИНОС 2017-2023						ИЗВРШЕЊЕ УКУПАН РЕДОВАН ПРИНОС 2017-2023					
	Планиран принос		Реализован принос				Планиран принос		Реализован принос				ПЛАН		РЕАЛИЗАЦИЈА		ИЗВРШЕЊЕ	
	Р	V	Р		V		Р	V	Р		V		Р	V	Р	V	Р	V
	ha	m3	ha	%	m3	%	ha	m3	ha	%	m3	%	ha	m3	ha	m3	%	%
лужњак		28,0		61,0	217,9		63,0		71,0	112,7		91,0		132,0		145,1		
граб		1.206,0		462,0	38,3		657,0		600,0	91,3		1.863,0		1.062,0		57,0		
цер		1.992,5		1.572,0	78,9		121,0		177,0	146,3		2.113,5		1.749,0		82,8		
сребрна липа		708,0		680,0	96,0		1.059,0		1.186,0	112,0		1.767,0		1.866,0		105,6		
остали тврди лишћари	30,51	86,0	30,51	100,0	50,0	58,1	49,14	61,0	49,14	100,0	87,0	142,6	79,65	147,0	79,65	137,0	100,0	93,2
црни јасен		97,3		20,0	20,6		29,0		33,0	113,8		126,3		53,0		42,0		
багрем		413,0		226,0	54,7				21,0	0,0		413,0		247,0		59,8		
клен		169,0		176,0	104,1		72,0		107,0	148,6		241,0		283,0		117,4		
пољски брест		15,0		9,0	60,0		2,0			0,0		17,0		9,0		52,9		
УКУПНО	30,51	4.714,8	30,51	100,0	3.256,0	69,1	49,14	2.064,0	49,14	100,0	2.282,0	110,6	79,65	6.778,8	79,65	5.538,0	100,0	81,7

У претходној табели дат је преглед извршеног редовног приноса за период 2017-2023 године . Те ћемо даље у тексту дати табелу укупно извршеног приноса са укљученим и случајним приносом.

Током протеклог уређајног периода у току 2017-2023 године претходни принос је реализован са 100 % по површини и 110,6 % по запремини и има карактер редовног приноса.

Током протеклог уређајног периода у току 2017-2023 године главни принос је реализован са 100 % по површини и 69,1 % по запремини.

Последица степена реализације проредног и главног приноса јесте и остварење укупног редовног приноса од 100 % по површини и 81,7 % по запремини.

Као што видимо из претходних констатација да се главном приносу није могло прићи по запремина према планираном, што је и један од показатеља разлике између очекиване и добијене дрвне масе, нарочито у главном приносу.

Табела 36. Однос планираног и извршеног укупног приноса 2017-2026

Врста дрвета	ГЛАВНИ ПРИНОС 2017-2026						ПРЕТХОДНИ ПРИНОС 2017-2026						ИЗВРШЕЊЕ УКУПАН РЕДОВАН ПРИНОС 2017-2026						СЛУЧАЈНИ ПРИНОС	УКУПАН ПРИНОС 2017-2026				
	Планиран принос		Реализован принос				Планиран принос		Реализован принос				ПЛАН		РЕАЛИЗАЦИЈА		ИЗВРШЕЊЕ			РЕАЛИЗАЦИЈА		ИЗВРШЕЊЕ		
	Р	V	Р		V		Р	V	Р		V		Р	V	Р	V	Р	V		V	Р	V	Р	
	ha	m3	ha	%	m3	%	ha	m3	ha	%	m3	%	ha	m3	ha	m3	%	%		m3	ha	m3	ha	%
остали меки лишћари					0,0		5,2				0,0		5,2		0,0		0,0			0,0		0,0		
лужњак		76,3		61,0	79,9		68,4		71,0	103,8		144,7		132,0		91,2	440,0			572,0		395,3		
граб		4.506,8		462,0	10,3		1.054,4		600,0	56,9		5.561,2		1.062,0		19,1	2.319,0			3.381,0		60,8		
цер	72,61	2.064,1	30,51	42,0	1.572,0	76,2	113,49	420,8	49,14	43,3	177,0	42,1	186,1	2.484,9	79,65	1.749,0	42,8	70,4	4.338,0	296,37	6.087,0	376,22	245,0	202,2
сребрна липа		1.534,3		680,0	44,3		1.970,5		1.186,0	60,2		3.504,8		1.866,0		53,2	4.098,0			5.964,0		170,2		
трешња					0,0					0,0		0,0		0,0		0,0				0,0		0,0		
остали тврди		446,7		50,0	11,2		169,8		87,0	51,2		616,5		137,0		22,2	195,0			332,0		53,9		

Врста дрвета	ГЛАВНИ ПРИНОС 2017-2026						ПРЕТХОДНИ ПРИНОС 2017-2026						ИЗВРШЕЊЕ УКУПАН РЕДОВАН ПРИНОС 2017-2026						СЛУЧАЈНИ ПРИНОС		УКУПАН ПРИНОС 2017-2026			
	Планиран принос		Реализован принос				Планиран принос		Реализован принос				ПЛАН		РЕАЛИЗАЦИЈА		ИЗВРШЕЊЕ				РЕАЛИЗАЦИЈА		ИЗВРШЕЊЕ	
	Р	V	Р		V		Р	V	Р		V		Р	V	Р	V	Р	V	V	Р	V	Р	V	Р
	ha	m3	ha	%	m3	%	ha	m3	ha	%	m3	%	ha	m3	ha	m3	%	%	m3	ha	m3	ha	%	%
лишћари																								
медунац		1,2			0,0						0,0		1,2		0,0		0,0				0,0		0,0	
црни јасен		141,6		20,0	14,1		38,3		33,0	86,2		179,9		53,0		29,5	20,0				73,0		40,6	
китњак					0,0		11,5			0,0		11,5		0,0		0,0	774,0				774,0		6.730,4	
црни бор					0,0		0,8			0,0		0,8		0,0		0,0					0,0		0,0	
бели бор					0,0		12,0			0,0		12,0		0,0		0,0					0,0		0,0	
багрем		485,1		226,0	46,6		10,3		21,0	203,9		495,4		247,0		49,9					247,0		49,9	
клен		203,2		176,0	86,6		88,0		107,0	121,6		291,2		283,0		97,2	42,0				325,0		111,6	
пољски брест		14,7		9,0	61,2		80,4			0,0		95,1		9,0		9,5					9,0		9,5	
УКУПНО	72,61	9.474,0	30,51	42,0	3.256,0	34,4	113,49	3.930,4	49,14	43,3	2.282,0	58,1	186,1	13.404,4	79,65	5.538,0	42,8	41,3	12.226,0	296,37	17.764,0	376,22	132,5	202,2

Током протеклог уређајног периода у току 2017-2026 године редовни принос је вршен до олује 2023. године, након чега је рађен само случајни принос. Ради приказа колики је утицај имала олуја унутар ове газдинске јединице приказаћемо негативни утицај у односу на укупан принос планиран основом. Током протеклог уређајног периода у току 2017-2026 године редовни принос планиран је са укупном дрвном масом од 13.404,4 m3, реализован редовни принос до 2023. године (олује) је 5.538,0 m3 што је од планираног 42,8 % по површини и 41,3 % по запремини. Случајни принос који је настао као посљедица олује је реализован на површини од 296,37 ha и приносом од 12.226,0 m3.

Последица степена реализације приноса јесте и остварење укупног приноса од 202,2 % по површини и 132,5 % по запремини, што показује да након реализације редовног и случајног приноса реализовани принос је већи од укупно планираног десетогодишњег основом газдовања шумама, што је последица реализације случајног приноса насталог услед олује 2023. године.

2.2.2.4. ДОСАДАШЊИ РАДОВИ НА ИЗГРАДЊИ И ОДРЖАВАЊУ ШУМСКИХ САОБРАЋАЈНИЦА

С обзиром на отвореност газдинске јединице како спољашњу, тако и унутрашњу, током протеклог уређајног периода је вршено је одржавање шумских саобраћајница. На основу Евиденције о изградњи и одржавању шумских саобраћајница, констатовано је да су се извршили следећи радови:

- одржавање шумских путева без коловозне конструкције у дужини од 8,32 km.
-

2.2.2.5. КОРИШЋЕЊЕ ДРУГИХ ШУМСКИХ ПОТЕНЦИЈАЛА

Кориштење других шумских потенцијала, нпр: сакупљање тартуфа се спроводи под надзором Националног парка који и издаје дозволе лицима, те о количинама или броју издатих дозвола немамо податке нити могућност утврђене количине сакупљених тартуфа за ниво ове газдинске јединице. Тако исто и номадско пчеларење се спроводи под контролом Националног парка те на располагању немамо информација о броју кошница за предметну газдинску јединицу. Сакупљање сремужи се врши од локалних становника. Других кориштења шумских потенцијала није било.

2.2.2.6. ОПШТИ ОСВРТ НА ДОСАДАШЊЕ ГАЗДОВАЊЕ

Анализа промена шумског фонда и досадашњег газдовања шумама на основу расположиве евиденције упућује на неколико општих закључака и констатација:

- Укупна површина је мања за 2,40 ha. Разлика у површинама је настала из разлога што су из основе избачене парцеле и делови парцела из одјељења 10, чистине, на којима се налази манастир Привина Глава и пратећи објекти, као и башта и други инфраструктурни делови манастира. Површина шума већа је за 8,78 ha јер су додане парцеле КО Јамена под шумом, обрасле голети су кодиране као шума, а земљишта за остале сврхе је мања за 8,30 ha. На терену је све разграничено између различитих власника видно на стаблима и побијени колчићи у земљи.
- Дио разлике у дрвној маси сигурно је настао као последица примјене нове методологије и нови начин премера и прикупљања података у односу на претходно уређивање. Тако је таксациона граница за изданачке састојине 10 cm, а у претходној методологији је била 5 cm. С тога у свим састојинама имамо знатно мањи број стабала него према претходној методологији. Прираст иако се обрачунава на исти начин као и претходном методологијом је значајно мањи, али то није везано само за ову газдинску јединицу као изузетак већ је и код других разлитих корисника у њиховим газдинским јединицама (прираст 2016. године – 21.830,0 m3, а 2026. године – 10.343,0 m3 гдје је за 53 % овим уређивањем мањи). Мањи прираст је и последица стања састојине где су највећим делом зреле и презреле састојине, те последица девастације шума услед олујног ветра 2023. године који

- погодио ово подручје.
- Олуја која је погодила ову газдинску јединицу нанела је несагледиве последице чији ће се негативни ефекти нарочито манифестовати у будућности. У разређеним састојинама оштећена су дебела стабла која су на већ разређен склоп значајно нарушиле равномерност распореда стабала стварајући веће прогале.
 - Тако је као директна последица олујног ветра унутар газдинске јединице и сушења страдало 12.226,0 m³ утврђено дознаком. Након јула 2023 године (олујни ветар) само су вршени радови на санацији негативних последица , док редовне сече након олује нису вршене унутар газдинске јединице док се нису санирала оштећења. У току 2025. године вршени су и радови на санирању негативних последица сушења у количини од 765,0 m³ . Ако погледамо реализацију редовног приноса за период 2017- 2023 године до олује, он је по површини извршен 100 %, али по запремини 81,7 %, што показује да се није могло прићи планираном приносу , а нарочито главном приносу 69,1 % , док је претходни био у нормали планираног приноса 110,6 % . Те је и ово један од разлога мерења тоталним премером дела површине газдинске јединице у равноврсним састојинама по очуваности, старошћу, вршеним или не вршеним радовима у њима.
 - Од врста дрвећа највећа разлика је код сребрне липе гдје дрвна маса мања за 14.736,4 m³ или 45,6 % у односу на очекивану, затим цера гдје је дрвна маса мања за 11.274,8 m³ или 30,2 %, тако да можемо рећи посматрајући горњу табелу код свих осталих врста дрвећа запремина је мања од очекиване. Што показује да је тренд мање дрвне масе везан за све врсте дрвећа који указује на прикупљене податке добијене унутар два уређајна раздобља по различитим методологијама.
 - Тако да ако бисмо посматрали реализацију планираног и укупног извршеног редовног приноса до олује 2023. године (81%), затим масу која је утврђена након олује за санацију која је прешла плански принос у односу на мањак масе од очекиване ова разлика од око 37,3 % у оба случаја показује да се наведени подаци прате и приближно подударују, те да су везани за све врсте, а не само једну или две, три одређене главне врсте . Стога са сигурношћу можемо рећи да је олуја из 2023. године, затим различит начин , методологија и обрада прикупљених података те добијени подаци и највише утицала да оволику разлику у дрвној маси, а видимо да је и прираст мањи за 53 % у односу на претходно уређивање, те да се наведени подаци прате запремина - запремински прираст.
 - Тоталним премером измерена је површина од 82,26 ha или 23 % површине газдинске јединице.
 - Реализација плана гајења је извршена са 34,5 %. Радови на осветљавању подмлатка су извршени са 21,8 % у односу на план, овај рад је планиран да се ради три пута тако да за састојине које се раде сечама обнављања у 2025 и 2026 физички се не може урадити три пута до истека уређајног периода већ се ти радови настављају у наредном уређајном раздобљу. Исто тако у делу одсека није било урода жира и подмладак се није јавио те је вршено на деловима где га има. Вршено је попуњавање садницама китњака, мечије леске и горског јасена иако није било у плану унутар одсека где су се јавиле веће прогале након олује на површини од 26,12 ha. Случајни принос је извршен на површини од 296,37 ha. Редован принос након олује 2023. године није рађен већ само случајни принос, због тога је и реализација радова на гајењу мања, јер редовни радови нису рађени.
 - Радови на обнављању и нези шума су различито реализовани ,
 - Током протеклог уређајног периода у току 2017-2023 године претходни принос је реализован са 100 % по површини и 110,6 % по запремини и има карактер редовног приноса. Током протеклог уређајног периода у току 2017-2023 године главни принос је реализован са 100 % по површини и 69,1 % по запремини. Последица степена реализације проредног и главног приноса јесте и остварење укупног редовног приноса од 100 % по површини и 81,7 % по запремини. Током протеклог уређајног периода у току 2017-2026 године редовни принос планиран је са укупном дрвном масом од 13.404,4 m³, реализован редовни принос до 2023. године (олује) је 5.538,0 m³ што је од планираног 42,8 % по површини и 41,3 % по запремини. Случајни принос који је настао као последица олује је реализован на површини од 296,37 ha и приносом од 12.226,0 m³. Последица степена реализације приноса јесте и остварење укупног приноса од 202,2 % по површини и 132,5 % по запремини, што показује да након реализације редовног и случајног приноса реализовани принос је већи од укупно планираног десетогодишњег основом газдовања шумама, што је последица реализације случајног приноса насталог услед олује 2023. године.
 - Реализовани су значајни радови на превентивној заштити шума.
 - Одржавање шумског пута без коловоза у дужини од 8,32 km,
 - Кориштење других шумских потенцијала, нпр: сакупљање тартуфа се спроводи под надзором Националног парка који и издаје дозволе лицима, те о количинама или броју издатих дозвола немамо податке нити могућност утврђене количине сакупљених тартуфа за ниво ове газдинске јединице. Тако исто и номадско пчеларење се спроводи под контролом националног парка те на располагању немамо информација о броју кошница за предметну газдинску јединицу. Сремуш се скупља од стране локалног становништва. Других кориштења шумских потенцијала није било.

Изнете констатације указују на потребу далеко активнијег односа према шумама ове газдинске јединице у будућем периоду нарочито састојина јаче погођених олујним ветром, унутар којих треба спречити деградационе процесе, посебно обратити пажњу на потребу интензивирања свих радова (посебно радова на обнови зрелих изданачких шума и на нези састојина у млађим развојним фазама), којима ће се спречити даљи деградациони процеси, поправити затечено стање, а тиме увећати биолошка стабилност и осигурати функционална трајност ових шума. Форсирати мешовитост састојина које су се показале и отпорнијама на негативне спољашње утицаје.

2.3. ВРЕДНОСТ ШУМА

Вредност шума утврђена је методом садашње сечиве вредности. Код ове методе утврђује се вредност дрвне запремине на пању уз претпоставку да се иста користи под истим условима као етат у обрачунској години (2026). Ради утврђивања процене вредности дрвне запремине по овој методи урађено је следеће:

- израчуната нето дрвна запремина;
- утврђена је сортиментна структура;
- утврђене су тржишне цене 1 m³ нето дрвне запремине по врстама дрвећа и сортиментима, цене су формиране према ценовнику ЈП „Војводинашуме“ од 22.05.2025. године.

2.3.1. Вредност дрвета на пању

Табела 37. Сортиментна структура

Врста дрвећа	Дрвна маса			Техничко дрво					Огревно дрво/целулоза			
	Бруто	Отпад	Нето	Укупно	I	II	III	Остало	Укупно	Огрев	Целулоза	Укупно
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
Црни бор	2	0	2	0		0			0		1	1
Бели бор	8	1	6	1		1			1		5	5
Четинари	10	1	8	2	0	2	0		2		6	6
Лужњак	146	22	124	50	10	20	20		50	74		74
Китњак	118	18	100	40	8	16	16		40	60		60
Ср.липа	1.758	264	1.494	897	538	359			897		598	598
Цер	2.608	391	2.217							2.217		2.217
ОТЛ	1.260	189	1.071							1.071		1.071
Топола I-214	197	30	167	100	60	40			100		67	67
Лишћари	6.087	913	5.174	1.087	616	435	36		1.087	3.422	665	4.087
Укупно у ГЈ	6.097	914	5.182	1.088	616	436	36		1.088	3.422	671	4.094

Табела 38. Јединичне цене сортимената

Врста дрвећа	Дрвна маса			Техничко дрво					Огревно дрво/целулоза			
	Бруто	Отпад	Нето	Укупно	I	II	III	Остало	Укупно	Огрев	Целулоза	Укупно
	m ³	m ³	m ³	m ³	рсд/m ³	рсд/m ³	рсд/m ³	рсд/m ³	рсд/m ³	рсд/m ³	рсд/m ³	рсд/m ³
Црни бор	2	0	2			7.281					2.782	
Бели бор	8	1	7			8.577					2.782	
Четинари	10	2	9									
Лужњак	146	22	124		25.269	18.191	12.550			6.607		
Китњак	118	18	100		17.958	9.873	8.078			6.607		
Ср.липа	1.758	264	1.494		9.062	7.119					2.782	
Цер	2.608	391	2.217							6.607		
ОТЛ	1.260	189	1.071							6.607		
Топола I-214	197	30	167		7.072	5.558					2.782	
Лишћари	6.087	913	5.174									
Укупно у ГЈ	6.097	915	5.182									

Табела 39. Укупна продајна вредност

Врста дрвећа	Дрвна маса			Техничко дрво					Огревно дрво/целулоза			Свеукупно	
	Бруто	Отпад	Нето	Укупно	I	II	III	Остало	Укупно	I	II		Укупно
	m ³	m ³	m ³	m ³	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд
Црни бор	2	0	2		0	2.352	0		2.352	0	3.594	3.594	5.946
Бели бор	8	1	7		0	11.082	0		11.082	0	14.377	14.377	25.459
Четинари	10	2	9		0	13.434	0		13.434	0	17.972	17.972	31.406
Лужњак	146	22	124		250.870	361.200	249.193		861.263	491.957	0	491.957	1.353.220
Китњак	118	18	100		144.095	158.442	129.636		432.173	397.609		397.609	829.782
Липа	1.758	264	1.494		4.874.885	2.553.101	0		7.427.986		1.662.857	1.662.857	9.090.843
Цер	2.608	391	2.217							14.646.398	0	14.646.398	14.646.398
ОТЛ	1.260	189	1.071							7.076.097		7.076.097	7.076.097
Топола I-214	197	30	167		426.322	223.368			649.690		186.338	186.338	836.028
Лишћари	6.087	913	5.174		5.696.171	3.296.112	378.829		9.371.111	22.612.061	1.849.195	24.461.256	33.832.368
Укупно у ГЈ	6.097	915	5.182		5.696.171	3.309.546	378.829		9.384.545	22.612.061	1.867.167	24.479.228	33.863.773

Табела 40. Укупни трошкови производње дрвних сортимената

Трошкови производње дрвних сортимената	Техничко дрво	Просторно дрво	Укупно
<i>m³</i>	1088	4094	5182
<i>rsd /m³</i>	2000	2300	
rsd	2.176.000	9.416.200	11.592.200

Приказане цене у табели су просечне тендерске цене на сечи, изради и привлачењу сортимената у Србија шумама за 2025. годину.

Табела 41. Укупна вредност дрвних сортимената

Укупна продајна вредност	33.863.773	рсд
Укупни трошкови производње	11.592.200	рсд
Укупна вредност дрвних сортимената-	22.271.573	рсд

2.3.2 Вредност младих састојина (без запремине)

Табела 42. Вредност младих састојина

Врста	Старост	Површина ha	Трошкови подизања		Фактор 1,0 рп	Укупна вредност rsd
	година		rsd/ha	укупно rsd		
Младе састојине без запремине	0-10	2,09	370.000	773.300	1,28	989.824
Укупно ГЈ		2,09	370.000	773.300		989.824

2.3.3. Укупна вредност шума

Табела 43. Укупна вредност шума

Укупна вредност дрвних сортимената	22.271.573	rsd
Укупна вредност младих састојина	989.824	rsd
Укупна вредност шума	23.261.397	rsd

3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА

3.1. ФУНКЦИЈЕ ШУМА И НАМЕНА ПОВРШИНА

Као најсложенији екосистеми на Земљи шуме имају бројне и веома различите функције које су од изузетног значаја за обезбеђење трајних и актуелних друштвених потреба. Шуме најчешће истовремено врше (или треба да врше) већи број различитих функција. Неке од њих је тешко, а некада и немогуће међусобно ускладити тако да у исто време на истом простору имају и исти значај. То намеће потребу да се при планирању газдовања утврде приоритетне функције појединих делова шумског подручја, односно шума и шумских земљишта, као и да се у складу са приоритетним и осталим могућим функцијама планирају одговарајући циљеви и мере будућег газдовања. Другим речима, поред еколошко-производног потребно је извршити и просторно функционално реонирање, односно реонирање површина по намени.

Иако су бројне и врло различите, основне функције шума се ипак могу сврстати у три групе (комплекса):

1. група (комплекс) заштитних функција;
2. група (комплекс) производних функција;
3. група (комплекс) социјалних функција.

За сваку наменску целину у оквиру шумског подручја планирају се, зависно од станишних услова и стања састојина, одговарајући циљеви и мере будућег газдовања који треба да обезбеде превођење затеченог ка оптималном (функционалном) стању шума (и шумских станишта) у погледу учешћа и просторног распореда обраслих и необраслих површина, састава врста дрвећа и унутрашње изграђености састојина и дужине трајања производног процеса.

У оквиру ове газдинске јединице, имајући у виду станишне услове, главне врсте дрвећа, као и околност да остале функције шума не ограничавају њихове производне функције, као примарна и приоритетна намена у овом уређајном раздобљу утврђена је производња техничког дрвета.

Национални паркови представљају подручја посебних природних вредности (значајно изнад просечних) која су карактеристична за одређену географску регију, подручје или земљу у целини, па отуда те вредности имају шири-национални значај. Проглашењем за Национални парк одређена је глобална намена Фрушке Горе која, када су у путању шумски екосистеми, а према међународним критеријумима (IUCN), припада групи V категорије заштите.

Газдинска јединица, као у осталом и цео простор Фрушке Горе, одликује се израженим рељефом, разноликошћу геоморфолошких карактеристика са различитим серијама и типовима земљишта на њима, високом вредношћу чулног дејства, богатством флоре, шароликим пејзажом и снажним естетским утиском. Ове и у претходном поглављу наведене карактеристике и богатство наметнули су потребу издвајања појединих делова газдинске јединице у конкретне просторне целине. У функционалном реонирању простора полазило се од познатих еколошких критеријума при планирању газдовања шумама, а у складу са Просторним планом Републике Србије, регионалним Просторним планом, актуелним законским актима и уредбама о проглашењу заштићених објеката природе.

У складу са претходним констатацијама, све шуме на нагибу већем од 25 % сматрају се заштитним шумама земљишта. У ову категорију спадају и сви типови шума на парарендзинама на лесу и све шуме на серпентиниту. Из групе **заштитних функција** треба поменути и орнитолошки резерват, који има за циљ очување генетског фонда ретких и угрожених врста птица.

Једна од најчешћих из категорије **социјалних функција** јесте рекреативна функција. Према Просторном плану Републике Србије, Фрушка Гора (према томе и простор ове газдинске јединице као њен интегрални део) припада северној туристичкој зони, Фрушкогорској туристичкој регији националног ранга, са читавим спектром могућих активности (излетничке, еколошке, споменичке и др.).

У том смислу треба поменути културно-историјске споменике, посебно Фрушкогорске манастире, као мотив посетилаца, па су у том смислу издвојене и зоне око меморијалних и културно-историјских споменика. Ретка и изузетно вредна стабла и састојине појединих врста дрвећа издвојена су као споменици природе. На овом месту посебну пажњу треба посветити специфичној социјалној функцији, а то је едукативна функција која, кад су у питању изучавања природних потенцијала и очуваних шумских екосистема различитог састава, с обзиром на расположиве ресурсе, скоро да нема видљивих ограничења. При том, ова функција сједињује и научно истраживачку компоненту, јер само добро познавање основних карактеристика шуме и у Националном парку омогућује трајно и рационално коришћење укупног, планом обухваћеног простора.

Напред наведене функције прати и **производна функција** ових шума, која је усклађена са режимом заштите појединих делова комплекса, а у функцији је процењених потреба за превођењем затеченог стања ка функцијално оптималнијем.

Газдовање шумама у оквиру Националних паркова има низ специфичности, које произилазе из флористичке, геоморфолошке, хидролошке, културно-историјске и друге разноврсности, реткости, а тиме и из изузетне вредности простора који покривају, као и због различитих, међусобно сучељених и глобалној намени често конфликтних интереса и захтева. У циљу очувања и унапређења поменутих вредности установљавају се одређени режими заштите, који делују ограничавајуће, али и усмеравајуће у газдинском смислу, чинећи тако газдовање шумама Националних паркова

додатно специфичним и комплексним.

Полазећи од претходних констатација дефинишу се циљеви, задаци и радови у газдовању шумама, који се у основи могу поделити на две основне групе:

- циљеви, задаци и радови на заштити, очувању и унапређењу примарних природних и културно-историјских вредности простора, које су и биле мотив за проглашење Националног парка,

- циљеви, задаци и радови на обезбеђивању и унапређивању функција Националног парка.

Прва група подразумева планирање и извођење радова који су неопходни ради превођења затеченог ка “функционалном стању” примарних вредности подручја, у конкретном случају, а пре свега шуме и “објекта природе” и ради њиховог трајног одржавања.

Друга група изузетно значајна за развој и функције Националног парка подразумева у првом реду планове и радове на уређењу и опремању простора у циљу мултифункционалног коришћења. Са економског аспекта ови радови имају карактер инфраструктурних улагања, те у том смислу треба регулисати питање њиховог финансирања.

На основу до сада донетих Законских решења и вредновања свих функција шума у овој газдинској јединици утврђене су следеће глобалне и основне намене шума:

- Глобална намена „17“ – НАЦИОНАЛНИ ПАРК
- Наменска целина „59” - НАЦИОНАЛНИ ПАРК – II СТЕПЕН ЗАШТИТЕ
- Наменска целина „60” - НАЦИОНАЛНИ ПАРК – III СТЕПЕН ЗАШТИТЕ
- Намена 10 -шуме и шумска станишта за производњу техничког дрвета

3.2. ЦИЉЕВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Утврђивање циљева газдовања и мера за њихово остваривање чини фундаменталну основу у планирању газдовања шумама и шумским стаништима газдинске јединице. Циљеви, временски, покривају више уређајних раздобља кроз краткорочни и дугорочни период.

Утврђивању циљева газдовања претходи детаљна анализа свих досад наведених и обрађених поглавља (услови средине са датом оценом истих, дефинисање функција и намена, стање шума и шумских станишта по свим основама са оценом стања, досадашње газдовање са оценом истог и др.), затим одредбе засноване на наведеним законским, поцаконским актима и просторно планском документацијом, како би се могли утврдити и дати реални, оптимални и оствариви циљеви газдовања.

Према Закону о Националним парковима, то су подручја посебних природних вредности и одлика од еколошког, научног, културног, образовног и здравствено-рекреативног значаја.

Овим Законом утврђени су општи циљеви газдовања укупним простором и затеченим потенцијалима подручја Националног парка “Фрушка Гора”.

Општи циљеви су:

1. Трајно очување, заштита и унапређење подручја Националног парка и
2. Трајно и рационално вишенаменско коришћење простора парка сходно дефинисаним приоритетним основним наменама појединих интегралних делова и потенцијала подручја Фрушке Горе.

Овим су утврђени општи циљеви газдовања шумама и ове газдинске јединице, као интегралног дела Националног парка “Фрушка Гора”. Проглашењем за Национални парк простора Фрушке Горе и израдом Просторног плана и доношењем Закона о националним парковима утврђена је, у складу са наведеним циљевима, превасходна обавеза заштите природних, а тиме и шумских, екосистема у целини од било каквих угорожавајућих фактора. При томе, коришћење укупних потенцијала шума и ове газдинске јединице мора бити трајно, вишенаменско коришћење, уз рационалну заштиту и очување животне средине у целини.

Полазећи од основних критеријума и карактеристика зона заштите степена II и III у Закону о националним парковима, као и од критеријума (елемената) вредновања појединих функција шума на еколошкој основи, састојинама ове газдинске јединице је одређена основна намена, а тиме је ближе појединачно дефинисан циљ газдовања шумама.

Газдинска јединица налази се у режиму заштите II и III степена. На основу ове чињенице, циљеви газдовања шумама у овој газдинској јединици биће усклађени са Законом о националним парковима .

Сумирајући сва досадашња поглавља у основи газдовања шумама, а пре дефинисања општих и посебних циљева газдовања, дају се основне смернице и могућности унапређивања стања и функционално наменских одређења, за шуме и шумска станишта газдинске јединице. Основне поставке везане за унапређивање садашњег стања шума и шумских станишта састоје се у следећем:

1. Стабилизација садашњег стања по свим основама у правцу заустављања и спречавања свих негативних кретања и тенденција.
2. Унапређивање стања у могућем и планираном степену са датом динамиком за ово и наредна уређајна раздобља.

Стабилизација садашњег стања подразумева детаљно сагледавање услова средине, стање састојина по свим основама, анализу досадашњег газдовања уз оцену колико су састојине задовољиле тражене функционално наменске захтеве и ефекте газдовања. Такође, јако је битно колико су шуме и шумска станишта истински и практично представници посебних природних вредности и производно - заштитну функцију и намену. Стабилизација постојећег стања обухвата заустављање свих негативних кретања везаних за процесе урбанизације заснованих на противправним радњама као што је изградња инфраструктурних објеката, затим спречавање директног негативног дејства човека израженог кроз бесправне сече, изазивање пожара и других облика негативног деловања. Стабилизациони процеси и поступци односе се и на заустављање процеса девастације и деградације састојина и шумских станишта, преко реконструкционих поступака, неге састојина, повећања степена аутохтоности и др. Дефинисање оптималних стања шумских састојина везаних за функционално наменске захтеве и потребе, и планирано превођење од садашњих стања ка оптималним, такође је један од стабилизационих поступака.

Стабилизацијом постојећег стања шума и шумских станишта стварају се услови да се унапређивање укупног стања и вршење функционално наменских захтева постави по приоритетима и

захтевима:

- Одстрањивање и ублажавање свих наведених и могућих негативних кретања и тенденција исказаних преко предузимања репресивних мера, газдинских и других мера.
- Санирање негативних стања шумских састојина у планираном степену и обиму преко реконструкционо конверзионих поступака, мера неге и обнове састојина.
- Уважавање и поштовање услова и захтева везаних за заштићена природна добра
- Усаглашавање и решавање свих садашњих и могућих будућих конфликта и надлежности везаних за законске одредбе, просторно планску документацију и дефинисане функције и намене.
- Коришћење потенцијала и вредности газдинске јединице по принципу могућег и одрживог.
- Унапређење сарадње и комуникације са надлежним институцијама, предузећима и другим субјектима из области заштите животне средине, шумарства, и других разних области.
Наведене мере и радње на стабилизацији и унапређивању стања имаће краткорочан и дугорочан карактер преко општих, посебних циљева газдовања и мера за њихово остваривање, са сталном обавезом примене и контроле постигнутих ефеката.

3.2.1 ОПШТИ ЦИЉЕВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Општи циљеви газдовања шумама:

- заштита и стабилност шумских екосистема,
- санација деградираних шумских екосистема,
- обезбеђење оптималне обраслости,
- очување трајности и повећање приноса,
- повећање укупне вредности шума и њених општекорисних функција и
- увећање степена шумовитости.

У односу на полифункционално коришћење, општи циљеви деле се на:

- заштитни,
- социјални,
- производни.

Општи циљеви газдовања у овој газдинској јединици су:

1. Наменска целина „59“ – Национални парк II степена заштите:
 - заштита биодиверитета у Националном парку,
 - заштита верских, меморијалних и природних споменика (манастири, културно историјског и геолошког наслеђа,видиковаца, пећина...),
 - заштита и очување посебних природних одлика,
 - заштита и узгој дивљачи и остале фауне у Националном парку,
 - заштита изворишта, вода и водотока,
 - природи блиска производња дрвета и осталих производа из шуме у циљу полифункционалне оптимизације стања (не угрожавајући напред утврђене циљеве).
2. Наменска целина „60“ – Национални парк III степен заштите:
 - обезбеђивање оптималне обраслости,
 - очување трајности и повећање приноса,
 - очување и повећање укупне вредности шума,
 - развијање и јачање општекорисних функција шума,
 - природи блиска производња дрвета и осталих производа из шуме у циљу полифункционалне оптимизације стања (не угрожавајући напред утврђене циљеве).
3. Наменска цели „10“ - шуме и шумска станишта за производњу техничког дрвета
 - обезбеђивање оптималне обраслости,
 - очување трајности и повећање приноса,
 - очување и повећање укупне вредности шума,
 - развијање и јачање општекорисних функција шума,
 - производња кисеоника,
 - везивање CO₂ из атмосфере,
 - регулација климе,
 - регулација водног режима,
 - обезбеђивање станишта за биљке и животиње,
 - производња дрвета.

3.2.2 ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Посебни циљеви газдовања шумама према дужини времена потребног за оставрење планираних задатака или циљева могу бити :

- а) дугорочни циљеви (више уређајних периода),
- б) краткорочни циљеви (за један уређајни период).

3.2.2.1. БИОЛОШКО – УЗГОЈНИ ЦИЉЕВИ

Ради што потпунијег коришћења станишних услова, максималног повећања прираста и приноса и одржавања виталности шума, те остварења основне намене шума, спровођењем газдинских мера потребно је постићи следеће биолошке циљеве:

1) Газдински тип 2620 - Изданачке мешовите шуме китњака, сладуна и цера

Дугорочни циљ: у односу на квалитет станишта, обезбедити оптималан број најквалитетнијих стабала 120-150/ha (на лошијим бонитетима 150-200/ha) циљног пречника, на крају производног процеса правилно распоређених по површини.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (H < 3 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- редуковање броја изданачка/избојака,
- подржавање стабала семеног порекла,
- подржавање густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- подржавање жељеног састава и смесе врста (горски јавор, бели јасен, дивља трешња),
- уклањање непожељних врста (граба, ц.јасена, клена, итд.)

Фаза раног младика (H 3 – 8 m)

- очување и унапређење здравственог стања,
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (горски јавор, бели јасен, дивља трешња).

Фаза касног младика (H 8 – 15 m)

- наставак уклањања нежељеног предроста,
- контрола и регулисање смеше,
- уклањање преобладајућих стабала лошег квалитета,
- уклањање непожељних врста (граб, ц.јасен, клен, итд.).

Фаза средњедобних састојина (H 15 – 20 m)

- избор, обележавање и нега 120 до 150 стабала будућности (семеног и изданачког порекла) у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљинског прираста на жељеном нивоу, на растојању 6-7 m
- интензивирање дебљинског прираста кроз правовремене прореди одговарајуће јачине захвата,
- унапређење/неговање постојеће запремине.

Фаза дозревања (H > 20 – 24 m)

- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала, ради одржавања дебљинског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење/неговање постојеће запремине.

Фаза зрелости (H > 24 m)

- стварање нове квалитетне изданаčke састојине

Краткорочни циљ:

- Припрема очуваних изданаčkih састојина за конверзију селективним проредама;
- Попуњавање (комплетирање) недовољно природно подмлађених састојина;
- Извршити чишћење у младим природним састојинама;
- Уклањање конкурената стабала будућности.
- Обновљене површине ослободити застора стабала старе састојине;
- Настављање процеса обнављања;
- Нега младих, средњедобних и дозревајућих састојина одговарајућим мерама неге шума;

2) Газдински тип 2621 - Изданачке мешовите шуме хрстова-Високе мешовите шуме хрстова

Дугорочни циљ:

- зреле састојине које имају довољан број стабала доброг квалитета (>50/ha) преведу у високи узгојни облик - оплодном сечом кратког подмладног раздобља,
- састојине лошег квалитета на добром станишту заменити новом састојином – чиста сеча - пошумљавање/сетва,
- састојине лошег квалитета које није економски оправдано (могуће) превести у високи узгојни облик обнављају се чистом сечом на малим површинама,
- у средњедобним и дозревајућим састојинама спроводити селективну прореду са одабиром плус стабала.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Састојине овог ГТ доброг квалитета на средње до добро продуктивним стаништима

Изданачке састојине старости > 50 – 70 година

- избор одређеног броја најквалитетнијих плус стабала равномерно распоређених по састојини.

Изданачке састојине старости /зреле/ >70 до 90(100) година

- завршетак природног обнављања превођењем изданаčkih шума у шуме високог узгојног облика.

Састојине лошијег квалитета

Изданачке састојине старости > 50 – 70 година

- превођење изданаčkih шума у високе
- производња стабала нижих циљних пречника
- производња мањег броја плус стабала (45-55/ha)

Зреле изданачке састојине (старости > 70 до 90(100) година

- Завршетак природног обнављања превођењем изданаčkih шума у шуме високог узгојног облика.

Краткорочни циљ:

- Попуњавање (комплетирање) недовољно природно подмлађених састојина;
- Извршити чишћење у младим природним састојинама;
- Уклањање конкурената стабала будућности.
- Обновљене површине ослободити застора стабала старе састојине;
- Настављање процеса обнављања;
- Нега младих, средњедобних и дозревајућих састојина одговарајућим мерама неге шума;

3) Газдински тип 2721 - Издавачке мешовите шуме липа-Високе мешовите шуме липе и осталих лишћара

Дугорочни циљ: у односу на квалитет станишта, обезбедити оптималан број најквалитетнијих стабала 70-150/ha (на лошијим бонитетима 120-150/ha) циљног пречника, на крају производног процеса правилно распоређених по површини. Такође, циљ је и превођење издавачких састојина у високе састојине.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (H < 3 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- формирање и подржавање најквалитетнијег поника, односно подмлатка,
- одржавање густог склопа,
- подржавање адекватне смесе међу примешаним врстама,
- у мешовитим састојинама неопходно је формирати потребну мешовиту структуру,
- са одговарајућом бројношћу и врстом мешовитости главне и пратећих врста (јасен, граб, итд.).

Фаза раног младика (H 3 – 8 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- очување густог склопа храста китњака,
- очување мешовитости (јавор, јасен, трешња).

Фаза касног младика (H 8 – 14 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- очување густог склопа храста и пратећих врста (граб, јавор, јасен, трешња),
- регулисање мешовитости.

Фаза средњедобних састојина (H 14 – 20 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- постизање оптималних димензија крошњи најквалитетнијих стабала, кроз правилан одабир оптималног броја СБ;
- форсирање даљег неометаног раста и развоја стабала будућности храста китњака или високо вредних примешаних врста дрвећа;
- одржавање жељене мешовитости састојине;
- у квалитетно нехомогеним састојинама могуће је изабрати највиталнија / најквалитетнија стабла у групама.

Фаза дозревања (H > 20 – 24 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала, ради одржавања дебљнског прираста на жељеном нивоу,
- формирање састојинске ситуације која је блиска састојини припремљеној за обнову.

Фаза зрелости (H > 24 m)

- сеча стабала која су достигла циљни пречник и стабала лошијег квалитета,
- осигурати природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама букве (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања.

Краткорочни циљ:

- Попуњавање (комплетирање) недовољно природно подмлађених састојина;
- Извршити чишћење у младим природним састојинама;
- Уклањање конкурената стабала будућности.
- Обновљене површине ослободити застора стабала старе састојине;
- Настављање процеса обнављања;
- Нега младих, средњедобних и дозревајућих састојина одговарајућим мерама неге шума;

4) Газдински тип 2820 - Издавачке мешовите шуме ОТЛ

Дугорочни циљ: у односу на квалитет станишта, обезбедити оптималан број најквалитетнијих стабала, односно 200 до 240 стабала/ха (на лошијим бонитетима 260 до 300 стабала/ха) циљног пречника, на крају производног процеса правилно распоређених по површини.

Развојне фазе и третмани по фазама у састојинама издавачког порекла не разликују се од развојних фаза и третмана у састојинама високог узгојног облика (семеног порекла).

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (H < 3 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- редуковање броја избојака/изданака,
- подржавање стабала семенског порекла,
- подржавање густог склопа,
- у мешовитим састојинама неопходно је формирати потребну мешовиту структуру(јавор, бели јасен, дивља трешња),
- уклањање непожељних врста (јасика, клен, црни јасен, итд.).

Фаза раног младика (H 3 – 8 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- очување густог склопа ,
- очување мешовитости (јавор, бели јасен, трешња).

Фаза касног младика (H 8 – 14 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- избор стабала будућности пратећих врста,
- очување густог склопа главних и пратећих врста (граб, јавор, јасен, трешња),
- регулисање мешовитости.

Фаза средњедобних састојина (H 14 – 18 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- избор, обележавање и нега 200 до 240 стабала будућности (семеног и издавачког порекла) у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљинског прираста на жељеном нивоу, на растојању 6-8 m, на лошијим стаништима 260 до 300 стабала на растојању 5 до 7 m (форсирање даљег неометаног раста и развоја стабала будућности хрста китњака или високо вредних примешаних врста дрвећа;
- интензивирање дебљинског прираста кроз правовремене прореде одговарајуће јачине;
- унапређење/неговање постојеће запремине.

Фаза дозревања (H > 18 – 22 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,

- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала, ради одржавања дебљнског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење/неговање постојеће запремине.

Фаза зрелости (H > 24 m)

- сеча стабала која су достигла циљни пречник и стабала лошијег квалитета,
- осигурати природно подмлађивање,
- стварање нове квалитетне састојине

Краткорочни циљ:

- Уклањање конкурената стабала будућности.
- Нега младих, средњедобних и дозревајућих састојина одговарајућим мерама неге шума;

5) Газдински тип 2920 - Издавачке мешовите шуме багрема

Дугорочни циљ: у односу на квалитет станишта, обезбедити оптималан број најквалитетнијих стабала од 120 до 200/ha (на лошијим бонитетима од 180 до 200/ha) циљног пречника, на крају производног процеса правилно распоређених по површини.

Краткорочни циљ : Чистим сечама извршити обнову багрема у састојинама које су достигле оптималну опходњу;

6) Газдински тип 31210 – Висока мешовита шума борова

Дугорочни циљ : Дугорочни узгојни циљ у односу на мешовитост је учешће борова до 70% и осталих врста дрвећа до 30% (четинари, лишћари). Циљ неговања састојина представља избор и негу 100 до 150 стабала будућности/ha циљног пречника 40 до 50 cm, са деблом до 6-8 m, са довољно развијеним крошњама, чиме се омогућава производња високо квалитетног техничког дрвета великих димензија, у што краћем временском периоду. Борови се у младости треба развијати у густом склопу, јер ако расте без бочне конкуренције суседних стабала, тежи да формира веома граната стабла лошег квалитета. Младу састојину борова у фази подмлатка и раног младика треба држати у великој густини, са снажном међусобном конкуренцијом како би се стабла борова најбоље очистила од доњих грана и постигла жељене димензије дебла чистог од грана. Састојине борова је потребно извршити кресање грана до висине 6-8m како би се што раније добило право и од грана чисто будуће дебло на стаблима будућности.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка [H до 3 m]

- очување и унапређење здравственог стања,
- **у овој фази углавном нема великих интервенција**
- подржавање најквалитетнијег подмлатка,
- подржавање густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- подржавање жељеног састава и смесе врста (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),
- уклањање пионирских брзорастућих врста (бреза, јасика, ива)
- регулисање порекла.

Фаза раног младика [H= >3 m – 8 m]

- очување и унапређење здравственог стања,
- интервенције су у овој фази углавном минималне
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,

- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (горски јавор, буква, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија).

Фаза касног младика [H > 8-12 m]

- очување и унапређење здравственог стања,
- Интервенције у овој фази су углавном минималне
- избор стабала будућности код примешаних врста (четинари, јавор, јасен, трешња, храст, буква),
- очување густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (регулисање смесе путем очувања група (четинара, јавора, јасена, трешње, храста, букве),
- очување и унапређење здравственог стања.

Средњедобна састојина [H = >12 (14)-22 m]

- избор, обележавање и нега 140 до 180 стабала будућности по хектару у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљинског прираста на жељеном нивоу,
- интензивирање дебљинског прираста кроз правовремене прореди одговарајуће јачине захвата,
- постизање адекватних димензија крошњи најквалитетнијих стабла, удео круне изнад 30%,
- растојање између стабала будућности 8-10 метара

Фаза дозревања [H > 22 – 26 m]

- наставити „ослобађање” СБ уклањањем главних конкурента,
- уклањање најмање 2 – 1 најјачих конкурента СБ, а по потреби и у наредном уређајном периоду наставити са негом СБ, уклањањем најмање 1-0, 5 најјачих конкурента СБ,
- интензитет сече од 60 до 80% од прираста,
- уклањање оштећених и болесних стабала ради побољшања квалитета и виталности састојине,
- почетак уклањања четинара који су достигли циљни пречник.

Фаза зрелости [H > 26 m, D >= 50+ cm у зависности од циљног пречника]

- сеча стабала која су достигла циљни пречник и стабала лошијег квалитета,
- осигурати природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама борова (горски јавор, буква, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања.

7) Газдински тип 2410 – Високе мешовите шуме лужњака

ЦИЉ: у односу на квалитет станишта, обезбедити оптималан број најквалитетнијих стабала до 80/ha (90, 100) на крају производног процеса правилно распоређених по површини са циљним пречником >70 (>60, >50)cm.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка [H=0,2-2(3) m]

- Подфаза: рани подмладак [H= do 0,8 (1) m]

Ову подфазу карактерише интензивно спровођење мера неге и заштите, иако је у овом периоду подмладак најбројнији и најгушћи. Мере неге (осветљавање) се интензивирају у циљу стварања услова за неометан раст у висину храста, чиме ова врста дрвећа висином надраста конкуренте, који га у овој фази, зависно од састава, могу значајно угрозити.

Узгојни циљ:

- заштита и унапређење здравственог стања,
- формирање и подржавање најквалитетнијег поника, односно подмлатка,
- одржавање густог склопа
- подржавање адекватне смесе међу примешаним врстама.

1. Подфаза: касни подмладак [H= >0,8(1) - 3 m]

Ова фаза се јавља у периоду када је уочљив излазак храста по висини из зоне зељастих биљака и када се појављују конкуренти из категорије жбунастих и дрвенастих врста. Јединке ових врста својим интензивнијим прирастом у висину угрожавају храст лужњак, па је у циљу даљег успешног раста храста потребно интензивно спроводити мере неге (осветљавање), најчешће 1 годишње или 1 у две године.

Узгојни циљ:

- заштита и унапређење здравственог стања,
- стварање услова за правилан даљи раст и развој младе састојине,
- одржавање густог склопа,
- у мешовитим састојинама неопходно је формирати потребну мешовиту структуру, са одговарајућом бројношћу и врстом мешовитости главне и пратећих врста (јасен, граб).

Фаза раног младика [H= >3 m - 12 m]

У овој фази се проводи даља нега (осветљавање/чишћење) и то 2-3 у пута у уређајном периоду, ради уклањања јединки непожељних дрвенастих врста, лоших јединки храста лужњака, евентуално и пузавица. У овој фази на најбољим стаништима најчешће кулминира висински прираст, те је и процес диференцирања стабала у висину најинтензивнији.

Узгојни циљ:

- заштита и унапређење здравственог стања,
- очување густог склопа храста,
- очување мешовитости (јасен, граб).

Фаза касног младика [H= >12 - 17 m]

У овој фази се јасно уочавају разлике појединих стабала храста (групично или стаблично) по висини, дебљини, правости, чистоћи од доњих грана, облику крошње. У овој фази уклањају се јединке непожељних дрвенастих врста и лоших јединки храста лужњака. На основу наведених разлика у овом периоду, али и чињенице да је издвајање стабала будућности (СБ) и уклањање његових конкурената најцелисходније спроводити у старости када кулминира висински прираст или непосредно након тога (када је најинтензивнији прираст бочних и вршне гране), у овој фази се врши издвајање кандидата за стабла будућности.

Узгојни циљ:

- заштита и унапређење здравственог стања,
- очување густог склопа храста и пратећих врста (граб и јасен),
- регулисање мешовитости.

Средњедобна састојина [H= >17 - 25 m]

У овој фази најважнији је избор оптималног броја СБ и одржавање слободног простора за раст њихових крошњи, уклањањем највиталнијих конкурената (стабла будућности требају расти без засене најјачих конкурената). Приликом претходних захвата у доба младика одабрана су ПСБ и уклоњени њихови први конкуренти. На тај начин, једним делом је просторни распоред СБ већ одређен. У овој фази се, коначним одабиром СБ, коригују евентуалне "грешке" (изгубљен статус доминантног стабла, оштећење, неправилан просторни распоред и слично), које су настале приликом одабира ПСБ.

Узгојни циљ:

- заштита и унапређење здравственог стања,

- постизање оптималних димензија крошњи најквалитетнијих стабла, кроз правилан одабир оптималног броја стабала будућности;
- форсирање даљег неометаног раста и развоја стабала будућности храста лужњака или високо вредних примешаних врста дрвећа;
- одржавање жељене мешовитости састојине;
- у квалитетно нехомогеним састојинама могуће је изабрати највиталнија/најквалитетнија стабла у групама.

Фаза дозревања [H = >25 - 30 m; DBH 35 - 70 cm]

Смернице за газдовање у овој развојној фази се не разликују значајно од смерница за газдовање средњодобним састојинама. Разлика је у томе, што дозревајуће састојине имају мањи број стабала свих врста по јединици површине и јачина захвата је мања него код средњодобних састојина. У овим састојинама дознака је сконцентрисана, углавном, на стабла доминантне врсте и то у циљу одржавања постављеног равномерног просторног распореда стабала будућности, даље ширење крошњи и увећање дебљинског прираста.

Узгојни циљ:

- заштита и унапређење здравственог стања,
- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала, ради одржавања дебљинског прираста на жељеном нивоу,
- формирање састојинске ситуације која је блиска састојини припремљеној за обнову.

Фаза зрелости [H> 30 m, D> 70 cm у зависности од циљног пречника]

У овој фази потребно је уклонити матичну - постојећу састојину, али истовремено и створити услове за обнову и настанак будуће састојине. На месту посечене, искоришћене шуме, нова шума може се обновити на два начина: природним путем из семена зрелих стабала, вештачким путем подсејавањем семеном/жиром или пошумљавањем/попуњавањем садницама и најчешће комбинацијом природног и вештачког начина садњом садница, сетвом семена. Обнављање се врши оплодним сечама кратког периода обнављања.

Узгојни циљ:

- остварити максималан принос по количини и квалитету,
- завршетак продукционог периода и обнове састојине,
- осигурати квалитетно природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама храста (јасен, трешња),
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања.

8) Газдински тип 1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе

Дугорочни циљ: У односу на квалитет станишта, обезбедити оптималан број најквалитетнијих стабала са циљаним пречником у зависности од станишта за овај ГТ се креће од 38 до 42 cm и више на бољим стаништима.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка (H < 5 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- нега састојина. Фаза раног младика (H 5 – 10 m)
- заштита и унапређење здравственог стања.
- спровођење неге (уклањање непожељних врста, лошијих јединки врбе, јасике, јове).

Фаза касног младика (H 10 – 16 m)

- заштита и унапређење здравственог стања.

Фаза средњедобних састојина (H 16 – 22 m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- У овој фази најважнији је избор оптималног броја СБ и одржавање слободног простора за раст њихових крошњи, уклањањем највиталнијих конкурената (стабла будућности требају расти без засене најјачих конкурената).

Фаза дозревања ($H \Rightarrow 20 - 28$ m DBH 35 – 50 cm)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљинског прираста на жељеном нивоу.

Фаза зрелости ($H > 28$ m, $D > 40$ (50) cm у зависности од циљног пречника)

- остварити максималан принос по количини и квалитету,
- завршетак продукционог периода и обнове састојине,
- оставити хабитатна стабла и групе стабала у састојини и након завршетка производног процеса ради повећања биодиверзитета састојине.

9) Газдински тип 2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ

Дугорочни циљ: у односу на квалитет станишта, обезбедити оптималан број најквалитетнијих стабала 100 до 120/ha (на лошијим бонитетима 120 до 140/ha) циљног пречника (40 – 35 cm), на крају производног процеса правилно распоређених по површини.

Узгојни циљеви по узгојним групама

Фаза подмлатка ($H < 3$ m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- формирање и подржавање најквалитетнијег поника, односно подмлатка,
- одржавање густог склопа,
- подржавање адекватне смесе међу примешаним врстама,
- у мешовитим састојинама неопходно је формирати потребну мешовиту структуру, са одговарајућом бројношћу и врстом мешовитости главне и пратећих врста (јасен, граб, итд.).

Фаза раног младика ($H 3 - 8$ m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- очување густог склопа храста китњака,
- очување мешовитости (јавор, јасен, трешња).

Фаза касног младика ($H 8 - 14$ m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- очување густог склопа храста и пратећих врста (граб, јавор, јасен, трешња),
- регулисање мешовитости.

Фаза средњедобних састојина ($H 14 - 20$ m)

- заштита и унапређење здравственог стања,
- постизање оптималних димензија крошњи најквалитетнијих стабала, кроз правилан одабир оптималног броја СБ;
- форсирање даљег неометаног раста и развоја стабала будућности храста китњака или високо вредних примешаних врста дрвећа;
- одржавање жељене мешовитости састојине;
- у квалитетно нехомогеним састојинама могуће је изабрати највиталнија / најквалитетнија стабла у групама. Фаза дозревања ($H > 20 - 24$ m)
- заштита и унапређење здравственог стања,
- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала, ради одржавања дебљинског прираста на жељеном нивоу,

- формирање састојинске ситуације која је блиска састојини припремљеној за обнову. Фаза зрелости ($H > 24 \text{ m}$)
- сеча стабала која су достигла циљни пречник и стабала лошијег квалитета,
- осигурати природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама (горски јавор, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања.

Производни циљеви

Сви производни циљеви одређују се за газдинске типове у којима се изводе сече.

Дугорочни:

- обезбедити што је могуће веће количине техничког дрвета најбољег квалитета за даљу прераду, облог техничког дрвета за подмирење локалног и ширег тржишта, огревног дрвета, коришћењем грађевине и дрвета слабијег квалитета;
- производња и прикупљање осталих шумских производа (гљиве и лековито биље).

Краткорочни

- после сваке интервенције састојине треба да постану виталније, квалитетније, стабилније и производно вредније;
- потпуно и рационално коришћење посеченог дрвета, израдом што више највреднијих сортимената и редуковање отпада на минимум.

Техничко-организациони циљеви

Предуслов обезбеђења услова за остварење биолошких и уређајних циљева је обавезно обезбеђивање следећих техничко-организационих циљева:

- уводити савремену механизовану високопродуктивну технологију у свим фазама рада;
- побољшати организацију рада у складу са захтевима савремене технологије;
- извршити оптималну концентрацију радова и средстава за њихово извођење;
- одржавање просека ради обезбеђења потпунијег наменског коришћења;
- побољшати услове рада;
- побољшати ниво знања и стручности радника како би могли удовољити захтевима технолошки савременог радног процеса;

Уређајни циљеви

Правилним избором и спровођењем газдинских мера тежиће се постизању оптималног стања шума ради омогућавања трајног остваривања намене шума. Постизању и одржавању нормалног размера добних разреда на нивоу свих шума којима газдује власник ове газдинске јединице, тежити као главном дугорочном циљу газдовања, у мери колико то дозвољавају састојинске прилике и узгојне потребе. Логичним просторним распоредом врста дрвећа и састојинских облика обезбедити услове за максимално коришћење производних и других капацитета шума.

3.3. МЕРЕ ЗА ПОСТИЗАЊЕ ЦИЉЕВА ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

3.3.1 Узгојне мере

Основне мере за остваривање циљева газдовања шумама узгојне природе своде се на избор: система газдовања, структурног и узгојног облика, сеча обнављања и коришћења, врста дрвећа и начина неге.

Избор система газдовања

С обзиром на основне намене комплекса и карактеристике шумских екосистема треба тежити **састојинском газдовању** у састојинама различитих храстова, липе, багрема и у вештачки подигнутим састојинама и то у следећим газдинским типовима: 1210, 2410, 2620, 2621, 2721, 2810, 2820, 2920, 31210.

Избор структурног и узгојног облика

Основни узгојни облик којем дугорочно треба тежити на укупном простору Националног парка јесте висока шума (независно од начина обнове, природним-приоритетним или вештачким-изнуђеним путем). Полазећи од стварних станишних прилика, састојинских прилика (затеченог стања) и карактеристика врста дрвећа које их граде то је **висока шума настала оплодном сечом кратког подмладног раздобља до 20 година**. Како је доминантан део површина изданачког порекла и у фази зрелости тешко је, из функционалних и практичних разлога, предвидети једнократну (у оквиру десетогодишњег планског периода) замену затеченог узгојног облика (на овим површинама) оптималнијим. Реална прогноза времена за које је могуће извршити конверзију већег дела

површина ових шума у високи узгојни облик јесте 40 година.

У складу са одређењима везаним за избора типа гајења и карактеристикама најзаступљенијих врста дрвећа (различити храстови и липа), прописује се:

- за састојине храстова (чисте и мешовите) **једнодобна шума**,
- за састојине липе (чисте и мешовите) **једнодобна шума**,
- за састојине багрема (чисте и мешовите) **једнодобна шума**.
- вештачки подигнуте састојине борова (чисте и мешовита) **једнодобна шума**.
- Вештачки подигнуте састојине топола **једнодобна шума**

Избор сеча обнављања и коришћења

Од изабраних начина обнављања зависи и структура будућих састојина и целокупни газдински поступак, елементи за сва планска разматрања и поступак за одређивање приноса и обезбеђење трајности приноса, односно функционалне трајности. Начин обнављања пре свега зависи од биолошких особина врста дрвећа које граде састојину, особина станишта и економских прилика. За шуме газдинске јединице у овом уређајном периоду одређује се следећи начин обнављања и коришћења:

- за састојине храстова (изданацке и високе) **оплодне сече кратког подмладног раздобља**,
- за састојине липе (изданацке и високе) **оплодне сече кратког подмладног раздобља**,
- за састојине багрема (изданацке и вештачке) **обнављање котличењем**,
- средњедобне и дозревајуће (једнодобне изданацке, високе и вештачке) **селективне прореди**.
- за све састојине у којима је потребно поправити здравствено стање **узгојно санитарна сеча**.
- за зреле састојине топола **чиста сеча**.

Избор врста дрвећа

Због очувања примарног састава екосистема Законом је забрањено уношења врста дрвећа страних ороклиматским условима овог подручја, а нарочито егзота. Избор врста дрвећа у овој газдинској јединици ослања се на типолошку припадност појединих локалитета, посебно обешумљених делова које треба пошумити. Основне врсте дрвећа при томе су: китњак, цер, лужњак, граб, липе, док се друге аутохтоне врсте дрвећа које се и сада налазе у чистим или мешовитим састојинама овог шумског комплекса задржавају у затеченом обиму. Изузетак од оваквог одређења могу бити површинском ерозијом уништена земљишта на којима се мора стартовати са пионирским врстама дрвећа (багремом), да би се по заустављању негативних процеса извршила њихова супституција аутохтоним врстама.

Избор начина неге

Избор начина неге условљен је затеченим стањем (старошћу и развојном фазом, структурном изграђеношћу, врстом дрвећа, очуваношћу и досадашњим узгојним поступком), као и основном наменом сваке састојине појединачно. Полазећи од претходних одредница основни начин неге састојина ове газдинске јединице током наредног уређајног периода биће: осветљавање подмлатка, чишћење, попуњавање у природно обновљеним састојинама, прореди у средњедобним састојинама, узгојно - санитарне прореди.

3.3.2. Уређајне мере

Мере уређајне природе у конкретним састојинским приликама обухватају одређивање дужине трајања подмладног раздобља, опходње, конверзионог раздобља у изданацким шумама и однос обрасле и необрасле површине.

Одређивање подмладног раздобља

С обзиром на ранија одређења за високу шуму кратког до средње дугог подмладног раздобља, усваја се опште подмладно раздобље од **10-20 година**.

Одређивање опходње

Полазећи од затеченог стања шума, њихове основне намене и низа других фактора, утврђена је оријентациона опходња за основне врсте дрвећа:

- лужњак високог порекла 140 год.
- китњак, буква, сладун високог порекла 120 год.
- цер, липа високог порекла 100 год.
- китњак (у очуваном и квалитетним изданацким састојинама које се природним путем могу превести у високи узгојни облик) 80 год.
- буква (у очуваном и квалитетним изданацким састојинама које се природним путем могу превести у високи узгојни облик) 80 год.
- медунац, цер, сладун, граб изданацког порекла 80 год.
- липа изданацког порекла 80 год.
- багрем 40 год.
- топола 25 год.
- врба 25 год.

Одређивање конверзионог раздобља

Како се као основни узгојни облик на укупној површини Националног парка прописује висока шума, оријентационо је утврђена дужина трајања конверзионог раздобља за све категорије

изданаких шума тврдих лишћара у режимима заштите II и III степена од 40 година.

При утврђивању дужине трајања конверзионог раздобља уважавана је старосна структура и степен очуваности састојина појединих газдинских класа.

Однос обрасле и необрасле површине

Основни функционални захтев у противерозионој улози шуме огледа се у потпуној обраслост укупне продуктивне површине газдинске јединице. При томе, мора се водити рачуна о затеченом стању и квалитету обраслих површина у смислу густине, старости и здравственог стања шума. Како садашња величина необраслих површина не представља значајнији проблем у газдинском смислу, ове површине ће се и у наредном уређајном периоду одржати у истом стању (као необрасле).

4.0. ПЛАНОВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА

4.1. ПЛАНОВИ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

Планови газдовања шумама су урађени након детљаног увида и стања и потребе сваког одсека.

4.1.1 ПЛАН ГАЈЕЊА ШУМА

Овим планом обухваћени су радови на обнови шума, њиховој нези и на поправци здравственог стања, највећим делом у газдинским класама изданаких, чистих и мешовитих састојина основних врста дрвећа липе, цера, граба, багрема.

4.1.1.1. ПЛАН ОБНАВЉАЊА И ПОДИЗАЊА НОВИХ ШУМА

Планом обнављања шума обухваћена је знатно мања површина од реално потребне. Разлог овоме треба тражити у нерешеним стратешким проблемима везаним за широку амплитуду између стања шума, које карактерише изданачко порекло и доминантна развојна фаза (фаза зрелости-разградње), и функционалног оптимума у Националном парку као целини, а према томе и у овој газдинској јединици као његовом интегралном делу.

Структура и обим радова на обнављању шума дати су у даљим табеларним приказима.

Табела 44. План радова на гајењу шума по газдинским типовима

Газдински тип	101. Припрема за пошумљавање меких лишћара		115. Селективно тарупирање подраста ручно		214. Размеравање и обележавање		218. Бушење рупа машински (плитка садња)		311. Обнављање природним путем оплодним сечама		318. Вештачко пошумљавање тополом плитком садњом		412. Попуњавање природно обновљених површина садњом		415. Попуњавање вештачки подигнутих плантажа		Укупно	
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1210	5,93	5,93			5,93	5,93	5,93	5,93	5,93	5,93	5,93	5,93			1,19	1,19	30,84	30,84
2620			11,54	11,54					11,54	11,54			3,46	3,46			26,54	26,54
2721			48,49	48,49					48,49	48,49			14,55	14,55			111,53	111,53
2820			28,10	28,10					28,10	28,10			8,43	8,43			64,63	64,63
Укупно:	5,93	5,93	88,13	88,13	5,93	5,93	5,93	5,93	94,06	94,06	5,93	5,93	26,44	26,44	1,19	1,19	233,54	233,54

Овим планом планирани су радови на : 101-припрема за пошумљавање меких лишћара на 5,93 ha, 115 -селективно крчење подраста ручно на 88,13 ha, 214-размеравање и обележавање на 5,93 ha, 218 – бушење рупа машински на 5,93 ha, 311- обнављање природним путем оплодним сечама планирано је 94,06 ha, 318- вештачко пошумљавање тополом плитком садњом на 5,93 ha , 412- попуњавање природно обновљених површина садњом планирано је 26,44 ha, 415- попуњавање вештачки подигнутих плантажа садњом планирано је на 1,19 ha.

4.1.1.2. ПЛАН СЕМЕНСКЕ И РАСАДНИЧАРСКЕ ПРОИЗВОДЊЕ

Табела 45. План семенских и расадничарских потреба

Врста рада	Врста	Јединица	Број (ком.)
412. Попуњавање природно обновљених површина садњом	Саднице Цер	ком	2.469
412. Попуњавање природно обновљених површина садњом	Саднице Сладун	ком	4.593

Врста рада	Врста	Јединица	Број (ком.)
412. Попуњавање природно обновљених површина садњом	Саднице Трешња	ком	56
412. Попуњавање природно обновљених површина садњом	Саднице Мечија леска	ком	1.322
412. Попуњавање природно обновљених површина садњом	Саднице Бели јасен	ком	3.315
412. Попуњавање природно обновљених површина садњом	Саднице Млеч	ком	2.793
412. Попуњавање природно обновљених површина садњом	Саднице I214	ком	3949
Укупно ГЈ			18.496

Планирано је попуњавање на површини од 33,56 ха са садницама цера, сладуна, трешње, мечије леске, белог јасена, млеча и тополе I214 у количини од 18.496 комада што је око 551 ком/ха. Уколико на тржишту се не буду могле наћи потребне количине наведених врста могу се користити и друге аутохтоне врсте, као што су нпр. различите воћкарице – брекиња, јаребика, трешња, затим и друге врсте горски јавор итд. С обзиром да је тешко предвидети успех попуњавања, уколико се укаже потреба за додатним попуњавањем то се може извршити у омеру, количини и навратима већим од планираних овом основном газдовања шумама, а која ће бити пројектована унутар извођачког пројекта.

4.1.1.3. ПЛАН НЕГЕ ШУМА

Овај план обухвата радове на нези шума, од момента подмлађивања састојина, па до фазе дозревања за сечу, а у складу са затеченим састојинским стањем и функционалним потребама. У складу са овом констатацијом усвојено је опредељење да све састојине треба штитити и неговати полазећи од њиховог садашњег стања, основне намене и карактеристика станишта на којем се налазе.

Табела 46. План неге шума

Газдински тип	511. Осветљавање подмладка ручно		522. Кресање грана		524. Пинцирање		526. Чишћење у младим природним састојинама		532. Прореди у вештачки подигнутим шумама		535. Узгојно - Санитарне прореди		539. Међуредна обрада тарупирањем		Укупно		
	ха																
1210			5,93	17,79	5,93	5,93								5,93	17,79	17,79	41,51
2410											2,02	2,02				2,02	2,02
2620	11,54	11,54									48,34	48,34				59,88	59,88
2621									6,44	6,44	23,11	23,11				29,55	29,55
2721	48,49	96,98					27,71	27,71			18,40	18,40				94,60	143,09
2820	28,10	56,20														28,10	56,20
Укупно:	88,13	164,72	5,93	17,79	5,93	5,93	27,71	27,71	6,44	6,44	91,87	91,87	5,93	17,79	231,94	332,25	

На основу исказане потребе планирани су следећи радови на нези шума : 511 – Осветљавање подмлатка на 164,72 ха, уколико се у појединим састојинама укаже потреба за још додатним осветљавањем подмлатка то се може извршити, а све потребне информације биће дефинисане унутар извођачког пројекта газдовања шумама. Кресање грана је планирано на 17,79 ха, пинцирање је планирано на 5,93 ха, чишћење у младим природним састојинама је планирано на 27,71 ха, прореди у вештачки подигнутим шумама на 6,44 ха, узгојно-санитарне прореди на 91,87 ха, међуредна обрада тарупирањем на 17,79 ха.

4.1.2 ПЛАН ЗАШТИТЕ И ЧУВАЊА ШУМА

Заштита шума Националног парка “Фрушка Гора” трајан је и основни задатак у оквиру обављања редовних делатности на унапређивању стања, нези, заштити и уређењу парка. Тиме су утврђени радови и обавезе на заштити шума и ове газдинске јединице као саставног дела обухвата националног парка. Сви негативни чиниоци који делују на овај комплекс морају се пратити, контролисати и у случају јачег негативног дејства стручним деловањем одмах елиминисати. Резултат заједничког деловања ових негативних чинилаца на шумске екосистеме у овој газдинској јединици јесте спорадично сушење шума. Сви облици заштите, због угрожености комплекса, представљају планску и јединствену целину, уз уважавање специфичности планираних мера у појединим деловима комплекса на који се односе.

4.1.2.1. План заштите од штетних инсеката и биљних болести

План заштите од штетних инсеката и биљних болести је тешко прецизно утврдити за дужи период, јер је немогуће дугорочно прогнозирати који ће се све инсекти и биљне болести јавити и у ком степену градације. Из тог разлога у наредном уређајном периоду изводиће се и читав низ превентивних мера:

- мониторинг појаве сушења шума по интензитету и правцу ширење на површини од 357,09 ha,
- мониторинг штеточина ентомолошког и фитопатолошког порекла како би се извршила прогноза напада и правовремено планирале и организовале одговарајуће мере у условима евентуалне градације на површини од 357,09 ha,
- даље развијање и унапређивање извештајне и дијагнозно-прогнозне службе,
- повремена едукација инжењера, техничара и лугара за препознавање штетних инсеката,
- довођење сечишта у ред и санирање потенцијалних жаришта сипаца, поткорњака и других секундарних инсеката, укључујући и правовремено постављање и контролу ловних стабала за сипце и поткорњаке,
- уклањање из састојине стабала А4 (сува), Аз (више од 70 % сувих грана) и А2 (суховрха) категорије,
- уклањање стабла са жбуновима имеле (храст) и попуњавање ових површина,
- сасецање стабљика бршљана у приданку 40 ha/10 година,
- спречавање појаве пепелнице на природном подмладку у првим годинама развоја.
- одржавање путних појаса и проходности саобраћајне инфраструктуре : 8,32 km.

У случају потребе изводиће се репресивне мере сузбијања болести и штеточина, али њихов обим није конкретно планиран по одсесима из разлога што није могуће плански предвидјети обим ових радова.

4.1.2.2. План заштите шума од стоке

План заштите шума од стоке спроводити кроз меру забране испаше нарочито у културама и младим састојинама. У случају да није могуће успешно спроводити мере заштите потребно је обезбедити појачан надзор чуварске службе.

4.1.2.3. План заштите шума од дивљачи

У шумама ове газдинске јединице нема значајнијих оштећења од стране дивљачи. Мере заштите проводити кроз регулисање бројног стања, додатне исхране и др.

4.1.2.4. План заштите шума од човека

Штете од човека у овој газдинској јединици углавном се свде на бесправну сечу, а ређе на оштећивање младих састојина. Да би се ове штете што више елиминисале потребно је предузети следеће мере:

- ефикасност и бројност чуварске службе држати на потребном нивоу;
- околном становништву омогућити сакупљање дрвног остатка и куповину огревног дрвета;
- на видним местима истаћи упозорење о потреби чувања младих засада од оштећивања;
- повећати сарадњу са локалним органима унутрашњих послова и шумарском инспекцијом;
- повећати сарадњу са инспекцијским службама.

4.1.2.5. План заштите шума од пожара

Највећа опасност од пожара прети у периоду раног прољећа и касна сува јесен када се јавља велика количина суве траве лако запаљиве. Нарочито од пожара су угрожене шуме у близини насеља и приватних ливада гдје се обично врши паљење непокошене траве . Мере заштите шума од пожара нарочито треба интензивирати у напред наведеним периодима када и прети највећа опасност, а које би се састојале у следећем :

- строго водити рачуна о шумском реду,
- поставити и одржавати противпожарне табле,
- организовати дојавну службу,
- семинари, обуке о против пожарној заштити,
- противпожарна заштита мерама пропаганде,
- одржавање противпожарних путева у функционалном стању,
- одржавање просека у функционалном стању.

4.1.3 ПЛАН КОРИШЋЕЊА ШУМА

Овим планом обухваћено је коришћење производног потенцијала станишта и шумских екосистема у виду неколико категорија производа: дрвета, осталих производа из шуме, ловне фауне, шумских плодова, семена и лековитог биља. План коришћења дрвета као основног шумског производа, односно принос у дрвету утврђен је по методу умереног састојинског газдовања, модификованог и прилагођеног стварним састојинским приликама, карактеристикама станишта и режиму коришћења. При изради овог плана посебно се водило рачуна о следећим моментима:

1. глобалној намени комплекса и основној намени његових појединих делова, као елементу који опредељује и диктира режим коришћења,
2. стању састојина у време уређивања с аспекта порекла, очуваности, зрелости за сечу и степена обновљености,
3. здравственом стању састојина.

Полазећи од анализе претходних карактеристика шума ове газдинске јединице утврђен је обим коришћења у функцији даље поправке затеченог стања састојина у целини, а са циљем што потпунијег обезбеђивања приоритетних функција шумског комплекса.

4.1.3.1. ПЛАН СЕЧА ОБНАВЉАЊА ШУМА (ГЛАВНИ ПРИНОС)

Иако се функционална трајност сагледава на нивоу подручја (Фрушка Гора), расположиви подаци за ову газдинску јединицу указују да би коришћење у овом периоду свих зрелих састојина за сечу значило нарушавање поменуто трајности. Осим тога, досадашње газдовање указује и на недовољну способност да се проблем конверзије изданачких шума у високе на адекватан начин реши, услед чега је стање шума овакво какво јесте. Имајући у виду фактичку старост састојина (зрелост за сечу) и њихово тренутно стање (порекло, степен очуваности, склопљеност, захваћеност процесом сушења и др.) као и приоритетну намену, планиране су сече обнављања. Дакле, узети су у обзир следећи параметри:

- у газдинској јединици доминирају изданачке шуме,
- у газдинској јединици доминирају зреле и презреле састојине,
- у појединим састојинама констатован је природни подмладак,

Планом сеча обнављања обухваћене су само састојине у којима је коришћење неодложно, пре свега због лошег здравственог стања, састојине у којима је присутан обилан природни подмладак и састојине које су у таквом степену разређене (или деградирани) да не испуњавају функционални минимум у оквиру утврђених облика коришћења у којима је обнављање започето, те састојине које су значајно претрпеле негативне ефекте од олујног ветра 2023. године.

Главни принос одређен је по методу умереног састојинског газдовања. Метод умереног састојинског газдовања у овом случају на најповољнији начин регулише обим и избор састојина за сечу. При томе је метод добних разреда главни критеријум за обим коришћења и регулатор трајности приноса, а састојинско газдовање је критеријум за избор састојина за сечу. Сечама обнављања су обухваћене зреле састојине и састојине које ће у овом уређајном раздобљу достићи зрелост за сечу на основу старости.

Табела 46. План сеча обнављања

Газдински тип шуме	Површина	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
	P	V	Iv	по / ha	на целој површини	по V	по Iv
	ha	m ³	m ³	m ³	m ³	%	%
31 - Чиста сеча							
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1.971,2	51,7	326,9	1.938,7	98,4	375,3
10 - производња дрвета	5,93	1.971,2	51,7	326,9	1.938,7	98,4	375,3
Укупно	5,93	1.971,2	51,7	326,9	1.938,7	98,4	375,3
43 - Оплодна сеча (оплодни и завршни сек) кратког периода за обнављање							
2620 - Изданачке мешовите шуме хрстова	11,54	1.333,0	18,0	76,0	876,7	65,8	486,9
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	29,48	3.348,9	47,4	73,5	2.167,8	64,7	457,4
2820 - Изданачка мешовите шуме ОТЛ	27,21	3.654,2	48,7	57,8	1.571,6	43,0	322,6
59 - Национални парк - II степена заштите	68,23	8.336,1	114,1	67,7	4.616,1	55,4	404,5
2721 - Изданачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	19,01	2.005,8	27,5	70,0	1.330,2	66,3	482,9
2820 - Изданачка мешовите шуме ОТЛ	0,89	170,8	1,8	141,9	126,3	74,0	721,6
60 - Национални парк - III степена заштите	19,90	2.176,6	29,3	73,2	1.456,5	66,9	497,2
Укупно	88,13	10.512,8	143,4	68,9	6.072,7	57,8	423,4
УКУПНО	94,06	12.483,9	195,1	85,2	8.011,4	64,2	410,7

Газдински тип шуме	Површина	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
	P	V	Iv	по / ha	на целој површини	по V	по Iv
	ha	m ³	m ³	m ³	m ³	%	%
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1.971,2	51,7	326,9	1.938,7	98,4	375,3
2620 - Издавачке мешовите шуме храстова	11,54	1.333,0	18,0	76,0	876,7	65,8	486,9
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	48,49	5.354,8	74,9	72,1	3.498,0	65,3	466,8
2820 - Издавачка мешовите шуме ОТЛ	28,10	3.825,0	50,5	60,4	1.697,9	44,4	336,4
УКУПНО	94,06	12.483,9	195,1	85,2	8.011,4	64,2	410,7

Чиста сеча планирана је на површини од 5,93 ha у састојинама вештачки подигнутих топола. Обновљање оплодним сечама кратког подмладног раздобља планирано је површини од 88,13 ha и приносом од 6072,7 m³. Интензитет по запремини је 57,8 % , док је по запреминском прирасту 423,4 %. Интензитети су већи јер је унутар радне површине 62,20 ha оплодно -завршни сек који је повукао веће интензитета па је и просечни интензитет већи. Интензитети су велики (оплодне сече) јер се ради о интензитету директно везаном за радне само површине , а не о интензитету у односу на укупну запремину и запремински прираст по газдинским типовима унутар газдинске јединице, нити на укупну запремину и запремински прираст читаве газдинске јединице. Ако бисмо посматрали на нивоу читаве газдинске јединице интензитет по запремини у односу на укупну запремину газдинске јединице је 13,1 % , а на укупан прираст газдинске јединице 77,4 % . Овде се ради о сечама обновљања, у првом су ту састојине које су природно обновљене у којима ће се проводити оплодно -завршни сек или састојине којима је стање значајно нарушено олујним ветром (прекинут склоп, девастиране), те као такве су ушле у план, те путем попуњавања, мерама обновљања једино могу да се унапреде, затим састојине у којима се настављају радови на започетој обнови. Овакав план је и последица приказа добних разреда гдје смо већ рекли да се највећи дјелом ради о зрелим и презрелим састојинама, те се требају почети градити и изграђивати и младе састојине, јер је газдинска јединица веома сиромашна унутар I и II добног разреда.

Тако у наредним дијаграмима можемо видјети да је нпр. газдински тип издавачких мешовитих шума храста 2620 око 100 % (90,32 ha) површине је у VIII добном разреду, да око 66 % (102,04 ha) површине газдинског типа 2721 се налази исто у VIII добном разреду, да око 98 % (28,29 ha) површине газдинског типа 2820 се налази исто у VIII добном разреду. Ако знамо да зреле и презреле састојине чине око 62 % само унутар ова три газдинска типан укупне површине газдинске јединице, онда видимо да и сам план обновљања има своје упориште у ненормалности добних разреда, те стварању младих састојина , које ће бити преведене из издавачких у састојине високог узгојног облика. Због саме ненормалне структуре добних разреда газдинског типа 2620, планирали смо око једне нормалне ширине добног разреда за обновљање. Да бисмо покушали да уравнотежимо тј. приближимо нормалном стању добних разреда површине газдинског типа 2721 у њему смо планирали 2,5 нормалних ширине, док код газдинског типа 2820 је планирано 7,7 нормалних ширине с обзиром да се ради о девастираним састојинама.

Дијаграм 3. Приказ распореда добних разреда у односу на нормалан

Приликом планирања приноса водило се рачуна о трајности приноса, тако да су у обнављање ушле састојине природно подмлађене, попуњаване у претходном уређајном периоду, те састојине по хитности које су морале да се ту нађу. Иако би на основу добних разреда план обнављања требао да буде већи, водећи рачуна о прирасту, трајности приноса, те унапређењу стања шума напомињемо да обнављање састојина је сложен и стручан процес у коме шансу треба дати првенствено природном подмлађивању, а да би јачи захвати у површини били оптерећење за шуму, као и за обезбеђење трајности приноса. Јер морамо бити свесни да овакви ненормални размери добних разреда указују само да се последњих деценија није придавао велики значај у природном обнављању шума ове газдинске јединице, те формирања различитих развојних фаза састојина, тако да у равномерној или приближно бар равномерној заступљености у површинама тј. ширинама добних разреда имамо састојине од фазе младика раног – касно, преко средњедобних, дозревајућих до зрелих. Овако без обзира на стање по старости не треба очекивати да се у једном уређајном периоду од 10 година изврши конверзија већине зрелих и презрелих састојина, већ да без обзира на старост, кроз мере његе, кроз санитарне сече састојинама које нису ушле у план обнављања треба помоћи да се дође до што бољег природног подмлађивања за наредне уређајне периоде.

Табела 47. Укупно главни принос по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Запремина m ³	Прираст m ³	Принос		Интензитет	
			на целој површини		по V	по Iv
			m ³		%	%
10 - производња дрвета						
топола I-214	1.971,2	51,7	1.938,7		98,4	375,3
Укупно	1.971,2	51,7	1.938,7		98,4	375,3
59 - Национални парк - II степена заштите						
бели јасен	60,3	1,2	41,6		69,0	335,8
граб	2.747,8	28,1	1.452,4		52,9	517,6
клен	36,6	1,1	15,1		41,2	134,4
лужњак	466,5	5,0	266,3		57,1	531,7
остали тврди лишћари	23,5	0,8	11,8		49,9	138,4
сребрна липа	2.874,5	52,9	1.597,0		55,6	302,1
цер	2.091,4	24,6	1.209,3		57,8	492,5
црни јасен	35,5	0,4	22,7		63,9	539,8
Укупно	8.336,1	114,1	4.616,1		55,4	404,5
60 - Национални парк - III степена заштите						
граб	516,6	5,5	356,9		69,1	652,7

Врста дрвећа	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
			на целој површини		по V	по Iv
	m ³	m ³	m ³		%	%
китњак	41,4	0,6	29,1		70,1	470,9
лужњак	7,5	0,1	4,7		62,8	355,4
остали тврди лишћари	28,3	0,8	18,9		66,7	237,2
сребрна липа	1.249,2	17,9	827,8		66,3	462,8
цер	333,6	4,4	219,2		65,7	498,7
Укупно	2.176,6	29,3	1.456,5		66,9	497,2
УКУПНО	12.483,9	195,1	8.011,4		64,2	410,7
бели јасен	60,3	1,2	41,6		69,0	335,8
граб	3.264,4	33,5	1.809,3		55,4	539,6
китњак	41,4	0,6	29,1		70,1	470,9
клен	36,6	1,1	15,1		41,2	134,4
лужњак	474,0	5,1	271,1		57,2	527,2
остали тврди лишћари	51,9	1,6	30,6		59,1	186,2
сребрна липа	4.123,6	70,8	2.424,7		58,8	342,7
топола I-214	1.971,2	51,7	1.938,7		98,4	375,3
цер	2.425,0	29,0	1.428,5		58,9	493,4
црни јасен	35,5	0,4	22,7		63,9	539,8
УКУПНО	12.483,9	195,1	8.011,4		64,2	410,7

Посматрајући укупан принос по врстама дрвећа, видимо да је највећи принос усмјерен према липи, тополи, церу, затим грабу. Интензитет по запремини је 64,2 %, а по запреминском прирасту 410,7 %.

4.1.3.2. ПЛАН ПРОРЕДНИХ СЕЧА (ПРЕТХОДНИ ПРИНОС)

Претходни принос је у функцији даљег неговања састојина у развоју, а обрачунат је, у оквиру укупне анализе могућности коришћења, у складу са дефинисаном основном наменом појединих састојина, њиховим затеченим стањем, досадашњим интензитетом неге и његовим утицајем на стање састојина. При томе је вођено рачуна о следећим моментима:

- да је већи део обрасле површине у старијим добним разредима,
- да здравствено стање, с обзиром на намену, мора бити основни вредносни елемент при одабирању стабала будућности,
- да због нешто лошијег здравственог стања у појединим састојинама проредни захват мора имати карактер узгојно санитарне сече,
- да врсте као што су брекиња, дивља трешња, јаребика и друге, које разбијају монодоминантност основних врста (липе, цера и граба), треба форсирати и неговати,
- да полазећи од претходних констатација проредни захват треба да буде умерен и одмерен у свакој конкретној састојини појединачно.

Табела 48. Укупно претходни принос

Газдински тип шуме	Површина	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
	P	V	Iv	по / ха	на целој површини	по V	по Iv
	ха	m ³	m ³	m ³	m ³	%	%
10 - Узгојно санитарна сеча							
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	509,4	9,0	25,2	50,9	10,0	56,9
2620 - Издавачке мешовите шуме храстова	39,68	8.312,5	123,9	20,0	792,9	9,5	64,0

Газдински тип шуме	Површина	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
	P	V	Iv	по / ha	на целој површини	по V	по Iv
	ha	m ³	m ³	m ³	m ³	%	%
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	23,11	6.009,9	86,4	24,8	573,8	9,5	66,4
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	7,91	2.076,9	29,1	25,4	200,9	9,7	69,0
59 - Национални парк - II степена заштите	72,72	16.908,7	248,3	22,3	1.618,5	9,6	65,2
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	8,66	1.307,8	21,7	14,3	124,2	9,5	57,4
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	10,49	1.744,0	25,1	15,8	166,0	9,5	66,2
60 - Национални парк - III степена заштите	19,15	3.051,8	46,7	15,2	290,2	9,5	62,1
Укупно	91,87	19.960,5	295,0	20,8	1.908,7	9,6	64,7
25 - Селективна прореда							
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	6,44	1.729,1	29,6	34,9	224,8	13,0	76,0
60 - Национални парк - III степена заштите	6,44	1.729,1	29,6	34,9	224,8	13,0	76,0
Укупно	6,44	1.729,1	29,6	34,9	224,8	13,0	76,0
УКУПНО	98,31	21.689,6	324,6	21,7	2.133,5	9,8	65,7
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	509,4	9,0	25,2	50,9	10,0	56,9
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	48,34	9.620,2	145,5	19,0	917,1	9,5	63,0
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	29,55	7.739,0	116,0	27,0	798,6	10,3	68,9
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	18,40	3.820,9	54,2	19,9	366,9	9,6	67,7
УКУПНО	98,31	21.689,6	324,6	21,7	2.133,5	9,8	65,7

Претходни принос реализоваће се на површини од 98,31 ha са планираним приносом од 2.133,5 m³. Интензитет проредних сеча у односу на запремину износи 9,8% и запремински прираст 65,7 %, што се може сматрати умереним и одмереним интензитетом.

Табела 49. Претходни принос по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
			на целој површини		по V	по Iv
	m ³	m ³	m ³		%	%
59 - Национални парк - II степена заштите						
граб	1.047,3	12,9	104,7		10,0	81,3
китњак	15,4	0,4	1,5		9,6	41,8
клен	392,2	10,7	39,1		10,0	36,7
лужњак	462,6	7,6	46,3		10,0	60,6
остали тврди лишћари	3,7	0,1	0,4		9,9	25,5
пољски брест	6,1	0,2	0,6		9,3	32,5
сребрна липа	1.867,4	39,5	179,5		9,6	45,5
трешња	74,8	0,7	7,5		10,0	105,9
цер	13.005,9	175,9	1.235,7		9,5	70,2
црни јасен	33,3	0,4	3,3		10,0	92,4

Врста дрвећа	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
			на целој површини	по V	по Iv	
	m ³	m ³	m ³	%	%	
Укупно	16.908,7	248,3	1.618,5	9,6	65,2	
60 - Национални парк - III степена заштите						
граб	302,8	3,2	30,1	10,0	94,3	
китњак	630,0	11,1	59,9	9,5	53,8	
клен	3,9	0,1	0,4	10,9	30,0	
лужњак	127,0	1,9	12,0	9,5	62,7	
пољски брест	18,3	0,4	1,7	9,5	46,6	
сребрна липа	1.192,9	19,7	116,2	9,7	58,9	
трешња	15,4	0,2	1,6	10,1	79,4	
цер	2.490,7	39,6	293,1	11,8	74,0	
Укупно	4.780,9	76,3	515,0	10,8	67,5	
УКУПНО	21.689,6	324,6	2.133,5	9,8	65,7	
граб	1.350,1	16,1	134,9	10,0	83,8	
китњак	645,4	11,5	61,3	9,5	53,4	
клен	396,2	10,8	39,6	10,0	36,6	
лужњак	589,6	9,6	58,3	9,9	61,0	
остали тврди лишћари	3,7	0,1	0,4	9,9	25,5	
пољски брест	24,4	0,5	2,3	9,5	42,1	
сребрна липа	3.060,3	59,2	295,6	9,7	50,0	
трешња	90,2	0,9	9,0	10,0	100,1	
цер	15.496,5	215,6	1.528,8	9,9	70,9	
црни јасен	33,3	0,4	3,3	10,0	92,4	
УКУПНО	21.689,6	324,6	2.133,5	9,8	65,7	

Интензитет проредних сеча у односу на запремину износи 9,8 % и запремински прираст 65,7 %, што се може сматрати умереним и одмереним интензитетом. Посматрајући укупан принос по врстама дрвећа, видимо да је највећи принос усмјерен према церу, затим липа, граб итд.

4.1.3.3. УКУПАН ПРИНОС

Табела 50. Преглед укупног приноса

Газдински тип шуме	Површина	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
	P	V	Iv	по / ha	на целој површини	по V	по Iv
	ha	m ³	m ³	m ³	m ³	%	%
10 - производња дрвета							
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1.971,2	51,7	326,9	1.938,7	98,4	375,3
10 - производња дрвета	5,93	1.971,2	51,7	326,9	1.938,7	98,4	375,3
59 - Национални парк - II степена заштите							

Газдински тип шуме	Површина	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
	P	V	Iv	по / ha	на целој површини	по V	по Iv
	ha	m ³	m ³	m ³	m ³	%	%
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	509,4	9,0	25,2	50,9	10,0	56,9
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	67,71	14.372,0	210,3	24,7	1.669,6	11,6	79,4
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	27,63	7.044,7	105,5	20,8	573,8	8,1	54,4
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	132,23	20.399,5	367,4	17,9	2.368,7	11,6	64,5
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	2,85	364,0	7,5	0,0	0,0	0,0	0,0
2820 - Издавачке мешовите шуме ОТЛ	28,81	3.901,3	52,9	54,6	1.571,6	40,3	296,9
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	2,50	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
31211 - Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	0,40	96,3	3,6	0,0	0,0	0,0	0,0
59 - Национални парк - II степена заштите	264,15	46.687,1	756,0	23,6	6.234,6	13,4	82,5
60 - Национални парк - III степена заштите							
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	22,61	4.181,8	66,5	5,5	124,2	3,0	18,7
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	6,44	1.729,1	29,6	34,9	224,8	13,0	76,0
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	33,40	4.429,1	63,2	44,8	1.496,2	33,8	236,7
2820 - Издавачке мешовите шуме ОТЛ	0,89	170,8	1,8	141,9	126,3	74,0	721,6
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	23,67	1.802,4	65,6	0,0	0,0	0,0	0,0
60 - Национални парк - III степена заштите	87,01	12.313,2	226,6	22,7	1.971,5	16,0	87,0
УКУПНО	359,03	60.971,4	1.034,3	28,3	10.144,9	16,6	98,1
1210 - Вештачки подигнуте плантаже тополе	5,93	1.971,2	51,7	326,9	1.938,7	98,4	375,3
2410 - Високе мешовите шуме лужњака	2,02	509,4	9,0	25,2	50,9	10,0	56,9
2620 - Издавачке мешовите шуме хрстова	90,32	18.553,8	276,8	19,9	1.793,8	9,7	64,8
2621 - Издавачке мешовите шуме хрстова - Високе шуме хрстова и осталих лишћара	34,07	8.773,8	135,1	23,4	798,6	9,1	59,1
2721 - Издавачке мешовите шуме липа - Високе шуме липе и осталих лишћара	165,63	24.828,6	430,6	23,3	3.864,9	15,6	89,8
2810 - Високе мешовите шуме ОТЛ	2,85	364,0	7,5	0,0	0,0	0,0	0,0
2820 - Издавачке мешовите шуме ОТЛ	29,70	4.072,1	54,7	57,2	1.697,9	41,7	310,5
2920 - Издавачке мешовите шуме багрема	26,17	1.802,4	65,6	0,0	0,0	0,0	0,0
31211 - Високе мешовите шуме борова -Високе шуме лишћара и четинара	0,40	96,3	3,6	0,0	0,0	0,0	0,0
УКУПНО	359,03	60.971,4	1.034,3	28,3	10.144,9	16,6	98,1

Укупан планирани принос износи 10.144,9 m³. Интензитет у односу на укупну запремину газдинске јединице износи 16,6 % и на укупан запремински прираст 98,1 %, што се може сматрати јачим, али интензитетом који ће утицати на унапређење стања састојина с обзиром на добну структуру, порекло састојина, здравствено стање, очуваност, мешовитост и др. Овакав принос је последица већ претходно поменуте ненормалности добних разреда, коју смо у претходним поглављима појаснили.

Табела 51. Преглед укупног приноса по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Запремина	Прираст	Принос		Интензитет	
			на целој површини		по V	по Iv
	m ³	m ³	m ³		%	%
10 - производња дрвета						
топола I-214	1.971,2	51,7	1.938,7		98,4	375,3
Укупно	1.971,2	51,7	1.938,7		98,4	375,3
59 - Национални парк - II степена заштите						
багрем	40,2	0,9	0,0		0,0	0,0
бели бор	76,5	3,0	0,0		0,0	0,0
бели јасен	122,8	2,9	41,6		33,9	144,1
граб	7.362,9	96,1	1.557,1		21,1	162,1
китњак	381,0	6,4	1,5		0,4	2,3
клен	1.106,6	31,4	54,2		4,9	17,3
лужњак	1.209,9	19,9	312,6		25,8	156,9
медунац	46,8	0,6	0,0		0,0	0,0
остали тврди лишћари	119,2	3,6	12,1		10,2	33,3
пољски брест	48,3	1,0	0,6		1,2	5,5
сребрна липа	13.646,1	271,8	1.776,4		13,0	65,4
трешња	522,7	10,7	7,5		1,4	7,0
цер	21.804,7	304,4	2.445,0		11,2	80,3
црни бор	18,9	0,7	0,0		0,0	0,0
црни јасен	180,5	2,5	26,0		14,4	105,3
Укупно	46.687,1	756,0	6.234,6		13,4	82,5
60 - Национални парк - III степена заштите						
багрем	1.381,1	54,3	0,0		0,0	0,0
брекиња	11,9	0,2	0,0		0,0	0,0
граб	1.309,7	14,9	387,0		29,6	259,6
китњак	799,5	13,8	88,9		11,1	64,2
клен	213,2	6,7	0,4		0,2	0,6
лужњак	249,5	4,8	16,8		6,7	35,3
остали тврди лишћари	28,3	0,8	18,9		66,7	237,2
пољски брест	67,0	1,3	1,7		2,6	13,5
сребрна липа	3.931,9	62,1	943,9		24,0	152,1
трешња	15,4	0,2	1,6		10,1	79,4
цер	4.279,1	67,3	512,3		12,0	76,2
црни јасен	26,5	0,3	0,0		0,0	0,0
Укупно	12.313,2	226,6	1.971,5		16,0	87,0

Врста дрвећа	Запремина	Прираст	Принос	Интензитет	
			на целој површини	по V	по Iv
	m ³	m ³	m ³	%	%
УКУПНО	60.971,4	1.034,3	10.144,9	16,6	98,1
багрем	1.421,3	55,1	0,0	0,0	0,0
бели бор	76,5	3,0	0,0	0,0	0,0
бели јасен	122,8	2,9	41,6	33,9	144,1
брекиња	11,9	0,2	0,0	0,0	0,0
граб	8.672,7	111,0	1.944,2	22,4	175,2
китњак	1.180,6	20,3	90,4	7,7	44,6
клен	1.319,8	38,2	54,7	4,1	14,3
лужњак	1.459,4	24,7	329,4	22,6	133,5
медунац	46,8	0,6	0,0	0,0	0,0
остали тврди лишћари	147,5	4,4	31,0	21,0	69,9
пољски брест	115,4	2,3	2,3	2,0	9,9
сребрна липа	17.578,0	333,9	2.720,3	15,5	81,5
топола I-214	1.971,2	51,7	1.938,7	98,4	375,3
трешња	538,1	10,9	9,0	1,7	8,3
цер	26.083,9	371,6	2.957,3	11,3	79,6
црни бор	18,9	0,7	0,0	0,0	0,0
црни јасен	207,0	2,7	26,0	12,6	95,5
УКУПНО	60.971,4	1.034,3	10.144,9	16,6	98,1

Посматрајући укупан принос по врстама дрвећа, видимо да је највећи принос усмјерен према церу, затим липи, грабу, тополи итд. Интензитет на нивоу газдинске јединице је 16,6 % у односу на запремину и 98,1 % у односу запреминског прираста.

4.1.4 ПЛАН ИЗГРАДЊЕ И ОДРЖАВАЊА ШУМСКИХ САОБРАЋАЈНИЦА И ОБЈЕКТА

Степен коришћења и успешност извођења радова у појединим шумским комплексима зависи, између осталог, и од отворености газдинске јединице шумским и јавним комуникацијама. У анализи садашње отворености овог шумског комплекса констатована је потреба за изградњом тврдог камионског пута. Радови у овом уређајном периоду усмериће се на :

- шумски путеви без коловозне конструкције: одржавање проходности, чишћење препрека (пало дрво, крошња), равнање, одвођење површинских оборина и др.- 8,32 km, просечно годишње 0,83 km.

- Намеће се велика потреба за изградњом тврдог шумског камионског пута са коловозном конструкцијом:

Изградњом новог камионског пута од улаза у 6 одељење, кроз 6с, границом 5а/5б до границе 5а/5б/4б (раскрсница), први крак продужава равно кроз 4 одељење, затим са раскрснице иде десни крак границом 4/5 одељења, затим леви крак границом 4/5, затим кроз 3, кроз 2 и до краја 1д одељења у дужини од 4.050 m.

За изградњу 4,05 km тврдог камионског пута, аплицираће се у Покрајинском секретаријату за пољопривреду, водопривреду и шумарство за средства која исти су по конкурсу додељивали у претходним периодима. Уколико се не буду могла обезбедити средства од покрајинског фонда, изградња тврдог пута није обавезна, јер би финансијски оптеретила и угрозила извођење свих других радова у овој газдинској јединици.

Табела 52. Стање радова на саобраћајницама

Редни бр,	Путни правац	Укупна дужина (m)	Јавни пут (m)			Шумски пут (m)		Отвара одељења	Врста рада
			Путеви са асфалтном коловозном конструкцијом	Путеви са коловозном конструкцијом	Путеви без коловозне конструкције	Путеви са коловозном конструкцијом	Путеви без коловозне конструкције		
1	Кота 164,5 – 1k -1f – 1c – 1b – 1a -1g	1.714	0	0	0	0	1.714	1	Одржавање
2	1d -2e-3c-Лазинац-граница 4/5	2.716	0	0	0	0	2.716	1,2,3,4,5	Изградња
3	6 одељење – 5a/5b – 4 - Бингула	1.334	0	0	0	0	1.334	4,5,6	Изградња
4	7 – Јоцина вода – 3d	1.178	0	0	0	0	1.178	7, 3	Одржавање
5	Липовача – 9 – 10 одељење	1.375					1.375	9,10	Одржавање
	Укупно:	8.317	0	0	0	0	8.317		

4.1.5. ПЛАН УРЕЂИВАЊА ШУМА

Пред крај овог уређајног раздобља планира се израда нове основе газдовања шумама за ову газдинску јединицу, за период 2037 - 2046 године.

4.1.6. ПЛАН РАЗВОЈА ЛОВСТВА

На основу члана 21. Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Сл. лист АПВ“ број 4/2010 и 4/2011), члана 20. став 1. тачка 2. Закона о утврђивању надлежности Аутономне Покрајине Војводине (Сл. гласник РС“ број 99/2009), члан 6. став 1. тачка 1. и члана 34. став 2. Закона о дивљачи и ловству ("Службени гласник РС", бр. 18/2010), члана 5. става 1. и члана 9. Правилника о начину установљавања ловног подручја и ловства, условима за спровођење ловног газдовања, поступку спровођења јавног огласа, поступку за давање и одузимање права на газдовање ловиштем, садржаних уговора, утврђивању висине одговарајућих гаранција које је дужно да обезбеди правно лице пре закључивања уговора, као и условима и начину за давање ловног ревира у закуп („Сл. Гласник РС“ број 80/2010) Покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство донео је решење о установљавању:

Ловишта "Национални парк Фрушка гора" број: 104-324-213/2012-05 објављено у "Службеном листу Аутономне Покрајине Војводине" бр. 7/12 од 24.01.2012. године. Ловиште је дато на газдовање Јавном предузећу „Национални парк Фрушка гора“ уговором број 104-324-213/2012-1 од 27.3.2012. године.

Укупна површина ловишта износи према катастру корисника ловишта 25.518,45 хектара.

Карактеристика ловишта је сложена и врстама бројна фауна, што је у складу са општим природним, климатским и орографским условима терена, као и разноликом и флористички богатом вегетацијом. Поред тога, већи део ловишта располаже правилно распоређеним извориштима воде, што додатно поспешује узгој дивљачи на овом подручју. Ловиште је брдског типа у коме се поред аутохтоних врста (европски јелен, дивља свиња, срна и зец) налазе и алохтоне врсте дивљачи (муфлон и јелен лопатар) које се узгајају у ограђеном делу ловишта „Ворово“.

Основни задаци ловства јесу :

- подизање бројног стања постојећих врста дивљачи до нивоа који омогућују природне одлике станишта,
- отклањање евентуалних поремећаја у полној и старосној структури,
- побољшање квалитета дивљачи мерама уређења ловишта и унапређења услова опстанка, природне исхране и зимске прихране,

У отвореном делу ловишта Национални парк “Фрушка Гора”, којем припада и ова газдинска јединица, бројно стање главних врста гајене дивљачи (срна, дивља свиња, јелен и зец) вишеструко је мање у поређењу са утврђеним економским капацитетом. Због тога је у наредном периоду основни задатак у отвореном делу ловишта подизање бројности главних врста гајене дивљачи у циљу достизања економског капацитета, уз истовремено успостављање оптималне полне и старосне структуре.

Коришћење дивљачи регулисано је ловним основама за ловишта којима припадају поједини делови газдинске јединице. Детаљни подаци само за површине ове газдинске јединице се не могу дати јер је она само један мањи део великог ловишта.

Осим тога, врло важне мере за унапређивање садашњег стања у ловишта су:

- побољшање природних услова станишта,
- подизање ловних објеката (хранилишта, солишта, чеке и сл.),
- зимско прихрањивање дивљачи;
- развијање и унапређивање стручне службе за ловство.

Посебна пажња мора се посветити и активној заштити и очувању осталих врста ловне дивљачи и дивље фауне, а нарочито ретких и угрожених врста (орао крсташ, орао кликтавац, степски соко, црна рода, ћук, видра и др.).

4.1.7 ПЛАН КОРИШЋЕЊА ОСТАЛИХ ШУМСКИХ ПРОИЗВОДА

Значајне природне ресурсе у смислу непосредног коришћења на простору читавог парка, а тиме и у овој газдинској јединици, чине “остали” производи из шуме: шумско воће, лековито биље и гљиве. Нема поузданијих података о производном потенцијалу ових ресурса на подручју ове газдинске јединице, али је у оквиру осталих радова на прикупљању података установљено релативно богатство наведеним производима.

Најпознатије јестиве гљиве овог подручја су вргањ, лисичарка, шампињони, буковача и друге. Досадашње искуство говори о свакогодишњем уроду наведених врста. Коришћење и промет печурака мора се вршити у складу са Законом о заштити животне средине и других важећих законских и подзаконских аката из ове области важећих у датом моменту. Од шумских плодова најчешће се срећу јагода, купина, лешник, дрен, дивља ружа, дивља трешња, дивља крушка и др., док липа представља медоносну врсту и врсту за производњу чаја.

На овом месту значајно је истаћи потребу организованог сакупљања ових производа уз потпуну контролу Националног парка и уз Упуство како се плодови сакупљају не угрожавајући еколошки потенцијал и биофонд наведених врста. За коришћење осталих шумских производа овде се не наводе одређене количине, већ се то препушта годишњим плановима.

4.2. ЕКОНОМСКО ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА

. На бази очекиваних прихода и расхода овом анализом процењују се финансијски ефекти газдовања шумама у току наредног уређајног периода.

4.2.1. Врста и обим планираних радова

Врста и обим планираних радова детаљно су обављени у поглављу Планови газдовања шумама.

У овом делу основе планирани радови ће послужити само како би се као последица реализације тих планова могли рачунати приходи, односно расходи газдовања у газдинској јединици, односно утврдити биланси средстава за несметано газдовање.

4.2.1.1. Квалификациона структура сечиве запремине

Табела 53. Сортиментна структура дрвне запремине

Врста дрвећа	Дрвна маса			Техничко дрво						Огревно дрво/целулоза		
	Бруто	Отпад	Него	Укупно	I	II	III	Остало	Укупно	Огрев	Целулоза	Укупно
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
Црни бор	0	0	0	0		0			0		0	0
Бели бор	0	0	0	0		0			0		0	0
Четинари	0	0	0	0	0	0	0		0		0	0
Лужњак	33	5	28	11	2	4	4		11	17		17
Китњак	9	1	8	3	1	1	1		3	5		5
Ср. липа	272	41	231	139	83	55			139		92	92
Цер	296	44	252							252		252
ОТЛ	210	32	179							179		179
Топола I-214	194	29	165	99	59	40			99		66	66
Лишћари	1.014	152	862	252	145	101	6		252	452	158	610
Укупно у ГЈ	1.014	152	862	252	145	101	6		252	452	158	610

Укупан план коришћења шума просечно годишње износи 1014 m³.

4.2.1.2. План заштите шума

Превентивна заштита шума вршиће се на целој површини газдинске јединице кроз:

Табела 54. Планирани радови на заштити шума просечно годишње

План заштите	Површина (ha)	Дужина (km)
Мониторинг појаве сушења	35,7	
Мониторинг штеточина ентомолошког и фитопатолошког порекла	35,7	
Случајни принос	35,7	
Сасецање бршљана у приданку	4,0	
Одржавање путног појаса и проходности саобраћајне инфраструктуре		0,832
Заштита шума од стоке	35,7	
Заштита шума од дивљачи	35,7	
Заштита шума од човека	35,7	
Заштита шума од пожара	35,7	
Укупно	253,9	0,832

4.2.1.3. План одржавања шумских саобраћајница

Табела 55. Планирани радови на путној инфраструктури

Врста рада	Дужина	Просечно годишње
	km	km
Одржавање шумски путеви без коловозне конструкције	8,32	0,832
Изградња тврдог шумског пута са коловозном конструкцијом	4,05	0,405
Укупно путеви	12,37	1,237

4.2.1.4. План уређивања шума

Табела 56. План уређивања шума –просечно годишње

Порекло састојине	Површина (ha)	Просечно годишње
Висока природна састојина тврдых лишћара	32,71	3,27
Висока природна састојина меких лишћара	11,74	1,17
Изданачка природна састојина тврдых лишћара	146,19	14,62
Изданачка природна састојина меких лишћара	153,89	15,39
Вештачки подигнута састојина тврдых лишћара	6,23	0,62
Вештачки подигнута састојина меких лишћара	5,93	0,59
Вештачки подигнута састојина четинара	0,40	0,04
Укупно	357,09	35,7

4.2.1.5. План радова на обнови и гајењу шума

Табела 57. План радова на обнови и гајењу шума

Врста рада на гајењу шума	Уређајни период		Просечно годишње	
	Површина радова на гајењу (ha)	Потребно садница (комада)	Површина радова на гајењу (ha)	Потребно садница (комада)
припрема за пошумљавање меких лишћара	5,93		0,59	
селективно тарупирање подраста ручно	88,13		8,81	
размеравање и обележавање	5,93		0,59	
бушење рупа машински	5,93		0,59	

Врста рада на гајењу шума	Уређајни период		Просечно годишње	
	Површина радова на гајењу (ha)	Потребно садница (комада)	Површина радова на гајењу (ha)	Потребно садница (комада)
обнављање природним путем оплодним сечама	94,06		9,41	
вештачко пошумљавање садњом	5,93	3.291	0,59	329
попуњавање природно обновљених површина садњом	26,44	14.547	2,64	1455
попуњавање вештачки подигнутих плантажа	1,19	658	0,12	66
осветљавање подмладка ручно	164,72		16,47	
кресање грана	17,79		1,78	
пинцирање	5,93		0,59	
чишћење у младим природним састојинама	27,71		2,77	
прореде у вештачки подигнутим шумама	6,44		0,64	
санитарне прореде	91,87		9,19	
међуредна обрада тарупирањем	17,79		1,78	
Укупно	565,79	18.496	56,56	1850

4.3. Утврђивање трошкова производње

4.3.1. Трошкови производње дрвних сортимената

Табела 58. Трошкови производње дрвних сортимената просечно годишње

Трошкови производње дрвних сортимената	Техничко дрво	Просторно дрво	Укупно
m3	252,0	610,0	862
rsd/m3	2.000,0	2.300,0	
Укупно	504.000,0	1.403.000,0	1.907.000,0

Трошкови производње сече и израде дрвних сортимената износи 1.907.000,0 динара.

4.3.2. Трошкови заштите шума

Табела 59. Трошкови заштите шума просечно годишње

План заштите	Површина (ha)	Јединична цена	Укупно рсд	Дужина (km)	Јединична цена	Укупно рсд	Свеукупно рсд
Мониторинг појаве сушења	35,7	1.000,0	35.700,0				35.700,0
Мониторинг штеточина ентомолошког и фитопатолошког порекла	35,7	1.000,0	35.700,0				35.700,0
Случајни принос	35,7	1.000,0	35.700,0				35.700,0
Сасецање бршљана у приданку	4	4.000,0	16.000,0				16.000,0
Заштита шума од стоке	35,7	1.000,0	35.700,0				35.700,0
Заштита шума од дивљачи	35,7	1.000,0	35.700,0				35.700,0
Заштита шума од човека	35,7	1.000,0	35.700,0				35.700,0
Заштита шума од пожара	35,7	1.000,0	35.700,0				35.700,0
Укупно	253,9		265.900,0	0,947		0,0	265.900,0

4.3.3. Трошкови радова на гајењу и обнови шума

Табела 60. Трошкови радова на обнови и гајењу

Врста рада на гајењу шума	Уређајни период		Просечно годишње					Свеукупно	
	Површина радова на гајењу (ha)	Потребно садница (комада)	Површина радова на гајењу (ha)	Јединична цена рсд	Укупно	Потребно садница (комада)	Јединична цена рсд		Укупно
припрема за пошумљавање меких лишћара	5,9		0,59	30.000,0	17.790,0			17.790,0	
селективно тарупирање подраста ручно	88,13		8,81	25.000,0	220.325,0			220.325,0	
размеравање и обележавање	5,93		0,59	10.000,0	5.930,0			5.930,0	
бушење рупа машински	5,93		0,59	20.000,0	11.860,0			11.860,0	
обнављање природним путем оплодним сечама	94,06		9,41	9.000,0	84.654,0			84.654,0	
вештачко пошумљавање садњом	5,93	3.291,0	0,59	45.000,0	26.685,0	329	100,0	32.910,0	59.595,0
попуњавање природно обновљених површина садњом	26,44	14.547,0	2,64	5.000,0	13.220,0	1.455	80,0	116.376,0	129.596,0
попуњавање вештачки подигнутих плантажа	1,19	658,0	0,12	5.000,0	595,0	66	100,0	6.580,0	7.175,0
осветљавање подмладка ручно	164,72		16,47	30.000,0	494.160,0			0,0	494.160,0
кресање грана	17,79		1,78	10.000,0	17.790,0				17.790,0
пиницирање	5,93		0,59	10.000,0	5.930,0				5.930,0
чишћење у младим природним састојинама	27,71		2,77	20.000,0	55.420,0				55.420,0
прореде у вештачки подигнутим шумама	6,44		0,64	8.400,0	5.409,6				5.409,6
санитарне прореде	91,87		9,19	10.680,0	98.117,2				98.117,2
међуредна обрада тарупирањем	17,79		1,78	10.000,0	17.790,0				17.790,0
Укупно	565,79	18.496,0	56,58		1.040.095,8	1.850		155.866,0	1.195.961,8

Дио цена су узете просечне тендерске за 2025/2026 годину који је расписивао Национални парк „Фрушка гора“, док су цене за обнављање природним путем оплодним сечама, прореде и санитарне прореде узете по ценама „Србија шума“ и „Војводинашума“ које су прилагођене новом правилнику о вршењу дознаке, обиљежавању стабала будућности и другим аспектима.

4.3.3. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница

Табела 61. Трошкови изградње и одржавања шумских саобраћајница

Врста рада	Дужина	Просечно годишње	Јединична цена	Укупно
	km	km	рсд	рсд
Одржавање шумски путеви без коловозне конструкције	8,32	0,832	100.000,0	83.200,0
Изградња тврдог шумског пута са коловозном конструкцијом	4,05	0,405	3.995.000,0	1.617.975,0
Укупно путеви	12,37	1,237		1.701.175,0

За средства за изградњу тврдог пута ће се аплицирати из средстава која додељује Покрајински секретаријат.

4.3.4. Средства за репродукцију шума

Табела 62. Средства за репродукцију шума

5.440.667,00 дин	X	15%	=	816.100,05 дин
------------------	---	-----	---	----------------

Средства за репродукцију шума износе 15 % од тржишне вредности израђених дрвних сортимената на месту сече.

4.3.5. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта

Накнада за коришћење шума и шумског земљишта износи 3% од укупног прихода од продаје дрвета.

Табела 63. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта

5.440.667,00 дин	X	3%	=	163.220,01 дин
------------------	---	----	---	----------------

4.3.6. Трошкови уређивања шума

Табела 64. Трошкови уређивања шума

Газдинска јединица	Површина(ха)	Јединична цена (рсд)	Укупни трошкови (рсд)	Укупно годишње (рсд)
Шуме Српског православног манастира Шишатовац	359,03	3.519,0	1.263.426,57	126.342,66
УКУПНО	359,03	0	1.263.426,57	126.342,66

4.3.7. Укупни трошкови производње

Табела 65. Укупни трошкови производње

Врста трошкова	Укупно
	дин
1. Производња дрвних сортимената	1.907.000,0
2. Заштита шума	265.900,0
3. Трошкови радова на гајењу и подизању шума	1.195.961,8
4. Путеви	1.701.175,0
5. Уређивање шума	126.342,66
6. Средства за репродукцију шума	816.100,05
7. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта	163.220,01
Свега:	6.175.699,52

4.4. Формирање укупног прихода

Табела 66. Сортиментна структура дрвне запремине – просечно годишње

Врста дрвећа	Дрвна маса			Техничко дрво					Огревно дрво/целулоза			
	Бруто	Отпад	Нето	Укупно	I	II	III	Остало	Укупно	Огрев	Целулоза	Укупно
	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³	м³
Црни бор	0	0	0	0		0			0		0	0
Бели бор	0	0	0	0		0			0		0	0
Четинари	0	0	0	0	0	0	0		0		0	0
Лужњак	33	5	28	11	2	4	4		11	17		17
Китњак	9	1	8	3	1	1	1		3	5		5
Ср.липа	272	41	231	139	83	55			139		92	92
Цер	296	44	252							252		252
ОТЛ	210	32	179							179		179

Врста дрвећа	Дрвна маса			Техничко дрво					Огривно дрво/целулоза			
	Бруто	Отпад	Нето	Укупно	I	II	III	Остало	Укупно	Огрев	Целулоза	Укупно
	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³	m ³
Топола I-214	194	29	165	99	59	40			99		66	66
Лишћари	1.014	152	862	252	145	101	6		252	452	158	610
Укупно у ГЈ	1.014	152	862	252	145	101	6		252	452	158	610

Табела 67. Јединична вредност сортимената – просечно годишње

Врста дрвећа	Дрвна маса			Техничко дрво					Огривно дрво/целулоза			
	Бруто	Отпад	Нето	Укупно	I	II	III	Остало	Укупно	Огрев	Целулоза	Укупно
	m ³	m ³	m ³	m ³	рсд/м ³	рсд/м ³	рсд/м ³	рсд/м ³	рсд/м ³	рсд/м ³	рсд/м ³	рсд/м ³
Црни бор	0	0	0			7.281					2.782	
Бели бор	0	0	0			8.577					2.782	
Четинари	0	0	0									
Лужњак	33	5	28		25.269	18.191	12.550			6.607		
Китњак	9	1	8		17.958	9.873	8.078			6.607		
Ср.липа	272	41	231		9.062	7.119					2.782	
Цер	296	44	252							6.607		
ОТЛ	210	32	179							6.607		
Топола I-214	194	29	165		7.072	5.558					2.782	
Лишћари	1.014	152	862									
Укупно у ГЈ	1.014	152	862									

Табела 68. Укупна производна вредност дрвних сортимената – просечно годишње

Врста дрвећа	Дрвна маса			Техничко дрво					Огривно дрво/целулоза			Свеукупно	
	Бруто	Отпад	Нето	Укупно	I	II	III	Остало	Укупно	I	II		Укупно
	m ³	m ³	m ³	m ³	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд	рсд
Црни бор	0	0	0		0	0	0		0	0	0	0	0
Бели бор	0	0	0		0	0	0		0	0	0	0	0
Четинари	0	0	0		0	0	0		0	0	0	0	0
Лужњак	33	5	28		56.703	81.641	56.324		194.669	111.196	0	111.196	305.865
Китњак	9	1	8		10.990	12.085	9.887		32.962	30.326	0	30.326	63.288
Липа	272	41	231		754.248	395.019	0		1.149.267		257.279	257.279	1.406.547
Цер	296	44	252							1.662.321	0	1.662.321	1.662.321
ОТЛ	210	32	179							1.179.350		1.179.350	1.179.350
Топола I-214	194	29	165		419.829	219.967			639.796		183.501	183.501	823.297
Лишћари	1.014	152	862		1.241.771	708.711	66.212		2.016.695	2.983.193	440.780	3.423.973	5.440.667
Укупно у ГЈ	1.014	152	862		1.241.771	708.711	66.212		2.016.695	2.983.193	440.780	3.423.973	5.440.667

Укупни приход од продаје дрвних сортимената износи :
 Приход од продаје дрвних сортимената 5.440.667,00 рсд
 Средства за репродукцију шума 816.100,05 рсд
 Просечно годишње 6.256.767,05 рсд.

4.4.1. Расподела укупног прихода

Табела 69. Расподела укупног прихода

Биланс	Свега
	рсд
Укупан приход	6.256.767,05
Укупни трошкови	6.175.699,52
Добит	81.067,53

Укупно гледамо финансијски ефекат извршења планираних радова изражен је у износу од 81.067,53 динара просечно годишње, али у трошкове приликом рачунања добити је ушао и годишњи трошак од 1.617.975,0 рсд за изградњу тврдог камионског пута, за који се планирају средства да се добију од Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство. Уколико се неки од ових елемената у току важења основе мења, мења се и цела концепција калкулације.

4.5. ОЧЕКИВАНИ РЕЗУЛТАТИ У ГАЗДОВАЊУ ШУМАМА НА КРАЈУ УРЕЂАЈНОГ ПЕРИОДА

У оквиру овог поглавља предочиће се очекивани резултати на крају уређајног периода 2027. – 2036. године, а у складу са стањем састојина газдинске јединице, општим и посебним циљевима газдовања шумама, као и са мерама за постизање ових циљева. Планирани радови урађени су с циљем да се унапреди садашње стање, тј. постигну краткорочни циљеви газдовања који су у функцији постизања дугорочног општег циља, а то је постизање оптималног стања шума на датом станишту, тј. обезбеђење функционалне трајности.

На бази садашњег стања шума и шумског земљишта, а под претпоставком да се планирани радови реализују до краја уређајног периода, очекујемо:

1. Извођење проредних сеча на радној површини 98,31 ha обезбедиће већу биолошку стабилност и повећање квалитета наведених састојина.
2. Извођење мера селективног крчења подраста на површини од 88,13 ha обезбедиће се бољи услови за раст и развој природног подмлатка.
3. Извођењем мера осветљавања подмлатка на површини од 164,72 ha, помоћиће се природном подмлатку да се отме од биолошки брже растућих врста и грмља, чиме ће његов даљи раст и развој бити сигуран.
4. Попуњавањем садницама 26,44 ha унеће се врсте као што су китњак, лужњак, бели јасен, млеч, мечија леска, воћкарице који ће потпомоћи развој мешовитих састојина које су у односу на чисте биолошки стабилније и отпорније на различите абиотичке и биотичке услове.
5. Извођењем сеча обнављања на 94,06 ha, очекује се превођење 84,65 ha у високи узгојни облик, те поправак ненормалности добних разреда, на 9,41 ha ће се обезбедити бољи услови за природни подмладак и успех природног обнављања.
6. Реализацијом планираних сеча (главних и проредних) на крају уређајног периода очекује се запремина од 61.178,26 m³.
7. Реализацијом плана изградње пута и одржавања путева повећаће се квалитет путева који ће у великој мери олакшати реализацију планираних радова.
8. Спровођење прописаних мера на заштити и гајењу шума поред унапређења постојећег стања имаће утицај на одржање и повећање биодиверзитета као и на унапређење општекорисне функције шума.
9. Извршењем планираних радова унапредиће се и биће стабилније стање састојина по свим елементима (порекло и очуваност, смеса, врста дрвећа...).

Већина наведених, очекиваних ефеката газдовања у овој газдинској јединици у наредном уређајном раздобљу ће се остварити, док су неки ефекти таквог карактера да ће се продужити и у следећа уређајна раздобља (обнављање састојина, природно подмлађивање, превођење у виши узгојни облик) -

5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

5.1. ПРИКУПЉАЊЕ ТЕРЕНСКИХ ПОДАКА

Припремни радови

На основу катастарских планова (подлога) и на основу поседовних листова извршена идентификација катастарских парцела и израђена је радна карта за ово уређивање шума. На радној карти извршена је просторна подела на одељења, која је углавном била условљена просторним распоредом парцела овог поседа.

Радови на терену

Спољна граница према приватном поседу и приватне енклаве, на терену се материјализују са три хоризонталне црте на живим граничним стаблима.

Издвајање састојина (одсека) - Издвајање састојина извршено је на класичан начин на основу разлика у:

- намени
- типу гајења
- бонитету станишта
- начину сече
- врсти дрвећа
- размеру смесе
- старости и
- обрасту.

Издвајање састојина на основу разлика у наведеним елементима извршено је у сваком одељењу, а одсеци су снимљени ГПС уређајем и пренешени на радну карту, такође снимљене су и све чистине. При свему овом руководили смо се одредбама "Правилника ..." о минималној величини за издвајање.

Опис станишта - ради се за сваку издвојену инвентурну јединицу (одсек, чистину ...) тј. уносе се подаци о:

- врсти земљишта
- надморској висини (у метрима "од-до")
- нагибу терена (интензитет, врста)
- експозицији
- положају одсека на елементу рељефа - облику терена
- рељефу терена
- матичном супстрату (врсти стена, структури)
- земљишту (типу земљишта, дубини, влажности, текстури, скелетности, степену угрожености од ерозије, степену еродибилности)
- мртвом покривачу
- процесу хумификације
- приземној вегетацији (покривност, врста)
- корову и закоровљености
- жбуња
- еколошкој припадности (комплекс, ценоеколошка група, група еколошких јединица).

Опис састојине - ради се за сваки издвојен одсек (састојину) и уносе се подаци о:

- врсти дрвећа
- старости врста дрвећа (код једнодобних састојина)
- састојинској припадности
- пореклу састојине
- структурном облику
- очуваности састојине
- мешовитости
- врсти смеше

- склопу
- развојној фази (код једнодобних шума)
- размеру смеше код младих састојина
- квалитету стабала
- квалитету сечиве запремине
- угроженошћу од штетних утицаја (узроку и степену)
- негованости састојине
- подмлатку (врсти дрвећа, старости, бројности, квалитету, састојинским условима, оштећењима, узроку оштећења).

Поред ових података за сваку инвентурну јединицу утврђује се и:

- намена површина (глобална и основна)
- припадност газдинској групи
- систем газдовања
- потребна врста сече
- узгојне потребе
- узгојни радови (количина садног материјала, понављање узгојних радова у току уређајног периода, нужност извођења узгојних радова)
- начин премера .

Таксациона граница (праг инвентарисања) код свих шума износи 10 cm.

Теренске послове на издвајању и опису састојина урадио дипл. инж. шум. Дане Тепић.

5.2. ОБРАДА ПОДАТАКА

Прикупљени подаци обрађени су компјутерски у оквиру Информационог подсистема за планирање газдовања шумама, као дела Информационог система о шумама Србије, а резултанта такве обраде јесу табеларни прикази стања шума, као и планова газдовања.
Обрада података : Дане Тепић, дипл.инж.шум.

5.3. ИЗРАДА КАРТА

На основу радне карте на коју су нанете све издвојене састојине (одсеци), чистине, путеви и друго и на основу утврђеног стања шума урађене су следеће карте:

- Прегледна карта	P = 1:50.000
- Основна карта (са и без вертикалне представе)	P = 1:10.000
- Карта наменских целина	P = 1:10.000
- Карта газдинских типова	P = 1:10.000
- Састојинска карта	P = 1:10.000
- Привредна карта	P = 1:10.000
- Карта таксације	P = 1:10.000
-	

5.4. ИЗРАДА ТЕКСТУАЛНОГ ДЕЛА ОСНОВЕ ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

У текстуалном делу ове Основе газдовања шумама обрађен је одређен број поглавља и то:

- Уводне информације и напомене
- Општи опис просторних и поседовних прилика
- Еколошке основе газдовања
- Утврђивање функција шума и намене површина
- Стање шума и шумских станишта
- Вредност шума
- Досадашње газдовање
- Планирање унапређивања стања и оптималног коришћења шума (циљеви, мере и планови газдовања шумама)
- Економско-финансијска анализа

- Начин израде ОГШ
- Завршне одредбе.

Текстуални део Основе газдовања шумама урадио је:

Дане Тепић, дипл.инж.шум.

5.5. УЧЕСНИЦИ ИЗРАДЕ ОСНОВЕ

1. Дане Тепић, дипл.инж.шум.,
2. Мирослав Јовичић дипл.инж.шум.,
3. Дарко Тепић, дипл.инж.шум.,
4. Владимир Паприца, шум. тех.

6.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Ова Основа важи од 01. 01. 2027. године до 31. 12. 2036. године, а примењиваће се од момента добијања Решења о сагласности од стране Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство.

Евиденција извршених радова (евиденција газдовања) ће се вршити у табелама у прилогу ове основе, односно извршени радови морају се евидентирати до 28. фебруара текуће године за претходну годину (члан 34. Закона о шумама).

Ова основа је урађена у 3 примерка, а њени саставни делови су:

1. Текстуални део
2. Табеларни део и прилози:
 - исказ површина,
 - опис састојина,
 - табеле о размеру добних разреда,
 - табеле о размеру дебљинских разреда,
 - план гајења шума,
 - план сеча обнављања,
 - план проредних сеча,
 - тарифни низови,
 - шумска хроника – приложена на крају основе
3. Карте:
 - прегледна карта
 - основна карта,
 - прегледна састојинска карта,
 - прегледна карта намене површине,
 - прегледна карта газдинских класа
 - привредна карта
 - карта уређивања шума

Пројектант:

Дане Тепић, дипл. инж. шумарства

Директор:

Дане Тепић, дипл. инж. шумарства

Наручилац:
СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА
ЕПАРХИЈА СРЕМСКА
